

RISØR KOMMUNE

Handlingsprogram og økonomiplan 2027-30 med budsjett 2027

Innholdsfortegnelse

1 Vedtak	3
2 Innledning.....	4
2.1 Kommunedirektørens innledning	4
2.2 Sammendrag av Kommunedirektørens forslag	4
3 Grunnlag Handlingsprogram og økonomiplan	8
3.1 Styringssystem	8
3.2 Økonomisk utvikling i perioden	11
3.3 Sektorutviklingen fremover	23
4 Økonomiplan 2027-30, med budsjett 2027	40
4.1 Driftsrammer 2027-30	41
4.2 Økonomi fellesområder 2027-30	42
4.3 Sektorrammer 2027-30	54
4.4 Investeringsplan 2027-30	74
4.5 Oppsummering økonomiplan og budsjett	79
5 Bemanning/arbeidsgiverpolitikk	83
6 Folkehelse og levekår	86
7 Klimabudsjett 2027-30	89
7.1 Innledning/sammendrag	89
7.2 Klimamål for kommunen	89
7.3 Status klimagassutslipp	89
7.4 Status Klimagassutslipp fra kommunens egen virksomhet	92
7.5 Kommunens egne tiltaksområder	93
7.6 Klimatiltak	98
8 Handlingsprogram 2027-2030 – Tiltaksplan - Vedlegg	103
8.1 Vedlegg 1 Tiltaksplan Drift og Investering 2027-30	103
8.2 Arbeidsbøker 2027	106
8.3 Arbeidsbok 1 - Oversikt over vedlikeholds- og investeringsbehov ved kommunale bygg 2027 - 2030	107
8.4 Arbeidsbok 2 - Tiltaksplan oppgradering kommunale veier 2027 - 2030	111
8.5 Arbeidsbok 3 - Innkjøp av biler og utstyr til avd. for tekniske tjenester 2027 – 2030	112
8.6 Arbeidsbok 4 - Nærmiljø- og trafikksikkerhetstiltak 2027 – 2030	112
8.7 Arbeidsbok 5 - Tiltaksplan investeringer og utbedringer av havneanlegg	112
8.8 Arbeidsbok 6 - Tiltak og driftsprioriteringer i Statlig sikra friluftsområder	113
8.9 Arbeidsbok 7 - Oppgraderinger, ledningssanering og nye tiltak Vann og Avløp	113

1 Vedtak

2 Innledning

2.1 Kommunedirektørens innledning

Handlingsprogram og økonomiplan 2027–2030 skal sikre gode tjenester i dag og forberede Risør på framtiden. Kommuneplanens mål, «Sammen om et bærekraftig og levende samfunn», gir retningen for arbeidet.

Vi blir flere eldre og færre i yrkesaktiv alder, samtidig som mange står utenfor arbeid og utdanning. Dette utfordrer både økonomien og tilgangen på arbeidskraft. Vi må derfor styrke forebygging og tidlig innsats, støtte innbyggernes egenmestring og legge til rette for at flere kan delta og bidra. Gode oppvekstvilkår og inkluderende fellesskap er en viktig del av dette arbeidet.

Framtidens behov kan ikke møtes med dagens arbeidsformer alene. Bedre oppgavedeling, teknologi og samarbeid på tvers av tjenester og kommunegrenser skal bidra til å bruke ressursene bedre og styrke fagmiljøene. Omstillingen må bygge på medvirkning, kompetanse og et godt arbeidsmiljø.

Oppgraderingen av ungdomsskolen er en viktig investering i barn og unges læringsmiljø og i Risørs framtid. Gjennom langsiktig og nøktern økonomistyring har kommunen lagt grunnlaget for å gjennomføre prosjektet. Investeringen innebærer økte utgifter til renter og avdrag, som må ivaretas gjennom fortsatt god økonomistyring og helhetlige prioriteringer.

Samtidig skal vi forberede helse- og omsorgstjenestene på flere eldre. Det krever at vi holder driften innenfor budsjettene og er tilbakeholdne med andre store investeringer. Vi skal møte utfordringene med realisme og framtidstro.

Gjennom godt samspill mellom folkevalgte, administrasjon, ansatte og tillitsvalgte, og samarbeid med innbyggere, næringsliv og frivillighet, skal vi utvikle et bærekraftig og levende Risør.

2.2 Sammendrag av Kommunedirektørens forslag

Kommunedirektørens forslag til handlingsprogram og økonomiplan 2027–2030, med budsjett for 2027, prioriterer videreføring av gode kommunale tjenester og forberedelser til fremtidens behov. Flere eldre, færre i yrkesaktiv alder og utfordringer med utenforskap krever økt vekt på forebygging, egenmestring og bedre bruk av kommunens ressurser. Planen viderefører arbeidet med omstilling, digitalisering og samarbeid på tvers av tjenester og kommunegrenser.

Oppgraderingen av ungdomsskolen er planperiodens største investering, med en foreslått kostnadsramme på 242 millioner kroner og ferdigstilling til skolestart i 2029. Investeringen skal gi et bedre læringsmiljø, men innebærer samtidig økt gjeld og varige utgifter til renter og avdrag. Dette begrenser rommet for andre investeringer og nye driftstiltak.

Helse- og omsorgstjenestene skal utvikles for å møte veksten i antall eldre. Avlastningstilbudet for hjemmeboende med demens foreslås styrket, samtidig som forebygging, velferdsteknologi og riktig oppgavedeling videreføres.

Veksten i de eldre aldersgruppene gjør det også nødvendig å planlegge for flere

tilrettelagte boliger og vurdere fremtidig behov for institusjonsplasser. Kommunedirektøren foreslår derfor å utrede flere omsorgsboliger i tilknytning til sykehjemmet på Frydenborgsenteret. Utredningen skal ses i sammenheng med kommunens helhetlige boligplan og behovet for at flere eldre får tettere kontakt med omsorgstjenestene. Forslaget er lagt inn som et teksttiltak, uten økonomisk ramme for utbygging i denne økonomiplanen, fordi omfang og kostnader ennå ikke er avklart. Kommunedirektøren vil komme tilbake til tiltaket ved neste rullering av handlingsprogram og økonomiplan.

Innen oppvekst prioriteres tidlig innsats, inkluderende fellesskap og samordnede tjenester. Lavere flyktningmottak og reduserte integreringstilskudd gjør det nødvendig å tilpasse bemanning og aktivitet i berørte tjenester gjennom perioden.

For å styrke inntektsgrunnlaget foreslås eiendomsskattesatsen økt fra 3,8 til 4 promille fra 2027. Det foreslås også ny taksering av fritidsboliger og næringseiendommer, med forventet inntektseffekt og gjeninnføring av eiendomsskatt på næringseiendommer og kraftobjekter fra 2029.

Økonomiplanen er satt opp i balanse, men har begrenset økonomisk handlingsrom. Netto driftsresultat er svakt gjennom perioden og negativt i 2028. Planen legger samtidig opp til å styrke kommunens økonomiske buffer gjennom økt disposisjonsfond og redusert akkumulert premieavvik. Gjennomføringen forutsetter at budsjettrammene holdes, planlagte tilpasninger gjennomføres og inntektsforutsetningene oppnås. Kommunestyrets prioriteringer må derfor ivareta både dagens tjenestebehov og kommunens økonomiske handleevne på lengre sikt.

Kommunedirektøren er forsiktig optimistisk for årene som kommer, og har tro på at organisasjonen, ved hjelp av dyktige ledere, ansatte og politikere, sammen skal oppnå målene i fremlagt plan.

2.2.1 Tiltak/utredninger/pådriverfunksjon

Kommunen har en viktig rolle som pådriver på mange ulike områder, både administrativt og politisk. I fremlagt handlingsprogram er fokuset rettet inn mot nødvendige tiltak for å sikre fortsatt gode kommunale tjenester i fremtiden, og tiltak med pådriverfunksjon er prioritert lavere enn tidligere som følge av begrenset handlingsrom og kapasitet i organisasjonen.

Kommunedirektøren fokuserer på kommunens primæroppgaver som leverandør av kommunale tjenester, men det ligger også viktige samfunnsutviklingsoppgaver i den daglige driften i den kommunale virksomheten. Det være seg gjennom kommunens tjenestekontorer, fagutviklere, samfunnsutvikler, næringssjef, kultursjef, frivillighetskoordinator, ungdomsmedarbeidere og frisklivskoordinator for å nevne noen. Gjennom disse funksjonene jobber kommunedirektøren daglig med utvikling av kommunen for å bli et enda bedre sted å leve for våre innbyggere og gjester.

Fremlagt handlingsprogram og økonomiplan inneholder også oppfølgingen av kommunens klimabudsjett som vil være av stor betydning i tiden som kommer og forhåpentligvis være et nyttig styringsverktøy for både administrasjon og politikere. Dersom Risør kommune skal klare å nå de vedtatte klimamålene frem mot 2030 vil Risør kommune som organisasjon ha en viktig rolle som pådriver for arbeidet internt i egen organisasjon, og mot næringsdrivende og kommunens innbyggere.

2.2.2 Forslag til drifts- og investeringsrammer for perioden

1. Det foreslås følgende rammer for kommunens investeringer i økonomiplanen 2027-30, hvor første år i planen foreslås som kommunens budsjett for 2027.

Bev.oversikt investering ihht §5-5 1 ledd	Budsjett 2027	Budsjett 2028	Budsjett 2029	Budsjett 2030	Sum periode
Investeringer i varige driftsmidler	51 150 000	146 500 000	108 000 000	8 000 000	313 650 000
Tilskudd til andres investeringer	0	0	0	0	0
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	2 000 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000	8 000 000
SUM INVESTERINGSUTGIFTER	53 150 000	148 500 000	110 000 000	10 000 000	321 650 000
Kompensasjon for merverdiavgift	-9 330 000	-28 600 000	-21 100 000	-700 000	-59 730 000
Tilskudd fra andre	-9 000 000	0	0	0	-9 000 000
Salg av varige driftsmidler	-1 500 000	-1 800 000	-1 500 000	0	-4 800 000
Salg av finansielle anleggsmidler	0	0	0	0	0
Bruk av lån	-22 820 000	-117 600 000	-86 900 000	-7 300 000	-234 620 000
SUM INVESTERINGSINTEKTER	-42 650 000	-148 000 000	-109 500 000	-8 000 000	-308 150 000
Videreutlån	30 000 000	30 000 000	30 000 000	30 000 000	120 000 000
Bruk av lån til videreutlån	-30 000 000	-30 000 000	-30 000 000	-30 000 000	-120 000 000
Avdrag på lån til videreutlån	7 000 000	7 000 000	7 000 000	7 000 000	28 000 000
Mottatte avdrag på videreutlån	-7 000 000	-7 000 000	-7 000 000	-7 000 000	-28 000 000
Netto utgifter videreutlån	0	0	0	0	0
Avsetninger til bundne investeringsfond	0	0	0	0	0
Bruk av bundne investeringsfond	0	0	0	0	0
Avsetning til ubundne investeringsfond	1 500 000	1 500 000	1 500 000	0	4 500 000
Bruk av ubundet investeringsfond	-12 000 000	-2 000 000	-2 000 000	-2 000 000	-18 000 000
Sum overføring fra drift og netto avsetninger	-10 500 000	-500 000	-500 000	-2 000 000	-13 500 000

Finansiering av investeringene kan også vises som nedenfor.

Finansiering investeringsplan 2027-30 (beløp i hele 1000)	Totalt	2 027	2 028	2 029	2 030
Sum investeringskostnad brutto	437 150	81 150	177 500	138 500	40 000
Sum finansiering MVA-kompensasjon	-59 730	-9 230	-28 700	-21 100	-700
Sum finansiering tilskudd/salg/fond	-22 800	-19 500	-800	-500	-2 000
Sum finansierings låneopptak	-354 620	-52 420	-148 000	-116 900	-37 300
Herav innenfor Selvkostområdet/Husbanken	140 850	35 500	36 350	34 500	34 500
Sum Lånebehov ekskl.VAR og Husbank	-213 770	-16 920	-111 650	-82 400	-2 800

Rammene tar utgangspunkt i investeringsplan for 2027-30 med følgende prosjektoversikt som viser brutto investeringskostnad pr prosjekt.

Investeringsbudsjett netto pr prosjekt 2027-30	Budsjett 2027	Budsjett 2028	Budsjett 2029	Budsjett 2030
0523 Båthavner	1 700 000	3 000 000	1 500 000	0
0618 Utbedring veier	200 000	300 000	0	0
0619 Nærmiljø, Trafikksikkerhet og Friluftsområder	250 000	100 000	0	0
0635 Egenkapitalinnskudd KLP	2 000 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000
0712 Utstyr Teknisk drift	2 500 000	4 700 000	0	0
0917 Formidlingslån Husbanken investering	30 000 000	30 000 000	30 000 000	30 000 000
1037 Friluftsområder ihht vedlegg 6 HP/ØP	2 500 000	0	0	0
1407 Hovedplan Vann & Avløp (INV)	4 500 000	4 500 000	4 500 000	4 500 000
1602 Velferdsteknologi/med.utstyr	500 000	500 000	500 000	500 000
1609 Oppdatering av Kartgrunnlag	150 000	0	0	0
1801 Rønningsåsen - salg eiendom	-1 500 000	-1 500 000	-1 500 000	0
2050 Standarheving kommunale bygg	3 000 000	3 000 000	3 000 000	3 000 000
2109 Energiltak kommunale bygg	600 000	600 000	0	0
2114 Oppgradering Ungdomsskolen	15 000 000	129 000 000	98 000 000	0
2164 Robotstøvsugere renhold	500 000	500 000	500 000	0
2187 Padeltennisbane	250 000	0	0	0
2202 Minnelund Sandnes kirkegård	500 000	0	0	0
2241 Ombygging Hus 3 Sandnes ress - Omsorgsboliger	10 000 000	0	0	0
Sum investeringer	72 650 000	176 700 000	138 500 000	40 000 000

2. Det foreslås følgende netto driftsrammer for kommunens sektorer i økonomiplanen 2027-30, hvor første år i planen foreslås som sektorenes netto driftsrammer for budsjett 2027.

Bev.oversikt drift §5,4 andre ledd	Budsjett 2027	Budsjett 2028	Budsjett 2029	Budsjett 2030
Risør kommune				
Netto	628 385 000	621 089 000	617 681 000	613 070 000
Sektor Interne tjenester				
Netto	44 082 000	44 082 000	43 082 000	43 082 000
Sektor Samfunnsutvikling				
Netto	81 148 000	76 807 000	75 463 000	72 863 000
Sektor Helse og omsorg				
Netto	262 385 000	263 586 000	265 085 000	265 085 000
Sektor Oppvekst				
Netto	217 508 000	212 830 000	211 396 000	211 396 000
Felles inntekter, utgifter og avsetning				
Netto	23 262 000	23 784 000	22 655 000	20 644 000
Netto driftsrammer sektorene	628 385 000	621 089 000	617 681 000	613 070 000

Kommunedirektøren fremmer handlingsprogram og økonomiplan for 2027-30 og budsjett for 2027 i balanse.

3 Grunnlag Handlingsprogram og økonomiplan

3.1 Styringssystem

3.1.1 Kommuneplanlegging i lovverket

Kommunelovens § 1 om formål

Formålet med loven er å fremme det kommunale og fylkeskommunale selvstyret og legge nødvendige rammer for det. Loven skal legge til rette for det lokale folkestyret og et sterkt og representativt lokaldemokrati med aktiv innbyggerdeltakelse.

Loven skal legge til rette for at kommuner og fylkeskommuner kan yte tjenester og drive samfunnsutvikling til beste for innbyggerne. Loven skal også legge til rette for kommunenes og fylkeskommunenes utøvelse av offentlig myndighet. Videre skal loven bidra til at kommuner og fylkeskommuner er effektive, tillitskapende og bærekraftige.

Kommunelovens § 14-1 om grunnleggende krav til økonomiforvaltning viser til at kommuner og fylkeskommuner skal forvalte økonomien slik at den økonomiske handleevnen blir ivaretatt over tid.

Kommuner og fylkeskommuner skal utarbeide samordnete og realistiske planer for egen virksomhet og økonomi og for lokalsamfunnets eller regionens utvikling.

Kommuner og fylkeskommuner skal forvalte finansielle midler og gjeld på en måte som ikke innebærer vesentlig finansiell risiko, blant annet slik at betalingsforpliktelser kan innfris ved forfall.

Kommuneloven § 14-3. Behandling av økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning

Økonomiplanen for de neste fire årene og årsbudsjettet for det kommende året skal vedtas før årsskiftet.

Årsregnskapene og årsberetningene skal vedtas senest seks måneder etter regnskapsårets slutt. Hvert årsregnskap skal behandles samtidig med tilhørende årsberetning. Vedtaket om årsregnskap skal angi hvordan et eventuelt merforbruk i driftsregnskapet skal dekkes inn.

Formannskapet eller fylkesutvalget innstiller til vedtak om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning. Kontrollutvalget skal uttale seg til kommunestyret eller fylkestinget om årsregnskapene og årsberetningene før formannskapet eller fylkesutvalget innstiller til vedtak. I kommuner og fylkeskommuner med parlamentarisk styreform innstiller kommunerådet eller fylkesrådet til vedtak.

Innstillingen til økonomiplan og årsbudsjett, med alle forslag til vedtak som foreligger, skal offentliggjøres minst 14 dager før kommunestyret eller fylkestinget behandler den. Dette gjelder ikke for innstillinger om endring i vedtatt økonomiplan eller årsbudsjett.

Økonomiplanen, årsbudsjettet, årsregnskapene, årsberetningene og saksdokumentene fra det innstillende organet skal sendes departementet til orientering. Dette gjelder også revisjonsberetningen og kontrollutvalgets uttalelser til årsregnskapene og årsberetningene.

Departementet kan gi forskrift om frister for disse oversendelsene

Plan og Bygningslovens § 11-1 om kommuneplan viser til at kommunen skal ha en samlet kommuneplan som omfatter samfunnsdel med handlingsdel og arealdel.

Kommuneplanen skal ivareta både kommunale, regionale og nasjonale mål, interesser og oppgaver, og bør omfatte alle viktige mål og oppgaver i kommunen. Den skal ta utgangspunkt i den kommunale planstrategien og legge retningslinjer og pålegg fra statlige og regionale myndigheter til grunn.

Det kan utarbeides kommunedelplan for bestemte områder, temaer eller virksomhetsområder.

Kommuneplanen skal ha en handlingsdel som angir hvordan planen skal følges opp de fire påfølgende år eller mer, og revideres årlig. Økonomiplanen etter kommuneloven § 14-2 bokstav a kan inngå i eller utgjøre handlingsdelen.

Plan og Bygningslovens § 11-3 om virkningen av kommuneplanens samfunnsdel viser til at kommuneplanens samfunnsdel skal legges til grunn for kommunens egen virksomhet og for statens og regionale myndigheters virksomhet i kommunen.

Kommuneplanens handlingsdel gir grunnlag for kommunens prioritering av ressurser, planleggings- og samarbeidsoppgaver og konkretiserer tiltakene innenfor kommunens økonomiske rammer.

Plan og Bygningslovens § 11-4 om revisjon av kommuneplanens samfunnsdel og kommunedelplan og rullering av handlingsdel viser til at ved revisjon av kommuneplanens samfunnsdel og kommunedelplaner gjelder bestemmelsene om kommunal planstrategi, jf. § 10-1, og om behandling av kommuneplan, jf. §§ 11-12 til 11-15.

For den årlige rullering av kommuneplanens handlingsdel, jf. § 11-1, skal kommunen innhente synspunkter fra berørte statlige og regionale organer og andre som har ansvar for gjennomføring av tiltak i handlingsdelen. Forslag til vedtak i kommunestyret skal gjøres offentlig minst 14 dager før kommunestyrets behandling.

3.1.2 Kommuneplan

Handlingsprogrammet (kommuneplanens handlingsdel) angir hvordan gjeldende kommuneplan skal følges opp de fire påfølgende år, og tar utgangspunkt i vedtatte mål og strategier/tiltak i Kommuneplanens samfunnsdel for perioden 2023-2035, "**Sammen om et bærekraftig og levende samfunn**". Kommuneplanens arealdel ble påstartet juni 2024 og prosessen pågår fremdeles høsten 2026, med mål om ferdigstillelse ila året eller primo 2027.

Kommuneplanens mål og hovedelementer ligger til grunn for arbeidet med det fremlagte handlingsprogrammet.

Figuren viser hvordan vi følger opp kommuneplanen.

Økonomiplanen etter kommuneloven § 14-2 bokstav a inngår i handlingsprogrammet.

3.1.3 Handlingsprogram og økonomiplan

Kommunelovens § 14-4 om økonomiplan og årsbudsjett viser til at økonomiplanen skal vise hvordan langsiktige utfordringer, mål og strategier i kommunale og regionale planer skal følges opp.

Økonomiplanen og årsbudsjettet skal vise kommunestyrets eller fylkestingets prioriteringer og bevilgninger og de målene og premissene som økonomiplanen og årsbudsjettet bygger på. De skal også vise utviklingen i kommunens eller fylkeskommunens økonomi og utviklingen i gjeld og andre vesentlige langsiktige forpliktelser. Vedtaket om årsbudsjett skal angi hvor mye lån som skal tas opp i budsjettåret.

Økonomiplanen og årsbudsjettet skal settes opp i balanse og være realistiske, fullstendige og oversiktlige.

Økonomiplanen skal deles inn i en driftsdel og en investeringsdel. Årsbudsjettet skal deles inn i et driftsbudsjett og et investeringsbudsjett og stilles opp på samme måte som økonomiplanen.

Økonomiplanen kan inngå i eller utgjøre kommuneplanens handlingsdel etter plan- og bygningsloven § 11-1 fjerde ledd.

Departementet kan gi forskrift om bevilgningsoversikter, økonomiske oversikter og oversikter over utviklingen i gjeld.

3.1.4 Årsbudsjett og årsplaner

Kommunelovens § 14-5 om årsbudsjettets bindende virkning. Budsjettstyring viser til at årsbudsjettet er bindende for kommunestyret, fylkestinget og underordnede organer. Første punktum er ikke til hinder for at kommunestyret eller fylkestinget kan gi et underordnet organ myndighet til å avgjøre at deler av en bevilgning i driftsbudsjettet skal benyttes til å finansiere utgifter i investeringsregnskapet. Første punktum gjelder ikke for utbetalinger som kommunen eller fylkeskommunen har en rettslig plikt til å foreta.

Kommunestyret eller fylkestinget skal endre årsbudsjettet når det er nødvendig for å oppfylle lovens krav om realisme og balanse.

Kommunedirektøren skal minst to ganger i året rapportere til kommunestyret om utviklingen i inntekter og utgifter, sammenholdt med årsbudsjettet. Hvis utviklingen tilsier vesentlige avvik, skal kommunedirektøren foreslå endringer i årsbudsjettet.

3.1.5 Statlige og regionale planer

Risør kommune forholder seg til enhver tid til en stor mengde statlige og regionale planer innenfor alle sine tjenesteområder. Spesielt viktig for kommunen er Regionplan Agder 2030 (RPA2030).

Staten styrer kommunene gjennom lover, forskrifter og vedtak, samt gjennom faglige satsinger og fokusområder, evt. med tilhørende økonomiske incentivordninger. I tillegg til dette styrer stat og regionale myndigheter kommunene gjennom innsigelsesordningen etter Plan- og bygningslovens § 5-4 samt gjennom tilsynsordningen (Statens Helsetilsyn og Statsforvalteren).

I ny kommunelov § 2-2 er det kommunale selvstyret lovfestet:

Det kommunale og fylkeskommunale selvstyret bør ikke begrenses mer enn det som er nødvendig for å ivareta nasjonale mål. Offentlige oppgaver bør fortrinnsvis legges til det forvaltningsnivået som er nærmest innbyggerne. Innenfor rammene av nasjonal økonomisk politikk bør kommuner og fylkeskommuner ha frie inntekter som gir økonomisk handlingsrom

3.2 Økonomisk utvikling i perioden

Etter flere år med krevende kommuneøkonomi i Norge har situasjonen lysnet litt for mange kommuner etter at regjeringen i større grad kompenserte kommunesektoren med økte rammer etter år med sterk pris og lønnsvekst. Det er fremdeles mange kommuner som sliter med å få skuta på rett kjøl, særlig som følge av høy investeringsaktivitet i en periode med svært lave lånerenter. Når styringsrenten nå er kommet opp på et høyere nivå er det mange av disse kommunene som må dekke opp for sterk vekst i finanskostnader, som igjen må hentes fra driftsrammene. Antall kommuner på ROBEK er økende som er et tydelig signal om at det er krevende tider fremdeles.

I Risør har vi holdt igjen på investeringsaktiviteten de siste årene, og gjeldsgraden er redusert fra ca 100% ned til 78% av driftsinntektene. Investeringsgjelden ved inngangen av 2026 er på ca 662 mill, men skal ila planperioden øke relativt kraftig som følge av prosjektet med ny/oppgradering av Ungdomsskolen. Rentemarkedet signaliserer at dagens rentenivå vil opprettholdes i overskuelig fremtid og legge press på kommunens andel av finanskostnader i driftsrammene. Det er derfor viktig å videreføre den nøkternheten som har vært de siste årene slik at økonomien utvikler seg kontrollert.

Kommunesektoren står overfor en vesentlig vekst i antall eldre i periodene fremover. Risør kommune ligger godt foran i "bølgen", og står etter flere år med sterk vekst i 67-79 år nå overfor en sterk vekst i innbyggergruppen 80-89 år. Det er svært høy sannsynlighet for at denne aldergruppen vil legge et enda større press på helse og omsorgstjenestene i kommunen, og det er Kommunedirektørens ansvar å sikre at organisasjonen er rustet for denne utviklingen. Dette krever at kommunen må jobbe smartere og mer effektivt, og ta i

bruk ny teknologi som kan supplere og erstatte oppgaver som utføres av ansatte i dag. Utviklingen vil og medføre at innbyggere i større grad må ta ansvar for egen velferd og klare seg lengre selv uten bistand fra tjenestene.

Bærekraft-25 prosjektet dannet grunnlag for flere viktige tiltak som i årene etter er innarbeidet i kommunens virksomheter, men de største tiltakene knyttet til barnehager og grunnskoler har dessverre ikke gitt så stor effekt som forventet. Tiltaket knyttet til "rammebrev i grunnskolen" har gitt positive effekter gjennom en mer korrekt fordeling av driftsrammene innen grunnskolene, men med den skolestrukturen som kommunen i dag har, er det svært krevende å hente ut potensiale utover dagens.

Kommunedirektøren har i kommende planperiode hentet ut de siste tiltakene fra Bærekraft-25 som er knyttet til eiendomsskatt for å utnytte det inntekstpotensiale som ligger i denne selvbestemte skatten, og for å sikre driftsrammene for organisasjonen i perioden som kommer med økte kapitalkostnader.

Fremlagte handlingsprogram og økonomiplan omhandler de neste 4 årene, men for å sikre en bærekraftig økonomi for periodene som kommer etter denne, ihht generasjonsprinsippet, må kommunedirektøren også se lengre frem. De politiske beslutningene er avgjørende for å sikre en stabil, sunn og bærekraftig kommuneøkonomi også utover kommunestyrets valgperioder. Kommunedirektøren forsøker derfor i fremlagt handlingsprogram og økonomiplan å gi et godt beslutningsgrunnlag til den politiske prosessen for å rette fokus på langsiktige bærekraftige beslutninger.

De påfølgende kapitler tar for seg noen av de mest vesentlige elementer som er lagt til grunn for den langsiktige økonomiske planleggingen.

3.2.1 Befolkningsutviklingen/demografiutviklingen fremover

Befolkningsutviklingen er en viktig indikator på den økonomiske utviklingen i kommunen da innbyggertallene legges til grunn ved de statlige rammeoverføringene, men også på fremtidig tjenestebehov for kommunens tjenester.

Befolkningsprognoser fra 2026 viser at folketallet ventes å være relativt stabilt, men at alderssammensetningen endres betydelig frem mot 2050. Antall innbyggere under 67 år reduseres mens antall eldre øker, og da særlig blant de over 80 år.

		2050			% -endring 2026-2050		
	2026	L	M	H	L	M	H
0-5 år	331	198	292	373	-40,2	-11,8	12,7
6-15 år	649	409	593	746	-37,0	-8,6	14,9
16-66 år	4 047	3 367	3 670	4 017	-16,8	-9,3	-0,7
67-79 år	1 213	1 219	1 269	1 319	0,5	4,6	8,7
80-89 år	366	611	663	708	66,9	81,1	93,4
90 år og eldre	77	154	200	254	100,0	159,7	229,9
Sum	6 683	5 958	6 687	7 417	-10,8	0,1	11,0
0-66 år	5 027	3 974	4 555	5 136	-20,9	-9,4	2,2
67 år og eldre	1 656	1 984	2 132	2 281	19,8	28,7	37,7

Tabellen viser at kommunen vil ha omtrent samme antall innbyggere totalt i 2050 som i 2026, men at aldersgruppen 0-67 år reduseres med ca 9% og aldersgruppen 67 og eldre øker med ca 28%. Blant aldersgruppen 67 år og eldre vokser 80-89 år med ca 81%, og 90 år og eldre øker med ca 160%.

Tabellen nedenfor viser forventet befolkningsutvikling for planperioden fordelt på aldersgrupper og viser at allerede ila de første 4 årene vil skje store endringer, særlig i aldersgruppen 80-89 år som øker med ca 45% mot 2030.

	2026	2027	2028	2029	2030
0-5 år	331	328	330	313	314
6-15 år	649	638	623	641	624
16-66 år	4 047	4 008	3 980	3 942	3 918
67-79 år	1 213	1 190	1 178	1 174	1 171
80-89 år	366	412	461	491	532
90 år og eldre	77	79	65	66	64
Sum	6 683	6 655	6 637	6 627	6 623
0-66 år	5 027	4 974	4 933	4 896	4 856
67 år og eldre	1 656	1 681	1 704	1 731	1 767

Ikke framskrivningene vil kommunen bli flere i de eldre aldersgruppene (+111) og færre i de yngre gruppene (-171), og at aldersgruppen 16-66 år som mulig yrkesaktive også reduseres (-129).

Ser man videre i et 15 års perspektiv, frem mot 2040 ser utviklingen ut som nedenfor.

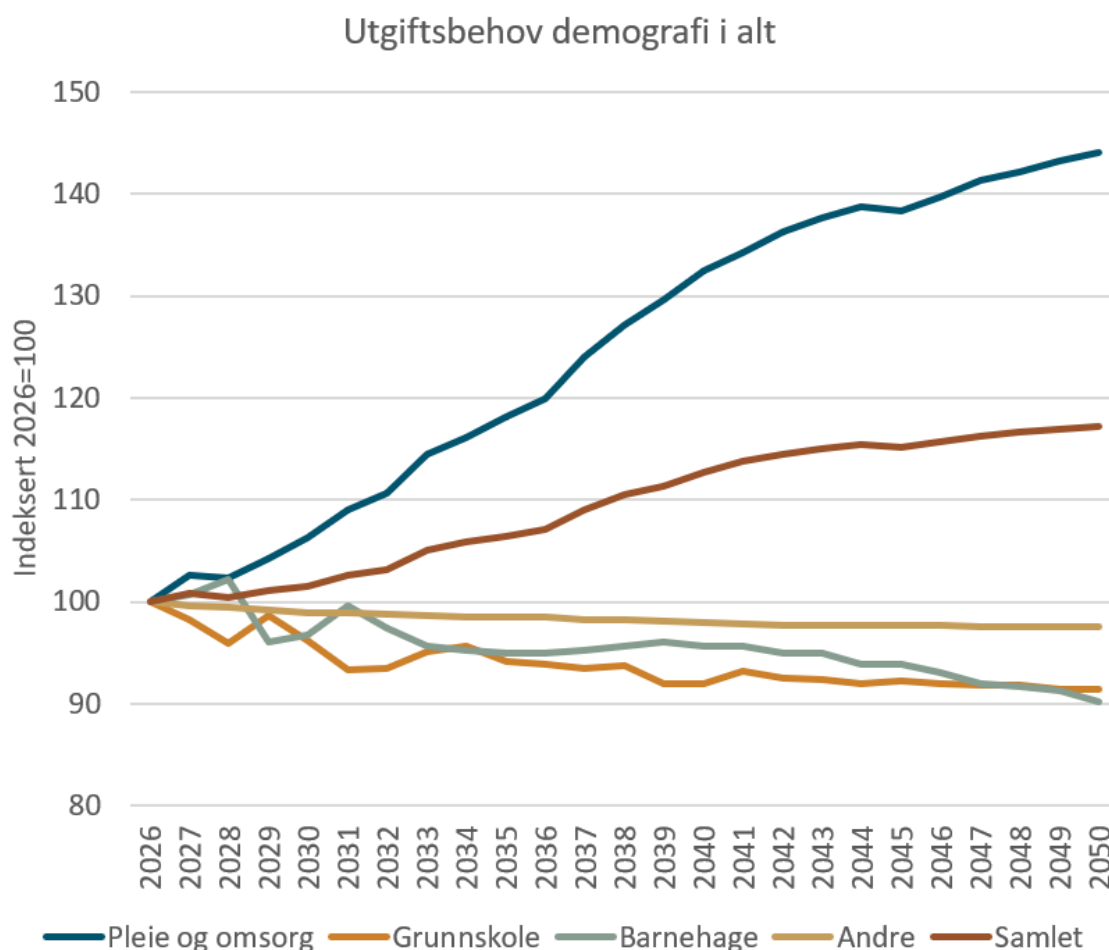
SSB 4M-alternativ	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	2039	2040	Endr. 15 år	Kategori
0-1 år																		
0-5 år	319	331	328	330	313	314	321	315	310	309	308	309	310	310	311	310	-21	Bhg/gr.skole
6-15 år	672	649	638	623	641	624	605	606	617	621	611	609	607	608	596	597	-52	
16-66 år	4 047	4 047	4 008	3 980	3 942	3 918	3 914	3 896	3 870	3 850	3 848	3 847	3 836	3 820	3 795	3 764	-283	Yrkesaktive
67-79 år	1 218	1 213	1 190	1 178	1 174	1 171	1 155	1 158	1 159	1 173	1 181	1 176	1 174	1 174	1 204	1 231	18	
80-89 år	357	366	412	461	491	532	560	588	598	603	608	613	611	616	616	608	242	Helse & omsorg
90 år og eldre	74	77	79	65	66	64	71	70	86	91	98	106	127	141	150	164	87	
Sum innbyggere totalt	6687	6683	6655	6637	6627	6623	6 626	6633	6640	6647	6654	6660	6665	6669	6672	6 674	-9	
Aldersgruppe 0-66 år	5 038	5 027	4 974	4 933	4 896	4 856	4 840	4 817	4 797	4 780	4 767	4 765	4 753	4 738	4 702	4 671		
Aldersgruppe 67+	1 649	1 656	1 681	1 704	1 731	1 767	1 786	1 816	1 843	1 867	1 887	1 895	1 912	1 931	1 970	2 003		

Frem mot 2040 ventes det en befolkningsnedgang på ca 9 innbyggere samlet, men utviklingen viser da en vekst på +347 i aldersgruppene 67 år og eldre, en reduksjon på -73 i aldersgruppene 0-15 år, og en reduksjon på -283 i aldersgruppen 16-67 år som er potensielt yrkesaktive innbyggere.

Befolkningsframskrivningen signaliserer tydelig at det er et behov for å styrke helse- og omsorgstjenestene i kommunen til å kunne håndtere denne utviklingen for å sikre at kommunen fortsatt kan yte gode kommunale tjenester i årene som kommer.

Demografiutviklingen indikerer hvordan kommunens fremtidige utgiftsbehov vil endres med endringen i befolkningssammensetningen. Grafen nedenfor viser estimert en vekst i

kommunens samlede utgiftsbehov på ca 18% mot 2050, men samtidig også at all vekst kommer innen Pleie og omsorg, mens alle andre tjenesteområder venter en reduksjon.

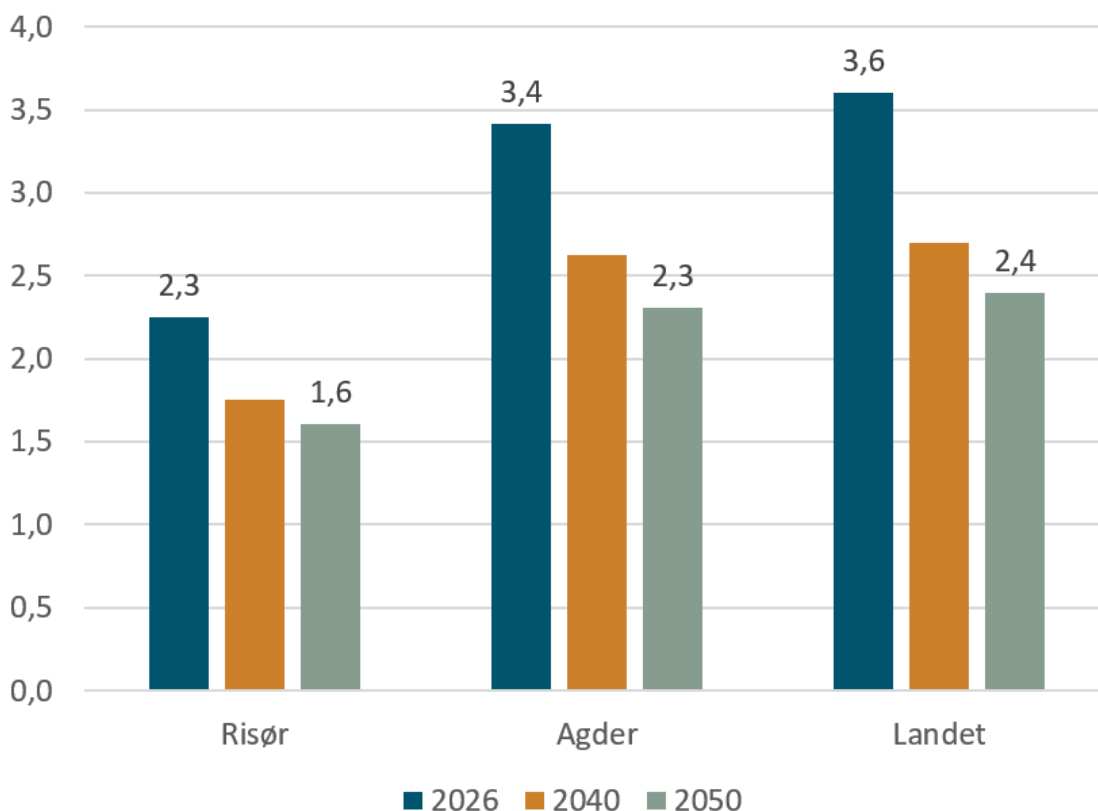

Omregner man denne utviklingen i penger viser det en forventet vekst i demografikostnader som følger.

Demografikostnader utv.	2027	2028	2029	2030	2027-30	2027-40	2027-50
Barnehage	0,6	1,1	-4,7	0,6	-2,5	-3,3	-7,5
Grunnskole	-2,2	-2,8	3,4	-3,0	-4,6	-9,8	-10,6
Pleie og omsorg	7,2	-0,5	5,3	5,7	17,8	92,5	125,2
Andre	-0,6	-0,1	-0,4	-0,2	-1,3	-2,5	-2,9
Sum kommune	5,1	-2,3	3,6	3,0	9,4	76,8	104,1

Demografiutviklingen gir også indikasjoner på forsørgerbyrde og bemanningsbehovet fremover. Forsørgerbyrden viser forholdet mellom andel innbyggere i arbeidsfør alder (20-66 år) opp mot antall eldre som potensielt vil ha behov for bistand (66 år og oppover). Tabellen nedenfor viser forsørgerbyrden for Risør sammenlignet med Agder og landet for perioden fra 2026 til 2050.

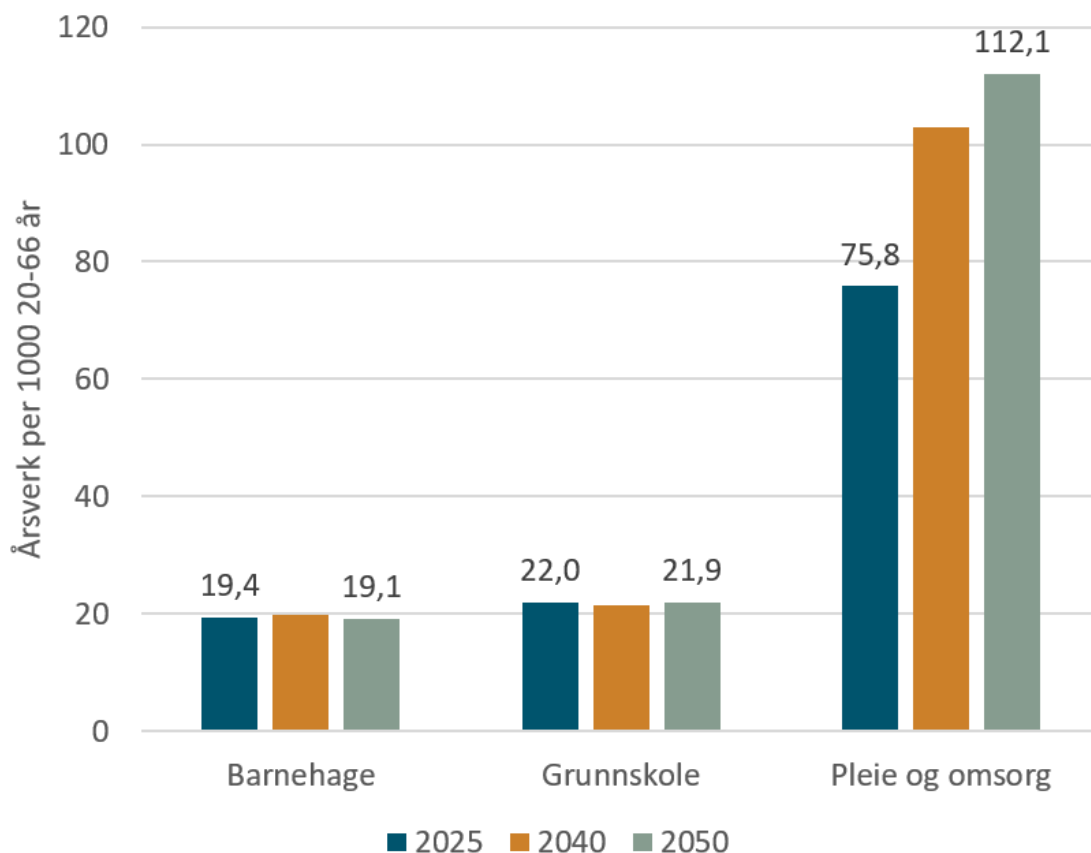
Forsørgerbyrde

Tabellen viser at Risør kommune i 2026 har en forsørgerbyrde som er lavere enn det Agder og landet forventer å ha i 2050, og bekrefter Risør kommunes "frontposisjon" i eldrebølgen. Den understreker også behovet for å lykkes med bekjempelsen av "utenforskapet" vi har i Risør da vi vil trenge "alle mann på dekk".

Befolkningsutviklingen i de ulike aldersgruppene gir også en indikasjon på det fremtidige behovet for årsverk innenfor de sentrale tjenesteområdene, gitt de samme forutsetningene for standard og dekningsgrad som i dag.

Framtidig årsverksbehov

Tabellen viser at befolkningsutviklingen indikerer små endringer i årsverkbehovet i barnehage og grunnskole, mens behovet innen pleie og omsorg øker vesentlig i kommende 15-25 års periode.

Demografianalysene er ikke noen fasit for hvordan utviklingen faktisk vil bli fremover, og utviklingen både i landet og i kommunen påvirkes av mange eksterne faktorer. Kommunedirektøren mener allikevel SSB-framskrivningene gir en god indikasjon på utviklingen for Risør kommune de neste 25 årene. Kommunedirektøren må forholde seg til den forventede utviklingen, og bygge et tjenesteapparat som er rustet til å møte denne, samtidig sikre at organisasjonen har en fleksibilitet til å håndtere uforutsette hendelser på relativt kort sikt.

3.2.2 Statlige finansieringsordninger

Generalistkommuneprinsippet innebærer at alle kommuner skal levere likeverdige tjenester og forholde seg til samme lovverk, uavhengig av størrelse, geografi og økonomi. Regjeringen tilstreber at kommunene skal styres lokalt gjennom lokaldemokratiet, men samtidig vedtas lover og normer som begrenser kommunenes selvstyre. Endringer som følge av de statlige påleggene kompenseres som oftest gjennom økte rammeoverføringer eller øremerkede tilskudd, men ikke sjeldent ser kommunene at det blir merutgifter og merarbeid som må dekkes innenfor egne rammer. Det er heller ikke alltid at det er økonomien som begrenser kommunenes muligheter til å følge opp de statlige kravene, men fremover vil også tilgang på ressurser og kompetanse være begrensende

for mange kommuner. Lovkrav, bemanningsnormer og oppgaveoverføringer fra staten er ofte en økonomisk utfordring for kommunene, men er også en bidragsyter til at kommunesektoren må omstille seg gjennom effektivisering og digitalisering, og utviklinger seg i et hurtig tempo.

Integreringstilskuddet er koblet direkte til antall flyktninger kommunen mottar og bosetter årlig. Integreringstilskuddet varer i 5 år fra bosettingsåret og skal dekke kommunens kostnader til opplæring, bosetting og integrering i denne perioden, og kommer i tillegg til det ordinære innbyggertilskuddet. Tilskuddssatsene vedtas årlig i Statsbudsjettet, og kommunene og KS har de siste årene kjempet for å få økt satsene da disse ikke har fulgt utviklingen i kostnadsnivåene for kommunenes tjenesteleveranse. Etter flere år med høye mottakstall som følge av Ukrainakrigen, er nå situasjonen endret seg. Risør kommune legger nå opp til å ta imot inntil 20 flyktninger pr år i planperioden, som igjen innebærer et vesentlig nedtrekk på integreringstilskuddet kommunen vil motta.

År	Mottak	Tilsk sats	2026	Tilsk sats	2027	Tilsk sats	2028	Tilsk sats	2029	Tilsk sats	2030
2022	52	74 800	3 889 600		-		-		-		-
2023	73	91 400	6 672 200	74 800	5 460 400		-		-		-
2024	61	184 300	11 242 300	91 400	5 575 400	74 800	4 562 800	-	-	-	-
2025	28	259 200	7 257 600	184 300	5 160 400	91 400	2 559 200	74 800	2 094 400	-	-
2026	24	202 000	4 848 000	259 200	6 220 800	184 300	4 423 200	91 400	2 193 600	74 800	1 795 200
2027	20	-	-	202 000	4 040 000	259 200	5 184 000	184 300	3 686 000	91 400	1 828 000
2028	20	-	-	-	-	202 000	4 040 000	259 200	5 184 000	184 300	3 686 000
2029	20	-	-	-	-	-	-	202 000	4 040 000	259 200	5 184 000
2030	20	-	-	-	-	-	-	-	-	202 000	4040000
Sum integreringstilskudd			33 909 700		26 457 000		20 769 200		17 198 000		16 533 200
Antall i 5 års perioden			238		206		153		112		104
Sum estimert tilsku			-	33 909 700	-	26 457 000	-	20 769 200	-	17 198 000	-
Endring i tilskudd pr år					-7 452 700		-5 687 800		-3 571 200		-664 800
Endring i tilskudd akkumulert					-7 452 700		-13 140 500		-16 711 700		-17 376 500

Forventet reduksjon i tilskuddet innebærer at kommunen må tilpasse sin virksomhet til korrekt nivå på tjenestene gjennom planperioden for å kunne håndtere inntektsreduksjonen og nedgangen i tjenestemottakerne fra ca 238 til 104 innenfor 5-års perioden.

Voksenopplæringen opplever økte krav til sin virksomhet som følge av endringer i opplæringsloven og integreringsloven som gir økte individuelle rettigheter som påvirker ressursinnsatsen til skolen. Voksenopplæringen har sin hovedfinansiering gjennom integreringstilskuddet, men i tillegg særskilte tilskuddsordninger til norsk og samfunnskunnskap. Endringene i lovgivingen og finansieringen innebærer en dyrere drift av voksenopplæringstilbudet i kommunen til tross for forventet nedgang i elever.

Refusjonsordningen for særlig krevende helse og omsorgstjenester har over mange år blitt strammet inn på flere fronter. Både direkte gjennom å øke innslagspunktet for refusjon utover lønnsvekst årlig, opprettholdelse av øvre aldersgrense på 67 år, samt en skjerping av forutsetningene som ligger til grunn i refusjonsgrunnlagene. Utviklingen i innslagspunktet har for Risør kommune medført til at flere av de "lette brukerne" i ordningen også faller utenfor, og at ressursinnsatsen nå må overstige 2,6 årsverk før man

får refundert ca 80% av det overskytende. Refusjonsordningen er svært viktig for kommunene for å være i stand til å sikre individets rettigheter til et godt liv, men innstramningene legger økt press på kommuneøkonomien.

Barnevernsreformen tredde i kraft 1/1-2022 og innebar en vesentlig endring i finansieringen av tiltakene som iverksettes i og utenfor hjemmet. Kommunene har etter omleggingen overtatt fullt finansieringsansvar for fosterhjems plasseringer, og fått en vesentlig økning i egenandelen ved plassering på institusjoner. Risør kommune deltar i det interkommunale Barnevernet i Øst og opplever en økning i tiltak utenfor hjemmet og en vesentlig økning i kostnadene til disse tiltakene som følge av omleggingen.

Bemanningsnormer i barnehage og grunnskole stiller krav til minimumsbemanning og kompetansekrav i viktige tjenester i kommunene. Bemanningsnormene gjør også at det i noen tilfeller blir vanskelig å drive effektivt drift av tjenestene da normene som regel er "terskelbasert". Disse normene medfører til økt fokus på effektiv drift av tjenestene som igjen innebærer sammenslåing av mindre enheter for å drifte så effektivt som mulig. Bemanningsnorm for å sikre tilstrekkelig bemanning i barnehager og grunnskoler (minimumsnorm), har i større grad blitt en norm for å styre mot effektiv drift (maksimumsnorm).

Gratis SFO 1-3 trinn og redusert oppholdsbetaling i barnehager Regjeringen har over år innført gratis kjernetid i SFO og redusert oppholdsbetalingen i barnehager som et meget positivt tiltak for å sikre barn beste i hverdagen. Tiltakene er kompensert gjennom økninger i rammetilskuddet, men kommunene opplever økt press på tjenestene som medfører svikt inn oppholdsinntektene og økt krav til bemanning utover kompensasjonen fra regjeringen.

Inntektssystemet ble revidert med virkning fra 2025 med endring som innebar en økt kompensasjonsgrad i inntektsutjevningen av skattene opp til ca 96% av landsgjennomsnittet. Som lavinntektskommune med gjennomsnittlig skatteinngang på ca 81-83% av gjennomsnittskommunen kan det oppleves krevende at staten ikke kompenserer opp til 100% av gjennomsnittet, da det samtidig forventes at alle kommuner skal levere samme nivå på lovpålagte oppgaver uavhengig av inntektsnivå.

3.2.3 Lønns- og prisvekst (Deflator)

I fremlagte økonomiplan har kommunedirektøren lagt til grunn en deflator på 3,1% som er satt sammen av en lønnsvekst på 3,7% og en prisvekst på 2,2% ved etablering av sektorrammene fra 2026 til 2027. Resten av perioden er videreført i 2027-kroner, dvs uten pris og lønnsvekst. Deflatorjustering av sektorrammene har som formål å indikere hvor store budsjetttrammene må være i 2027 for å kunne utføre de samme tjenestene, på samme nivå, med utgangspunkt i opprinnelig budsjett 2026.

For 2026 har utviklingen fra Statsbudsjettet vist at årslønnsveksten inkl.pensjon 3,6% er ca 0,4% lavere enn anslått, mens prisveksten er økt med ca 2,1 prosentpoeng til ca 4,9% i RNB. Dette medfører en anslått reduksjon i kommunenes frie kjøpekraft med ca 3,3 mrd i 2026 som er kompensert gjennom forventet økt skatteinngang på ca 3,2 mrd.

Oppdatert deflator for 2026 og anslag for deflator for 2027 legges frem ifm statsbudsjettet 7 oktober. Endringer i deflatoranslaget vil ha innvirkning på forventede inntekter fra rammetilskudd for neste år.

3.2.4 Inntektssystemet

Skatt og rammetilskudd utgjør ca 70% av kommunens samlede inntekter og er således kommunenes viktigste inntektskilde. Skattens andel av de samlede overføringene utgjør ca 40%, mens de øvrige delene av rammetilskuddet utgjør ca 60%. Kommunenes inntektssystem er et intrikat system som fordeler de statlige overføringene ut til kommunene på en så rettferdig måte som mulig. Rammetilskuddet er bygd opp av 3 hovedelementer; Innbyggertilskudd med utgiftsutjevning, regionalpolitiske tilskuddsordninger, og skatteinntekter og inntektsutjevning.

Inntektssystemet sørger for å gi like bidrag til alle kommuner gjennom innbyggertilskuddet som deles ut med fast beløp pr innbygger i rammetilskuddet. Deretter korrigeres rammetilskuddet til kommuner ut fra hvilken sammensetning den enkelte kommune har basert på flere innvirkende kriterier. Dette omfordeles gjennom det som kalles utgiftsutjevningen forsøker å ta hensyn til at enhver innbygger er ulik, og alle kommuner er forskjellige. Utgiftsutjevningen omfordeler rammetilskuddet ut fra hvor kostbar en kommune er å drifte sammenlignet med gjennomsnittskommunen.

Inntektssystemet har også en veldig fin omfordelingseffekt på skatteinngangen. Hvor skatterike kommuner trekkes i overføringene, og kompenserer de skattesvake kommunene. Risør kommune har en gjennomsnittlig skatteinngang siste årene på ca 82,1% av landsgjennomsnittet, og får kompensert opp til ca 95,6% av snittet gjennom inntektsutjevningen.

I tillegg til skatteinntekter, innbyggertilskudd og inntektsutjevning mottar mange kommuner distriktpolitiske tilskudd som har som mål å stimulere til at det skal være folk og virksomhet rundt om i hele landet. Sør-Norge er en av landsdelene som sliter med befolkningsutvikling, levekårsutfordringer, og næringsutvikling. Risør kommune mottar Distriktstilskudd Sør-Norge og kvalifiserer til redusert sats for arbeidsgiveravgift (10,6% avgift).

3.2.5 Eiendomsskatt

Eiendomsskatten er en av få skatter som kommunen selv kan bestemme over, innenfor lovens begrensninger. Risør kommune innførte eiendomsskatt i 2003, og har skrevet ut eiendomsskatt på boliger, fritidsboliger og næringsbygg frem til 2021. Fra 2022 fjernet kommunen eiendomsskatt på næringsbygg og kraftanlegg, og skriver ut skatt på boliger og fritidsboliger som må likebehandles ihht lov om Eiendomsskatt til kommunene.

Risør kommune har i dag de eldste skattetakstene i landet da det ikke er foretatt ny taksering siden innføringen, men har i stedet oppjustert takstgrunnlagene gjennom kontorforretninger for å fange opp prisutviklingen. Det er nå på høy tid å etablere nye korrekte takster i kommunen.

Kommunen gikk over til å ta i bruk Skatteetatens verdier på boliger fra 2021, mens fritidsboliger og næringsbygg fortsatt vurderes ut fra de gamle takstene. Dersom kommunedirektøren skal etablere et handlingsrom for å styre inntekter fra eiendomsskatt i kommunen, vil det være nødvendig å foreta en alminnelig taksering for å få etablert nye takster på næringseiendom og fritidsboliger slik at det etableres et reelt grunnlag å skrive ut skatten på.

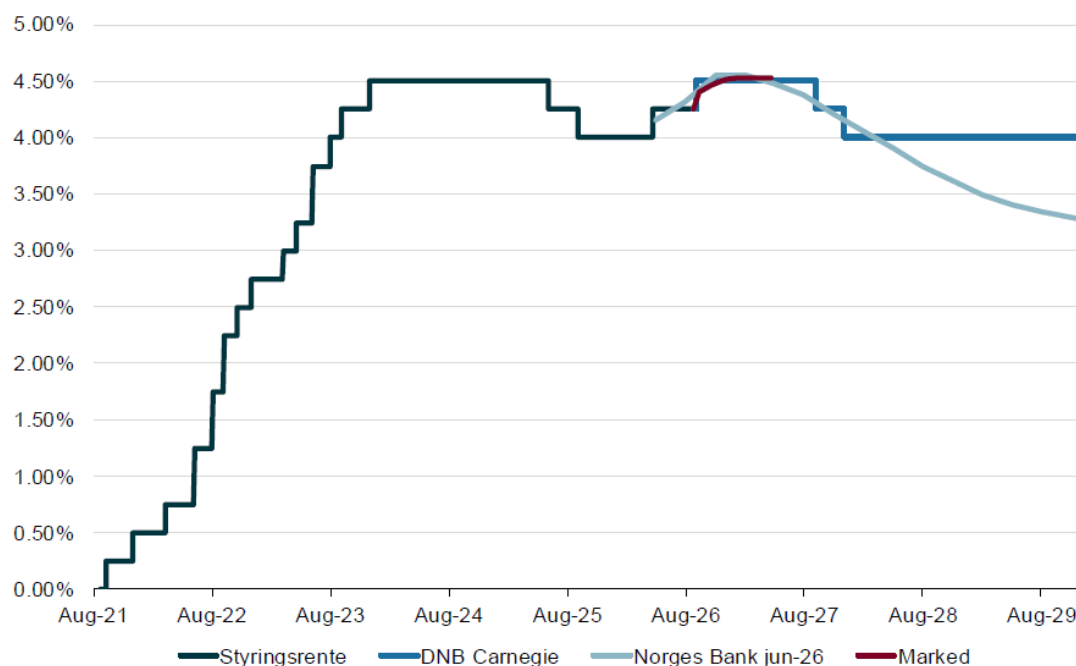
Det er ikke gitt signaler om endringer i dagens ordning for utskrivning av eiendomsskatt, men det er kjent at skatteetaten har endret verddivurderingsgrunnlaget for formuesverdiene på bolig ved å dele opp i mindre takstsoner for etablering av markedsverdiene. Dette gir fra 2026 høyere formuesverdi for boligeiere som gir utslag på formuesskatten, mens denne effekten først slår inn på eiendomsskattetakstene fra 2028. Kommunedirektøren har gjennom KS-eiendomsskatt forsøkt å skaffe data for å estimere effekten av denne endringen for Risør kommune, uten hell.

3.2.6 Finansområdene - renter og avdrag

Kommunene er som store eiendomsbesittere og samfunnsutviklere sterkt gjeldsbelastet, og således sårbare for svingninger i finansmarkedene.

Norges banks styringsrente har etter en periode på svært unormale nivåer frem til august 2021 steget jevnt og trutt opp til et normalnivå på 4-4,5% i 2024 og blitt liggende der siden. Det har lenge vært tro på at styringsrenten skal ned igjen raskt, men nedsettelsene har uteblitt i de vesentlige.

STYRINGSRENTE

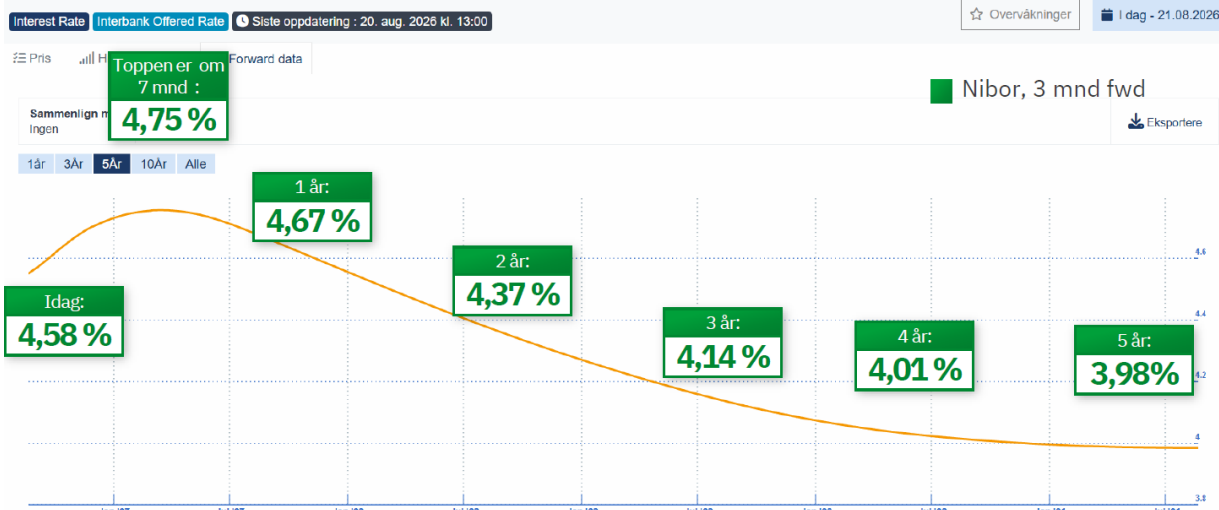

Rentemarkedene har siste året vært svært usikre, og flere store globale hendelser slår kraftig inn i verdensøkonomien som igjen presser inflasjon og rentenivåene opp. Makroøkonomiene presiserer at dagens nivå ikke er unormalt høyt, og at evt rentenedsettelse ikke vil være vesentlige. Dette bekreftes av de "lange rentene" i markedet, hvor man ser 10-års renter på 4,3-4,5% nivå, som igjen indikerer styringsrenter på rundt 3,5%

Ved utgangen av august viser utsiktene til markedsrentene (NIBOR 3mnd) en svakt synkende utvikling fra dagens nivå utover planperioden. Bankene legger på 0,6-0,7% margin oppå disse som da vil indikere kommunenes flytende innlånsrente.

NIBOR NOK 3M

Risør kommune har de siste årene hatt fokus på nøktern investeringsaktivitet og stoppe gjeldsveksten og redusere gjeldsgraden ifht inntekter. Dette har gitt utslag i en bedret gjeldssituasjon som igjen medfører til at kapitalkostnadenes andel også reduseres, og at kommunens "Soria Moria" med ny ungdomsskole kan komme til realisasjon.

Ved utgangen av 2025 utgjør kommunens gjeld ca 78% av driftsinntektene og ligger dermed innenfor det vedtatte målet på 75-80%. Måltallene viser også at kapitalkostnadenes andel reduseres selv om det fremdeles er en vei å gå før anbefalt nivå oppnås.

Nøkkel tall/Indikator	2021	2022	2023	2024	2025	Snitt 5 år	Anbefalt nivå
Netto driftsresultat i % av driftsinntekter	2,80 %	-0,24 %	-3,25 %	-0,34 %	1,85 %	0,17 %	1,75 %
Netto lånegjeld i % av driftsinntekter	101,08 %	94,85 %	91,29 %	83,77 %	78,00 %	89,80 %	75-85 %
Disp.fond i % av driftsinntektene	12,90 %	11,37 %	9,73 %	8,38 %	9,57 %	10,39 %	5-10 %
Netto finansutg. i % av driftsinntekter	4,85 %	4,26 %	4,11 %	3,98 %	3,97 %	4,23 %	2-3 %
Disp.fond i % av akk. premieavvik	187,99 %	137,43 %	82,35 %	72,62 %	86,78 %	113,43 %	100 %

Fremlagt investeringsplan vil snu den positive utviklingen i gjeldsgrad og finans som følge av tiltaket rundt bygging av ny ungdomsskole mot høsten 2029 hvor gjeldsgraden trolig vil komme opp mot 95-100% av driftsinntektene igjen.

3.2.7 Kommunal økonomisk bærekraft (KØB)

Kommuneloven krever at kommunestyret skal vedta finansielle måltall som skal legges til grunn for langsiktig økonomisk styring. Risør kommune har over tid brukt måltall i analyse av drift og egenkapital, og i 2021 vedtok også kommunestyret måltall som skal være styrende for kommunens langsiktige planlegging fremover.

For å oppnå de vedtatte målene bruker kommunedirektøren en styringsmodell for å skape kommunal økonomisk bærekraft (KØB). Modellen tar utgangspunkt i sammenhengen mellom lånegjeld, disposisjonsfond og netto driftsresultater i kommunene.

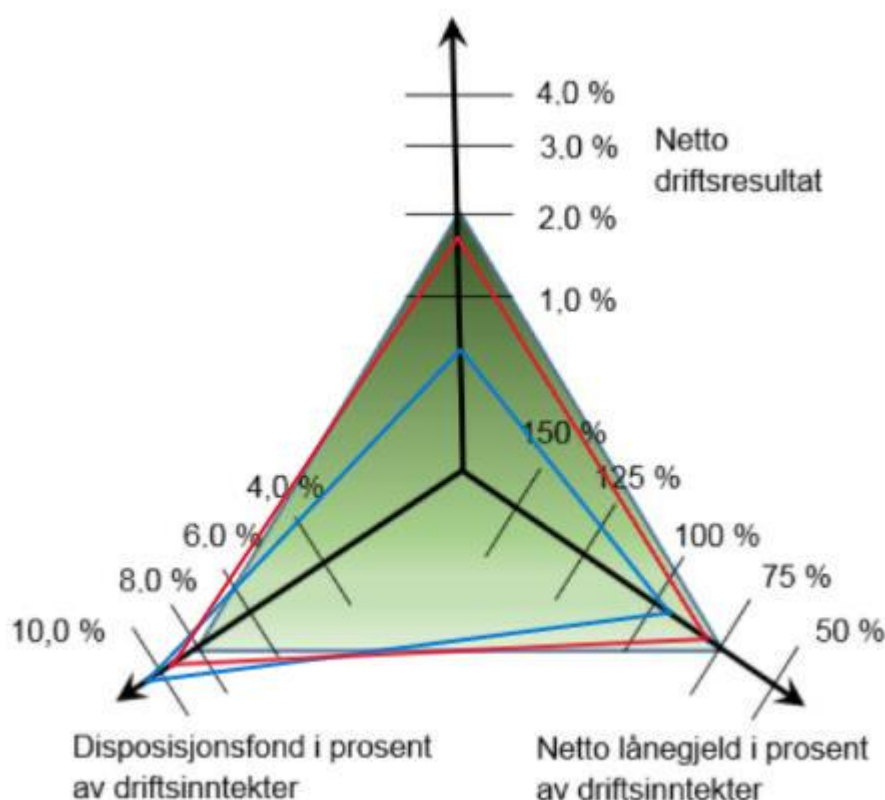
Handlingsregelen for bærekraft er dynamisk. Dersom gjeldsnivået er høyere enn ca 75 prosent eller disposisjonsfondet er lavere enn ca 8 prosent må driftsresultatet settes høyere enn 2 prosent. Nivået på driftsresultatet må settes høyere enn 2 prosent inntil gjeldsnivået er 75 prosent eller lavere og disposisjonsfondet er 8 prosent eller høyere. Når disse forholdene er på plass og de økonomiske forhold er i balanse, kan driftsresultatet settes ned til 2 prosent. Driftsresultatet settes høyere enn 2 prosent for å nå nivået for bærekraft. Jo høyere en setter driftsresultatet, jo fortere vil kommunen nå bærekraftnivået.

Modellen legger derfor til grunn at man må ha balanse i de tre pilarene for å sikre bærekraftig kommuneøkonomi, og dersom man svikter i en av pilarene så må det kompenseres i de andre for å gjenskape balansen. Virkemiddelet er da å planlegge langsiktig med gode netto driftsresultat for å kunne øke disposisjonsfondet, og eller redusere netto lånegjeld.

Kommunedirektørens foreslåtte økonomiplan for drift og investeringer ventes å ha en positiv utvikling på flere av de vedtatte måltallene gjennom planperioden, men vil svekke gjeldsgraden og finanskostnadsandelen som følge av store investeringer.

Utvikling måltall i økonomiplanperioden	Regnskap 2025	Budsjett 2026	Budsjett 2027	Budsjett 2028	Budsjett 2029	Budsjett 2030
Netto driftsresultat i % av samlede driftsinntekter (mål 1,75%)	1,85 %	0,35 %	0,42 %	-0,19 %	0,76 %	0,49 %
Lånegjeld i % av samlede driftsinntekter (mål 75-85%)	78,72 %	84,80 %	85,21 %	84,64 %	94,79 %	100,97 %
Netto finansutgifter i % av samlede driftsinntekter (mål 3%)	3,97 %	5,72 %	5,08 %	5,84 %	5,63 %	6,38 %
Disposisjonsfond i % av samlede driftsinntekter (mål 8-10%)	9,57 %	10,06 %	10,13 %	9,98 %	10,59 %	10,91 %
Disposisjonsfond i % av akkumulert premieavvik (mål 100%)	97,21 %	102,46 %	120,74 %	137,25 %	169,70 %	201,06 %

KØB-trekanten er illustrert nedenfor med status i nøkkeltallene ved utgangen av 2025 (rød strek) og forventet status ved utgangen av planperioden 2030 (blå strek)

Kommunedirektøren mener fremlagt økonomiplan viser at det er jobbet godt med forberedelse til de store investeringene som fremmes i investeringsplanen, og at det skal være bærekraftig selv om den økonomiske balansen svekkes inn i 2030.

3.3 Sektorutviklingen fremover

I de påfølgende kapitler redegjør driftssektorene og administrasjonssektoren for den ventede utviklingen i tjenestene, økonomi og bemanning de nærmeste årene.

3.3.1 Interne tjenester

Sektor Interne tjenester kan betegnes som navet organisasjonen og må fungere godt for at driftssektorene skal kunne gjøre sine oppgaver og innbyggerne motta gode tjenester fra kommunen. Gode kommunale tjenester er avhengig av gode administrative støttetjenester slik at både fag og systemer fungerer optimalt og organisasjonen kan jobbe agilt.

Det er kommunedirektørens vurdering at støttefunksjonene i Interne tjenester er knapt bemannet ut fra organisasjonens behov og at det leveres effektive og gode tjenester fra sektoren.

Interne tjenester har ansvaret for følgende oppgaver:

- Økonomiplanlegging og økonomistyring
- Regnskap
- Innfordring
- Lønn
- Eiendomsskattekontoret
- HR/personal-arbeid inkl.HMS og internkontroll
- IKT-forvaltning
- Dokumentsenter/arkiv
- Informasjonstjeneste og kommunikasjon
- Politisk sekretariat
- Publikumstjenesten med sentralbord
- Startlånsordningen
-

Kommunedirektøren, politisk aktivitet, revisjon og kontrollutvalg, samt samhandling med Kirkelig fellesråd faller inn under sektorens rammer.

Kommunedirektøren er direkte overordnet kommunalsjefene og har etter kommuneloven det overordnede ansvaret for hele den kommunale administrative organisasjonen. Kommunedirektøren er også leder av kommunens kriseledelse.

3.3.1.1 Tjenesteutvikling

Sektor for interne tjenester er svært sentrale i implementering av de fleste nye IKT-systemer. De aller fleste IKT-prosjekter handler mest om utviklingsarbeid og minst om teknikk. Anskaffelse og innføring av nye systemer utfordrer oss til å tenke nytt rundt hvordan vi løser oppgavene, hvordan vi samhandler og hvordan hver enkelt arbeidsprosess bidrar til den store helheten. Dette gir gode muligheter for utvikling, men byr også på utfordringer, samtidig med at nye systemer skal implementeres og læres, skal tjenestene leveres upåvirket. Godt og systematisk arbeid med forventningsavklaring, tilstrekkelig involvering og bygging av eierskap i organisasjonen, og jakt på

gevinstrealisering er blant suksessfaktorene i slike prosesser. I samarbeid med IKT-Agder og øvrige kommuner i samarbeidet er det kontinuerlig fokus på utvikling av fagsystemer som skal holde tritt med utviklingen gjennom digitaliseringsprosesser. Bruk av kunstig intelligens (KI) er et av fokusområdene det jobbes med å implementere i den kommunale virksomheten, særlig på leder- og saksbehandlernivå hvor gevinstene raskt kan være ressursbesparende. IKT-Agder har i 2026 etablert gode, trygge løsninger for at KI kan tas i bruk i den kommunale forvaltningen.

Fagområdet informasjon og kommunikasjon er tjenester som kommunene må få økt fokus på i fremtiden. Det offentlige har et ansvar for å sikre god informasjon til rett tid til våre innbyggere. Dette blir viktigere og viktigere blant annet for å sikre transparens i forvaltningen for å bygge tillit i samfunnet, sikre involvering og deltakelse i samfunnsbyggingsprosesser og for sikkerhet og helse ved krisehåndtering. God kommunikasjon er også svært viktig for å kunne jobbe effektivt og bidra til at innbyggerne opplever at kommunen er for innbyggerne, og gjør deres liv litt lettere i hverdagen.

Annet viktig utviklingsarbeid for staben er knyttet til god og systematisk lederutvikling, heltidskultur, kompetanseutvikling og arbeid med å legge til rette for godt arbeidsmiljø og styrke nærvær. Sektoren har fokus på økt nærvær og deltar i det interkommunale samarbeidet i Agder Arbeidsmiljø. Samarbeidet gir kommunen tilgang på stor kompetanse og mye ressurser til å jobbe med økt nærvær, arbeidsmiljø og arbeidsgiverrollen fremover.

Sektoren jobber med revisjon og gjennomgang av rutiner og retningslinjer for innenfor HR-området og internkontroll. Dette er et omfattende arbeid som krever god samhandling med tillitsvalgte i prosessene, og er svært viktig for å kunne være en god, profesjonell arbeidsgiver og arbeidsplass for kommunens ansatte. Kommunen tatt i bruk et nytt interkontrollsystem, Compilo, som skal bedre prosessene i arbeidet med HMS og internkontroll. I 2027 vil systemet utvides med en ny modell, "Egenkontroll" som skal bidra til at interkontrollarbeidet også kan dokumenteres på en bedre måte enn tidligere, og at ledere kan følge opp at dette arbeidet utføres i hele organisasjonen.

Interne tjenester vil gjennom planperioden ha fortsatt fokus på effektivisering, og om tjenestene som produseres kan gjøres på andre, mer ressurseffektive måter. Sektorens ansatte er i stor grad alene på sine fagfelt, og samarbeid på tvers av kommunegrenser er derfor viktig for å redusere sårbarhet og styrke fagutviklingen.

Kommunesamarbeidsprosjektet 3-K ble startet opp i 2026, og videreføres inn i 2027 med mål om økt samarbeid mellom kommunene Risør, Tvedestrand og Gjerstad. Et av delprosjektene omhandler "merkantile tjenester" og innbefatter store deler av Interne tjenesters fagområder.

I 2026 har Interne tjenester inngått tjenestekjøpsavtaler med Gjerstad kommune på tjenester innen regnskap og lønn som startet opp i juni, og skal i løpet av høsten også bistå Tvedestrand kommune innenfor lønn, med oppstart i november. Dette medfører til at Interne tjenester må øke bemanningen med 2 årsverk inn i 2027.

Utviklingen av interne tjenesters fagområder vil i mange tilfeller innebære nye systemer og økt samarbeid på tvers av kommunegrenser, men vil ikke alltid gi vesentlig gevinster ifht ressursbruk i sektoren. I noen tilfeller kan ressursbehovet øke, mens gevinsten kan komme i form av økt kvalitet, økt sikkerhet og redusert sårbarhet rundt tjenestene som leveres.

3.3.1.2 Økonomi

Sektorens budsjett er i stor grad knyttet opp til vesentlige kostnader som er felles for hele organisasjonen, og spesielt IKT-kostnader til fellessystemer for alle ansatte i kommunen som utgjør ca 30% av sektoren netto budsjetttramme.

Totalt har Interne tjenester en driftsramme på ca 43,4 mill for 2027, og vil ligge stabilt utover planperioden, som innebærer en videreføring av dagens drift uten vesentlige endringer i tjenestene.

Budsjett 2027, og økonomiplanen er økt med ca 1,5 mill i lønnskostnader som følge av etablert tjenestekjøpsavtale med Gjerstad kommune i 2026. Kostnaden er fullt ut finansiert med salgsinntekter.

Det er fremmet forslag om å gjennomføre en alminnelig taksering for eiendomsskatt i 2027-28 på 2 mill som er lagt inn i driftsrammene til sektoren i disse årene. Kostnaden er finansiert med bruk av disposisjonsfond.

Interne tjenester har også ansvar for forvaltningen av Startlånsordningen i kommunen, hvor det bevilges en utlånsramme på 30 mill årlig. Denne ordningen gir ingen netto effekt på de økonomiske rammene i budsjett og økonomiplan, men de siste årenes store svingninger i rentemarkedet har medført til at det i enkelte år kan bli høyere innlånsrenter enn kommunen får i utlånsrenter. Dette vil utjevnes over tid som følge av svingningene.

3.3.1.3 Medarbeidere

Kommunen har i dag svært slanke støttefunksjoner. De ansatte er dyktige og dedikerte, men fagmiljøene er små og sårbarheten stor. Fagressursene i interne tjenester har fokus på å gjøre resten av organisasjonen gode på økonomi- og personalstyring da ansvaret ligger ute på den enkelte leder i tjenestene. Fokus på økt kompetanse og effektiv bruk av digitale verktøy, både for ledere og ansatte, er viktige for sektoren.

Sektoren har budsjettet med 17,3 årsverk inn i 2027 og videre utover planperioden. Økningen på 1,5 årsverk kommer som følge av oppbemanning av ressurser i økonomitjenestene som følge av inngått tjenestekjøpsavtale med Gjerstad kommune fra juni 2026.

Årsverkene som ligger i sektoren, inneholder

- Administrasjon 11,8 årsverk
- Kommunedirektør 1 årsverk
- Politisk sekretariat 1 årsverk
- Ordfører og varaordfører 1,2 årsverk
- Hovedtillitsvalgte og hovedverneombud 2,3 årsverk
-

Kommunedirektøren registrerer at både fagområdene økonomi og HR/personal har lav bemanning ut fra arbeidsmengden. Kommunedirektøren gjør løpende vurderinger ifht om det må gjøres justeringer i sektoren utover planperioden for å sikre gode tjenester til resten av organisasjonen og kommunens innbyggere.

Det pågående kommunesamarbeidsprosjektet "3-K" vil kunne ha vesentlig innvirkning på bemanningen i Interne tjenester da det er et mål om å redusere sårbarhet, og styrke

fagmiljø på tvers av kommunene og at dette nødvendigvis vil innebære at "noen" må jobbe "et annet sted".

3.3.2 Sektor for Samfunnsutvikling

Samfunnssektorens oppdrag er å omsette kommuneplanens visjon - Sammen om et bærekraftig og levende samfunn - til praktisk handling og gjennomføring, innenfor sektorens økonomiske rammer og administrative ressurser.

Kommuneplanens samfunnsdel omtaler syv satsingsområder for samfunnssektoren, som skal møtes i både sektorens drift og i utvikling av nye tiltak og prioriteringer.

Disse syv satsingsområdene er:

- Risør tar ansvar i klima- og naturkrisen verden står ovenfor
- Risør og regionen har et variert og framtidsrettet næringsliv
- Risør er et attraktivt reisemål året rundt
- Kunst og kultur er en viktig kraft i utviklingen av Risør mot 2035
- Risør har mangfoldige, aktive og inkluderende lokalsamfunn
- Risør har et variert og attraktivt boligtilbud
- Risørs historiske sentrum er et levende sted å bo og besøke

Hvordan møter vi disse satsingsområdene i kommende planperiode?

Risør tar ansvar i klima- og naturkrisen verden står ovenfor

- Vi videreutvikler kommunens klimabudsjett med energieffektiviserende tiltak
- Framfor å gi opp arbeidet med å være en Miljøfyrtårnsertifisert kommune, har vi takket ja til å være en pilot i arbeidet med å utvikle en metodikk som er bedre tilpasset offentlige virksomheter. Dette arbeider blir synlig i 2027
- Vi arbeider videre med å få kommunens ledere til å bli mer energibeviste i driften av sine tjenester. Et tiltak som også kan gi positive økonomiske resultater.
- Vi gjenbruker framfor å bygge helt ny ungdomsskole, og vi jobber med å definere effektive klimakrav til leveranser

Risør og regionen har et variert og framtidsrettet næringsliv

- Vi er i tett dialog med eksisterende næringsliv og i løpende dialog med de regionale næringsnettverkene for å sørge for god tilgang til kompetanse og støtte til vårt lokale næringsliv
- Vi opprettholder kommunens budsjetter til gründerstøtte gjennom regionalt næringsfond for Østregionen
- Vi jobber videre med å ferdigstille reguleringsplanene for Moland Øst og Vest slik at vi kan tilby nylig regulerte næringsarealer
- Vi har estimert kostnadene for å tilby byggeklare næringstomter, men ikke funnet rom til investeringen i nåværende budsjetter
- Vi innretter Beyond Risørs aktivitet til å møte næringslivets behov

Risør er et attraktivt reisemål året rundt

- Vi fortsetter samarbeidet med Visit Sørlandet om god markedsføring av Risør som destinasjon
- Vi følger budsjettvedtaket om fortsatt støtte til Risør By AS
- Vi gjennomførte en pilot på felles brøyteordning i sentrum, denne videreføres i 2027

- Vi jobber med besøksattraksjoner som det Nordiske Tolkien Senteret som skal åpne på Buene våren 2027
- Vi er aktive i å etablere nye tilbud, som den nye kultur- og badebåten Kvikk II som går inn i sin andre sesong i 2027
- I arbeidet med å utvikle tilbud til reisende utenom sesong, er det søkt eksterne midler til og startet opp to reiselivsprosjekter: "Grenseløse Opplevelser" og "Kystkultur i reisemålsutvikling av Risør". Begge prosjektene gjennomføres av Arnesen og Rhein AS.
- Deltar i Østre Agder sitt næringssamarbeid hvor det forberedes et prosjekt som skal definere tilbud til den nye fergeruten til Arendal som starter opp i 2028.

Kunst og kultur er en viktig kraft i utviklingen av Risør mot 2035

- Vi restarter arbeidet med kulturplanen og har mål om ferdigstillelse i 2027
- Vi opprettholder tilskudd til kommunens kulturinstitusjoner og festivaler
- Vi lanserer Kunstrom, vårt nettgalleri for kommunens kunst i det offentlige rom
- Vi øker antall filmvisninger ved å øke visning pr film

Risør har mangfoldige, aktive og inkluderende lokalsamfunn

- Vi har bidrar videre til utvikling av kommunens frivilligsentraler, Risør frivilligsentral og Hope- og Sandnes frivilligsentral i kommunal regi og Søndeled frivilligsentral
- Vi videreutvikler satsingen "Vil du bli med" med mål om at hver og en av oss blir inspirert til å invitere nye mennesker inn i fellesskapet.

Risør har et variert og attraktivt boligtilbud

- I 2027 intensiverer vi arbeidet med Helhetlig boligplan med mål om ferdigstillelse i løpet av høsten
- Vi samarbeider med private boligutviklere om private reguleringsplanforslag
- Vi ferdigstiller Tjennaplanen hvor et av målene er å sørge for økt boligbygging i form av omsorgsboliger og andre boligtyper
- Vi børster støv av en gammel mulighetsstudie for flere omsorgsboliger i tilknytning til Frydenborgsenteret og fremmer dette som egen sak i 2027

Risørs historiske sentrum er et levende sted å bo og besøke

- Vi er i dialog med flere operatører for å se på hvilke tilbud som kan la seg etablere som en erstatning for tilbringertjenesten til Vinterkjær.
- I samarbeid med næringen er det utarbeidet et årshjul med aktiviteter gjennom hele året. Målet er å gjøre sentrum mer attraktivt for fastboende og besøkende året rundt.

Planstrategi 2024 - 2028

Planstrategien ble vedtatt i 2024 og gjelder til 2028. Etter valget høsten 2027 starter arbeidet med utforming av ny planstrategi for kommende valgperiode. Målet med planstrategien er å sikre at kommunen jobber strategisk med å utarbeide nødvendige planer og strategier, som svarer på de utfordringene kommunen står ovenfor og samtidig sikrer god samfunnsutvikling framover. Samfunnssektoren har et hovedansvar for å følge opp kommunens planstrategi og mye av planarbeidet er komplekst og tidkrevende. En av de viktigste planene vi har jobbet med i perioden, og som er vesentlig for den retningen som kommunen ønsker å utvikle seg, er kommuneplanens arealdel. Her møtes også interessekonflikter mellom lokale ønsker og nasjonale forventninger. Det har kommet

strengere nasjonale føringer innen flere tema, blant annet for å ivareta naturverdier og jordvern, redusere klimagassutslipp og ta større hensyn til naturfare, som flom, ras og skred. Målet er at kommuneplanens arealdel blir vedtatt i 2027.

På grunn av det omfattende arbeidet med kommuneplanens arealdel viste seg å være, har det medført at andre planer er blitt utsatt. Så snart kommuneplanens arealdel legges ut på høring vil arbeidet med den helhetlige boligplanen intensiveres.

Arbeidet med Risørs nye kulturplan startet opp i 2022. På grunn av Risørs 300 årsjubileum måtte arbeidet settes på vent, og i perioden med konstituert kultursjef har det vært krevende å fortsette arbeidet. I 2027 restarter arbeidet og det er gjort mye godt innsiktsarbeid som er verdifullt i det videre arbeidet.

I 2027 vil både reguleringsplanen for Tjenna og reguleringsplanen for Kjemepsteinsmyra komme til behandling og dette er planarbeid som kan bidra til utvikling av nye boligtilbud og nye arenaer for idrett- og kulturtilbud.

3.3.2.1 Tjenesteutvikling

Sektor for samfunnsutvikling er ansvarlig for et mangfold av tjenester, både til kommunens innbyggere, næringsdrivende og besøkende. Sektoren drifter kommunale veier og havner, har vedlikeholdsansvar for den kommunale bygningsmassen, legger til rette for kunst, kultur, idrett og frivillighet for å nevne noe. Videre er kommunens behandling av plan- og byggesaker avgjørende for at både egne og andres prosjekter har fremdrift. Samfunnssektoren leverer også tjenester av stor betydning for noen av våre mest sårbare, gjennom tjenester fra både NAV sosial og NAV flyktning

Sektoren har mange kontaktpunkter med lokalsamfunnet, gjennom samarbeid og dialog med lag- og foreninger, velforeninger, privatpersoner, frivillige, besøkende, næringsdrivende, investorer, utbyggere, kunst- og kulturutøvere med flere.

Det er en krevende balansegang å imøtekomme innbyggernes, næringslivets, besøkende og frivillighetens forventninger om å bidra til et levende lokalsamfunn, parallelt med at rammer blir strammere og innsatsen skal fordeles på stadig færre ansatte. Dette tvinger enhetene til å prioritere kjerneoppgaver.

Endringer i perioden:

Eiendom og tekniske tjenester

I løpet av 2026 gjennomførte IKT Agder en felles anskaffelse av et nytt system for forvaltning, drift, vedlikehold og utvikling (FDVU) av bygg, samt boligforvaltning og renhold. Formålet er å etablere en felles og fremtidsrettet løsning som gir bedre standardisering, datagrunnlag og samhandling på tvers av kommunene. Leverandør er LAFT Software AS, og innføringen av løsningen er i gang. I Risør vil utrulling kreve planlegging, opplæring og tilpasning av arbeidsprosesser, men forventes på sikt å gi bedre støtte til både operativ drift og strategisk eiendomsforvaltning.

Det er jobbet godt med Arbeidsbok I, som synliggjør vedlikeholds- og oppgraderingsbehov i kommunale bygg. Det er både fysiske vedlikeholdsbehov og ønsker som er spilt inn fra enhetene på de fysiske vernerundene og det er rene tekniske og bygningsmessige behov. I et stramt budsjett har det vært krevende å prioritere driftsmidler til dette arbeidet, og i forslag til budsjett er det kun avsatt midler det som er driftskritisk for å opprettholde den daglige driften.

Selv om kommunen investerer i ny teknologi innen renholdstjenesten, vil en redusert bemanning føre til at renholds frekvensen går ned ved noen bygg. Gjennom 2027 må det fortsatt jobbes med innføring av renholdsteknologi.

Endring i drift av gjestehavna i 2026 viste seg å være et godt tiltak, hvor inntektene landet på samme nivå som tidligere år, men utgiften til å drifte tjenesten ble lavere enn tidligere. I tillegg fikk avdelingen mer kapasitet i de travle sommermånedene ved at de som ble ansatt som havneverter ble en del av teknisk utedrift og kunne bistå på park- og grønt område.

Kultur

Et av målene fra kommuneplanens samfunnsdel er at "vi skal ha et mangfoldig, aktivt og inkluderende lokalsamfunn", og ettersom kommunens egne ressurser reduseres er mobiliseringen av de frivillige i samfunnet stadig viktigere i arbeidet med å ha aktiviteter nederst i Innsatstrappen. Ungdomsbasen er etablert på Risørhuset og sammen med Ung i Risør er det mobilisert mange frivillige som deltar i å skape aktiviteter for barn og unge på huset.

I kommende budsjettperiode vil vi øke frekvensen på viskning pr film, noe som medfører at bemanning av kinoen vil inngå i bemanningen av et åpent Risørhus flere kvelder i uka.

Plan og bygg

Det er i 2026 jobbet med etablering av selvkostprinsipp innen plan og byggesak, hvor prosessen vil følge budsjettarbeidet. Det er følgelig ikke konsekvensjustert for denne endringen, men det er ikke ventet å gi vesentlige utslag på kort sikt. Kommunedirektøren vil fremme sak om budsjettreguleringer ila 2027 dersom det skulle bli behov. Målet med innføringen er å få korrekte gebyrer for tjenestene som hører inn under selvkostområdene, og for å unngå at kommunen har fortjeneste på disse som strider mot regelverket.

Næring

I 2025 ble Risørs næringsplan vedtatt hvor ett av flere mål var å videreutvikle næringsarealene på Moland Vest. Det er gjennomført en forstudie som tar for seg alternative løsninger for en trinnvis videre utvikling av området. Målet er at det foretas en mindre reguleringsendring av området i løpet av 2027 og at arealene kan selges ut til næringsdrivende som ønsker å opparbeide egne arealer. Alternativt kan kommunen selv investere i opparbeidelse for å kunne tilby ferdig regulerte og byggeklare tomter.

3.3.2.2 Økonomi

Viser til kapittel 4.3.2 for når det gjelder den økonomiske utviklingen av sektoren.

3.3.2.3 Medarbeidere

Til sammen utgjør medarbeidere, avdelingsledere og enhetsledere sektorens viktigste ressurser og de ansatte strekker seg langt i oppdraget med å utvikle et bærekraftig og

levende samfunn, sammen med innbyggerne i Risør.

I den krevende situasjonen Risør står i, har ett av tiltakene fra Bærekraft 25 vært å vurdere alle ledige stillinger, og dermed også organisasjonsformer, for å oppnå budsjettbalanse. De aller fleste stillingene som av ulike grunner er blitt ledige de siste årene, er holdt tilbake og konsekvensen av det er at samfunnssektoren gikk inn i både 2025 og 2026 med lavere totalbemanning enn året før. Dette gjelder også for 2027.

I antall årsverk tok sektoren ned over 10 årsverk fra 2024 til 2026. Reduksjonen totalt sett fra 2026 til 2027 er kun i overkant av ett årsverk.

Endringer fra 2026 til 2027:

Enhet for eiendom og tekniske tjenester

Etter at flere sentrale medarbeidere har gått av med pensjon er det behov for å rekruttere en ny saksbehandlerstilling til denne enheten. Saksbehandlerstillingen skal både få ansvar for enhetens inntekter i form av fakturering og vil få ansvaret for å følge opp det politiske vedtaket knyttet til oppdatering av kommunens båtreglement.

Enhet plan og byggesak

Det var lagt et innsparingskrav på enhet for plan- og byggesak, at dersom det sluttet en byggesaksbehandler skulle denne ikke erstattes. Da en byggesaksbehandler sluttet i februar, ble det bestemt at enheten kunne ha en vikar i den stillingen ut året, for å nedjustere et etterslep på kart og oppmåling.

NAV sosial og NAV flyktning

Gjennom høstens budsjettprosess er det spesielt sett på bemanningsbehovet hos NAV. Særlig ved NAV flyktning legger budsjettet opp til endringer i behov for bemanning gjennom fireårsperioden. Fra å bosette omkring 60 flyktninger pr år siden utbruddet av krigen i Ukraina, er budsjettet fra og med 2027 basert på at kommunen skal bosette 20 flyktninger pr år. Det vil kreve at enheten holder tilbake stillinger ved naturlig avgang, alternativt at det er mulig med omprioritering av ressurser mellom NAV sosial og NAV flyktninger. Budsjettering av bosetting er et av områdene som i løpet av høstperioden er svært vanskelig å budsjettere og som gir grunn for store usikkerhetsmomenter i kommunens budsjetter.

Det rapporteres om et høyt arbeidspress i flere enheter, allikevel er sykefraværet lavere gjennom årets så langt i år, sammenliknet med 2025. Det er etablert HMS grupper i alle enhetene, og Agder Arbeidsmiljø benyttes der hvor det er mulig.

Endringer i organisering krever et samarbeid med de tillitsvalgte og ansatte. Inneværende år etablerte kommunalsjef for samfunnssektoren et jevnlig medvirkningsmøte med hovedverneombud og tillitsvalgte, denne møteplassen utvikles videre gjennom 2027. Det er viktig at mellomledere og ansatte får informasjon, har tillit og forståelse for de endringene som skjer i organisasjonen.

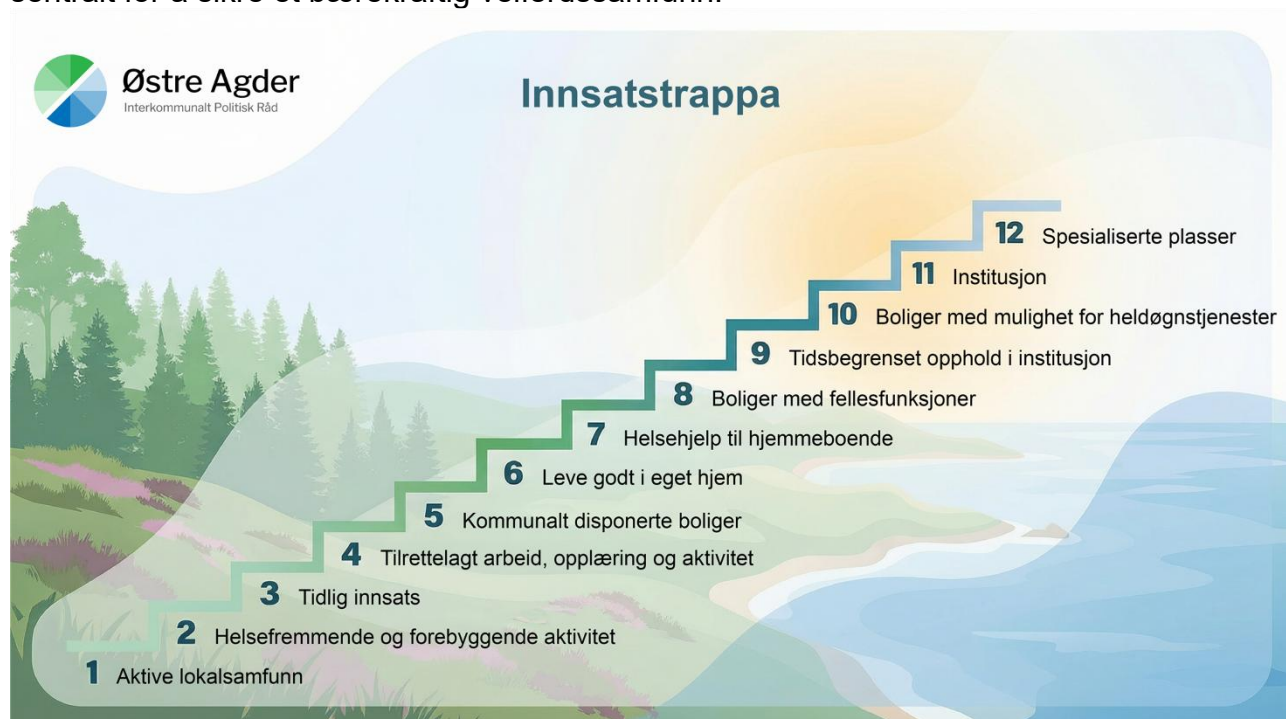
3.3.3 Sektor for Helse og omsorg

Sektoren står overfor flere store utfordringer i årene som kommer. Den aldrende befolkning er en av de store samfunnsendringene vi står overfor, sammen med teknologisk utvikling og klimaendringer. Andelen eldre øker, for Risør vil det i de neste fire årene (2025-2029) være en økning i aldersgruppen 67+ med ca. 6%, mens aldersgruppen 0-66

vil ha en nedgang på ca. 2%. Dette vil være utfordrende for tjenesteleveransen da antallet personer i yrkesaktivt arbeid synker.

For å sikre bærekraftige tjenester i møte med de demografiske endringene som sektoren vil stå overfor i årene som kommer må vi tenke nytt om organisering, samspill og innbygger rollen. I møte med en aldrende befolkning på sektoren satse på forebygging og egen mestring slik at flere kan bo trygt i eget hjem.

Kommunen må hjelpe innbyggerne til å ta ansvar og planlegge for egen alderdom. Vi må aktivt innføre og ta i bruk teknologiske løsninger som vil kunne gi gevinster som redusert ressursbehov høyt i trappa samtidig som tjenestemottakerne kan oppleve større trygghet og selvstendighet. Å bidra til økt bruk av digitale løsninger som legger til rette for at flest mulige skal oppleve mestring og kunne leve gode, selvstendige liv, samtidig som en tenker nytt om hvordan en møter den demografiske utviklingen på tvers av sektorer, vil være helt sentralt for å sikre et bærekraftig velferdssamfunn.

Innsatstrappen videreføres. En helhetlig innsatstrapp er et viktig bidrag til å prioritere aktivitet og tidlig innsats som sikrer forebygging og helsefremmende arbeid.

Kommunedirektøren vil anbefale at det videre arbeidet også omfatter samfunnsutvikling, planlegging for mangfold av boliger tilpasset ulike livsløp og tilrettelagte arbeidsplasser i samspill med lokalt næringsliv. Arbeidet med trappa er derfor ikke helse- og omsorgstjenestens ansvar alene.

Tjenesteleveransen må basere seg på å levere nødvendig helsehjelp og ansvarlig gjøre tjenestemottakerne til å ivareta funksjoner de fortsatt selv mestrer. Endringen fra å yte passiv hjelp til mer aktiv innsats, understreker at gode og trygge tjenester ikke bare handler om å hjelpe, men også om å sette folk i stand til å klare seg selv. Saksbehandling og forvaltning har en viktig rolle i kartleggingen av tjenestebehov, finne alternative løsninger og bruk av teknologi i forhold til å endre fokuset på tjenesteleveransen og effektivisering av driften.

Risør, som andre nærliggende kommuner, sliter med rekrutteringen av helsepersonell. Flere enheter ser nå på arbeidstidsordningene. Denne utfordringen må vi jobbe systematisk med for å sikre oss kvalifiserte ansatte som klarer å yte nødvendig helsehjelp til kommunens innbyggere.

Vi fortsetter med serviceteam fra Lisand, de er på Frydenborgsenteret to dager i uken og utfører service oppgaver som en del av VTA plass og avlaster da personalet med oppgaver en ikke trenger å være helsepersonell for å utføre. Vi vil i denne perioden se på mulighetene til å bruke sektoren til kvalifisering av unge i utenforskap som har en interesse for jobb i helsevesenet.

3.3.3.1 Tjenesteutvikling

Helse- og omsorgssektoren står overfor betydelige demografiske og økonomiske utfordringer i årene som kommer. Antall eldre øker, samtidig som tilgangen på arbeidskraft blir stadig mer begrenset. Dette innebærer at kommunen må utvikle tjenestene slik at innbyggerne fortsatt mottar trygge og forsvarlige tjenester innenfor tilgjengelige økonomiske og personellmessige rammer.

Utviklingen krever økt satsing på forebygging, tidlig innsats, mestring, teknologi og nye arbeidsformer. Innsatsen skal rettes mot å styrke innbyggernes mulighet til å mestre egen hverdag, samtidig som kommunens faglige ressurser brukes mest mulig målrettet.

Forebygging og tidlig innsats

Forebyggende arbeid er en av de viktigste strategiene for å møte framtidens behov for helse- og omsorgstjenester. Kommunen vil videreutvikle tiltak som bidrar til å styrke innbyggernes helse, funksjonsevne og selvstendighet.

Det tverrfaglige arbeidet rettet mot barn og unge skal videreføres og utvikles gjennom samarbeid mellom helse- og oppvekstsektoren. Målet er å bidra til bedre psykisk helse, redusert utenforskap og tidligere hjelp til barn og unge som trenger støtte.

Forebyggende hjemmebesøk til eldre videreføres som et viktig virkemiddel for å identifisere behov tidlig og legge til rette for at flere kan bo hjemme lengst mulig. Dagaktivitetstilbud og oppsøkende dagsenter videreutvikles som tiltak som både støtter brukere og avlaster pårørende.

Psykisk helse og mestring

Innen psykisk helse skal det legges større vekt på gruppebaserte tilbud, mestringsorienterte tiltak og digitale behandlings- og oppfølgingsformer. Målet er at flere skal kunne få hjelp tidligere og med mindre behov for individuell oppfølging over tid.

For ungdom og unge voksne skal tjenestene i økende grad bidra til deltakelse på ordinære arenaer for aktivitet, læring og sosial tilhørighet. Samarbeid med Frisklivssentralen, frivillige organisasjoner og andre kommunale tjenester vil være sentralt.

Bærekraftige helse- og omsorgstjenester

For å møte framtidens behov må tjenestene organiseres på nye måter. Oppgavedeling og riktig bruk av kompetanse skal videreutvikles i hele sektoren. Ansatte med helsefaglig kompetanse skal i størst mulig grad bruke tiden på oppgaver som krever fagkompetanse.

Erfaringene med serviceteam har gitt oss innsikt i og en opplevelse av å frigjøre fagressurser til direkte tjenesteyting. Vi viderefører innsatsen til serviceteamet i 2027. Vi må søke samarbeid med andre aktører med fokus på å få til kvalifisering til jobb i helsevesenet eller annen jobb på feks Frydenborgsenteret.

Sektoren vil fortsette arbeidet med å redusere sykefravær, styrke ledelse og utvikle robuste fagmiljøer. Kompetanseutvikling og rekruttering vil være sentrale tiltak i hele planperioden.

Teknologi og digitalisering

Velferdsteknologi og digital hjemmeoppfølging skal være en integrert del av tjenesteutviklingen i perioden. Teknologiske løsninger skal bidra til økt trygghet og mestring for brukerne, samtidig som ressursene utnyttes bedre.

Det skal arbeides videre med innføring av digital hjemmesykepleie som kan bistå med for eksempel digitale tilsyn, digitale konsultasjoner og andre teknologiske løsninger som kan bidra til å utsette behovet for mer omfattende tjenester.

Digitalisering skal også bidra til bedre samhandling mellom tjenestene og mer sømløse pasientforløp.

Bolig som virkemiddel

Tilgang til riktige boliger vil være en avgjørende forutsetning for framtidens tjenestetilbud. Kommunen må i større grad planlegge boligutvikling i sammenheng med helse- og omsorgstjenestene, sektoren er representert inn i arbeidet rundt helhetlig boligplan.

Det vil være behov for flere tilrettelagte boliger og sektoren har spilt inn et behov for å se på flere omsorgsboliger i tilknytning til Frydenborgsenteret. Disse boligene må sees i sammenheng med det totale behovet for omsorgsboliger.

Tjenester til hjemmeboende eldre

Utviklingen tilsier at flere innbyggere vil bo hjemme lenger enn tidligere. Hjemmetjenesten vil derfor få en stadig viktigere rolle i kommunens samlede tjenestetilbud.

Det skal arbeides videre med kompetanseheving, nye arbeidsformer og teknologi som gjør det mulig å levere tjenester med god nok kvalitet også ved økende etterspørsel. Samtidig må kommunen legge til rette for et mer aldersvennlig samfunn, hvor frivillighet, nærmiljø og innbyggernes egne ressurser blir en viktig del av løsningen.

Samhandling og bærekraftige fagmiljøer

Kommunen vil fortsette å vurdere samarbeid med andre kommuner der dette kan styrke fagmiljøer, sikre kompetanse og gi mer bærekraftige tjenester. Dette gjelder blant annet tjenester hvor befolkningsgrunnlaget er lite og hvor det er utfordrende å bygge robuste fagmiljøer alene.

Sektorens strategiske mål 2027-2030

Helse- og omsorgssektoren vil fortsette å jobbe med å styrke forebygging og tidlig innsats, bidra til at flere mestrer egen hverdag og kan bo hjemme lenger, øke bruken av velferdsteknologi og digitale tjenester, videreutvikle oppgavedeling og riktig kompetansebruk, styrke samhandling med frivillighet, pårørende og lokalsamfunn, utvikle

bærekraftige tjenester innenfor tilgjengelige økonomiske rammer og sikre gode og trygge tjenester med god nok faglig kvalitet

3.3.3.2 Økonomi

Sektoren står overfor et vedvarende behov for å tilpasse tjenestene til de økonomiske rammene samtidig som innbyggerne skal motta trygge og forsvarlige tjenester. For å lykkes må alle nivåer i organisasjonen arbeide målrettet med økonomistyring, ressursutnyttelse og kontinuerlig forbedring. Dette forutsetter god ledelse, tett oppfølging av drift og et helhetlig blikk på hvordan personellressursene benyttes på tvers av avdelinger og enheter.

Arbeidet med å redusere vikarutgifter og sikre en bærekraftig bemanningsutvikling videreføres. Trafikklysmodellen benyttes som et verktøy for å vurdere hvilke oppgaver og tjenester som kan prioriteres ved kortvarig fravær, samtidig som forsvarlighet ivaretas. Modellen bidrar også til en systematisk gjennomgang av tjenesteinnholdet og gir grunnlag for å utvikle arbeidsformer som styrker egenmestring, forebygger unødvendig tjenestebehov og sikrer at ressursene brukes der behovene er størst.

Riktig arbeidstidsplanlegging og bemanningsstyring er avgjørende for å oppnå økonomisk kontroll. Alle enheter skal ha turnuser og bemanningsplaner som er tilpasset vedtatte rammer og faktisk tjenestebehov. Samtidig skal sektoren videreutvikle arbeidet med alternative turnusløsninger, oppgavedeling, kompetanseutnyttelse og økt bruk av teknologi og digitale løsninger.

Samarbeid med frivilligheten og lokalsamfunnet vil være et viktig bidrag i utviklingen av bærekraftige tjenester. KS-TØRN gir fortsatt et viktig rammeverk for dette arbeidet.

Sykefravær har betydelig innvirkning på både tjenestekvalitet, arbeidsmiljø og økonomi. Derfor videreføres en systematisk innsats for å redusere sykefraværet gjennom tidlig oppfølging, nærværsfremmende tiltak og tett samarbeid mellom ledere, ansatte, tillitsvalgte, vernetjenesten og bedriftshelsetjenesten. HMS-gruppene er en sentral arena for dette arbeidet og skal bidra til et godt arbeidsmiljø, økt trivsel og redusert fravær.

Gjennom målrettet arbeid med ressursstyring, kompetanseutnyttelse, teknologi, nærværarbeid og tjenesteutvikling skal sektoren bidra til at kommunens økonomiske handlingsrom styrkes, samtidig som kvaliteten og bærekraften i helse- og omsorgstjenestene ivaretas.

3.3.3.3 Medarbeidere

Medarbeiderne er helse- og omsorgssektorens viktigste ressurs. I planperioden 2027–2030 vil økende behov for tjenester, kombinert med begrenset tilgang på arbeidskraft, utfordre sektorens evne til å opprettholde dagens tjenestenivå. Det blir derfor avgjørende å beholde, utvikle og rekruttere medarbeidere med riktig kompetanse.

Sektoren skal videreføre arbeidet med omstilling og tjenesteutvikling gjennom TØRN, kompetanseutnyttelse, oppgavedeling og hensiktsmessig organisering av tjenestene. Målet er å frigjøre fagressurser, styrke kvaliteten og sikre bærekraftige helse- og omsorgstjenester innenfor tilgjengelige økonomiske rammer.

Et godt arbeidsmiljø, høy grad av nærvær, målrettet kompetanseutvikling og ledelse er viktige forutsetninger for å styrke kommunen som arbeidsgiver. Sektoren skal videreføre arbeidet med nærvær, heltidskultur, kompetanseutvikling og ledelse for å styrke kommunen som arbeidsgiver.

Gjennom god ledelse, systematisk HMS-arbeid og attraktive arbeidstidsordninger skal sektoren styrke sin evne til å rekruttere og beholde medarbeidere også i årene som kommer.

3.3.4 Sektor for Oppvekst

Område oppvekst omfatter de tre kommunale barnehagene, grunnskolene og SFO, Voksenopplæringen i Risør kommune (VIRK), PPT Øst i Agder, helsestasjons- og skolehelsetjenesten, oppvekstkontoret og kommunens oppfølging av Barneverntjenesten Øst i Agder. Sektoren har ansvaret for tilskudd til private barnehager, barnehageopptak, er tilsynsmyndighet og skal sørge for spesialpedagogiske tiltak for alle barnehagebarn. Sektoren har ansvaret for skoleskyss og drift av oppvekstkontoret, samt ledelse og administrasjon av sektoren som helhet.

Tjenestene i sektoren strekker seg fra den første oppfølgingen hos jordmor, når barnet ligger i mors mage, til videre oppfølging av barnet på helsestasjon, videre følges barnet over i barnehage til grunnskoleopplæring med skolehelsetjeneste og inkluderer også spesialpedagogiske tiltak gjennom interkommunale PP-tjeneste og tilbud om voksenopplæring (VIRK). Barnevernet, helsestasjonen med skolehelsetjenesten og PPT er selvsagte samarbeidspartnere i laget rundt barnet, og deltar alle i ressursteam for både barnehager og skoler.

Oppvekstplan 2026–2030 gir den felles retningen. Den årlige oppvekstrapporten gir kunnskapsgrunnlaget for prioriteringer og justeringer. I planperioden ønsker en at innsatsen bindes sammen og følger den røde tråden, der en ser på ståsted, retning, handling og vurdering av effekt. Målet er ikke stadig nye satsinger, men å videreutvikle det som virker, avslutte eller justere det som ikke gir ønsket effekt, og sikre at ressursene brukes tidlig og koordinert.

Prioriteringer i planperioden: Se også Oppvekstplan 2026-2030 for utdypning og retning.

Prioritet	Hva vi skal holde fast ved	Forventet retning
Tidlig innsats og inkluderende fellesskap	Forsterket helsestasjon med God start og økt foreldreveiledning, Språkplan, intensiv opplæring, skolebibliotek, to-lærer for å sikre inkluderende praksis, spesialpedagogisk team i barnehage og forebyggende arbeid i PPT.	Flere barn og familier får rett hjelp tidligere og deltar i ordinære fellesskap.
Trygt miljø, nærvær og psykisk helse	Planene for trygt og godt miljø og skolenærvær, tilstedeværelse av skolehelsetjeneste og psykiske helserådgivere i skolene, Robust barn/ungdom, TIBU, ungdomslos og systematisk analyse av fravær.	Bedre nærvær, tryggere læringsmiljø og færre brudd i oppfølgingen.

Prioritet	Hva vi skal holde fast ved	Forventet retning
Helhetlige og koordinerte tjenester	BTI, stafettlogg/Samspill, ressursteam, Koordinerende enhet (KE), tydelige overganger og forpliktende samhandling mellom tjenester.	Barn, unge og familier opplever sammenheng, tydelig ansvar og tiltak på riktig nivå.
Gjennomføring og inkludering	Godt overgangsarbeid mellom barnehage og skole, mellom barneskole og ungdomsskole og mellom ungdomsskolen og videregående opplæring, samarbeid mellom kommunen og fylkeskommunen om ungdomslos i overgang, arbeidsretting i VIRK og i samarbeid med NAV. Samarbeid med frivilligheten i arbeidet for å fremme inkludering og deltakelse.	Flere fullfører opplæring og deltar i arbeid og lokalsamfunn.

Som sektor er vi forpliktet til å opprettholde gode tjenester, tilpasse oss endringer i befolkningsmønster, følge nasjonale føringer og forholde oss til økonomiske rammebetingelser. Vi må kontinuerlig utvikle våre tjenester for å møte fremtidens behov. Samarbeid på tvers av enheter og sektorer, pedagogiske tilnærminger og effektiv ressursbruk vil være gode strategier for å oppnå våre mål og ivareta vårt ansvar overfor Risør kommunes yngste innbyggere.

3.3.4.1 Tjenesteutvikling

I Risør kommune prioriterer vi et trygt og inkluderende oppvekstmiljø, hvor hver enkelt skole og barnehage bidrar til utvikling og trivsel for barn og unge. Dette er i tråd med hovedmålene i Oppvekstplanen 2026-2030 og gjenspeiles i våre forebyggende tiltak og det tverrfaglige arbeidet vi legger vekt på.

Oppvekstrapporten for 2025-2026 viser at området har klare styrker, samtidig som flere utfordringer krever langsiktig og tverrfaglig innsats. Resultatene i lesing på 5. trinn er gode, skolebidraget viser positiv utvikling på småtrinnet og ungdomstrinnet, og fraværet utvikler seg positivt på 7 av 10 trinn. Samtidig må kommunen holde oppmerksomheten på levekår, mobbing, samlet nivå av individuelt tilrettelagt opplæring, skolefravær og gjennomføring i videregående opplæring.

I 2027 skal tjenestene derfor konsentrere utviklingsarbeidet rundt noen felles satsinger. Prosjektet *God start* skal ivareta de småbarnsfamiliene som trenger ekstra oppfølging. Økt foreldreveiledning tilbys småbarnsforeldre i et samarbeid mellom helsestasjonen og barnehagene. Språkplanen og intensiv opplæring skal videreføres som grunnmuren i arbeidet med grunnleggende ferdigheter. Skolebibliotekene skal brukes aktivt i arbeidet med leseglede, lesemestring og inkludering. I barnehagene skal spesialpedagogisk team fortsatt bidra både i individuelle tiltak og til styrking av den allmennpedagogiske praksisen. PPT skal være tett på barnehager og skoler med forebyggende veiledning og systemarbeid.

Arbeidet med trygt og godt miljø og nærvær skal ses på som en sammenhengende innsats. Den tverrfaglige planen for foreldremøtene på skolene inviterer alle foreldre til samarbeid og felles refleksjoner om aktuelle tema som vedrørende dagens foreldrerolle. Felles planer, bedre datagrunnlag blant annet gjennom bruk av Spekter Digital, tidlig oppfølging, elev- og foreldremedvirkning, Robust barn/ungdom, TIBU (*Tverrfaglig*

innsatsteam for barn og unge- psykisk helse og miljø) og ungdomslos skal virke sammen. Det skal legges særlig vekt på gode overganger mellom barnehage og skole, mellom barneskole og ungdomsskole og videre til videregående opplæring. Samarbeid med aktivitetslos og Risørs lag og foreninger, er viktig for å medvirke til inkludering i samfunnet for barn og unge. Målet er å oppdage risiko tidligere, koordinere innsatsen bedre og hindre at barn og unge faller ut av fellesskapet eller utdanningsløpet.

Skoler, barnehager og PPT deltar i Udirs satsing SKK (helhetlig system for kompetanse- og karriereutvikling) gjennom Statsforvalter og Østre Agder. Satsingen er virksomhetsbasert, så hver enkelt enhet får støtte der "skoen trykker".

Oppvekstplanens mål, sammen med innsatstrappa og BTI-modellen, gir en tydelig retning for arbeidet. Tiltak skal så langt som mulig settes inn på lavest effektive nivå, med tydelig ansvar og uten brudd i oppfølgingen. Ressursteamene er sentrale arenaer for dette arbeidet. Samhandlingen mellom barnehage, skole, helsestasjon, skolehelsetjeneste, PPT, barnevern, helse og omsorg, NAV og øvrige tjenester må være planmessig, konkret og forpliktende. Når vi samhandler skal alle parter komme til bordet med effektfulle tiltak som ansvarliggjør og forplikter de ulike deltakerne/tjenestene.

VIRK skal videreutvikle kvalifiseringsarbeidet med norskopplæring, forberedende opplæring for voksne, lesing i alle fag og arbeidsrettet opplæring i samarbeid med NAV. Varierende deltakergrunnlag gjør det nødvendig å ha fleksible tilbud og å vurdere samarbeid på tvers av kommuner der dette kan styrke kvalitet og bærekraft.

Oppvekstplanen 2026-2030 angir retning, mens Oppvekstrapporten som avgis årlig, skal brukes til å vurdere utvikling og effekt. Følgende områder følges særskilt i planperioden:

Område	Tegn på ønsket utvikling	Kunnskapsgrunnlag
Læring og grunnleggende ferdigheter	Jevnere resultater og færre elever på laveste mestringsnivå.	Nasjonale prøver, Udirs kartleggingsprøver, lokale kartlegginger, praksis for intensiv opplæring i Risørskolen, skolebidrag.
Inkludering og tilrettelegging	Flere barn og elever får tilfredsstillende utbytte i ordinære fellesskap.	Omfang av spesialpedagogisk hjelp i barnehage og individuell tilrettelagt opplæring (ITO) i skolen.
Trygt miljø og nærvær	Redusert mobbing og bekymringsfullt fravær.	Elevundersøkelsen, Spekter, fraværdata, aktivitetsplaner.
Overganger og gjennomføring	Gode overganger og flere som gjennomfører videregående opplæring.	Overgangstall, gjennomføringsdata, oppfølging ungdomslos.
Tverrfaglig innsats	Tidligere og mer koordinert hjelp uten brudd i oppfølgingen.	BTI/Samspill, ressursteam, avvik og bruker-/foreldreerfaringer.
Arbeidsmiljø og kapasitet	Stabil kompetanse og bedre nærvær. Tydelig og klar organisering, funksjonelle HMS-grupper og godt medvirkningsarbeid i organisasjonen.	Sykefravær, systematisk HMS-arbeid og medarbeiderdata gjennom medarbeidersamtaler og undersøkelse

3.3.4.2 Økonomi

Oppvekstområdet skal levere forsvarlige og gode tjenester innenfor stramme rammer. Utfordringsbildet er sammensatt: Barnetallet går samlet ned, men nedgangen fordeler seg

ulikt mellom årskull og enheter, og behovene blir ikke tilsvarende enklere. Tilflytting gjør dessuten fødselstall alene til et usikkert grunnlag for dimensjonering. Samtidig har området normkrav, lovpålagte rettigheter og økende utgifter til enkelte ressurskrevende tiltak og interkommunale tjenester.

Rammemodellen for skolene videreføres som grunnlag for en mer rettferdig og transparent fordeling. Modellen må samtidig vurderes opp mot faktiske muligheter til å redusere bemanning og grupper innenfor gjeldende skolestruktur og bemanningsnormer. Endringer i elevtall skal følges tett, men økonomiske tilpasninger må gjennomføres slik at de ikke undergraver tidlig innsats, inkluderende praksis og muligheten til å oppfylle lovkrav. I planperioden skal økonomiske prioriteringer understøtte målene i Oppvekstplanen og funnene i Oppvekstrapporten.

Ordningen med ett hovedopptak og to telledatoer i barnehagene skal videreføres, og utviklingen må følges med hensyn til både økonomisk effekt, stabilitet i barnegruppene og forutsigbar bemanning. Utviklingen i tilskudd til private barnehager følges særskilt gjennom planperioden, da det er innført ny ordning for dette med virkning fra januar 2027. Kostnader til spesialpedagogisk hjelp i barnehager, individuell tilrettelagt opplæring og Stjerneavdeling ved Risør barneskole må ses i sammenheng med det forebyggende arbeidet til alle barn og elever.

Barneverntjenesten Øst i Agder og usikkerhet knyttet til kostnader her gir området Oppvekst en merutgift sammenliknet med tidligere perioder. Området skal prioritere god kostnadskontroll, aktiv bruk av relevante statlige tilskuddsordninger og løpende vurdering av samarbeidsløsninger. Prosjektmidler skal brukes til planmessig tjenesteutvikling, men tiltak som etableres med midlertidig finansiering må vurderes tidlig med tanke på varighet og eventuell videreføring og konsekvens av dette.

Økonomiske styringspunkter 2027

- Koble ressursbruk tettere til Oppvekstplanens prioriteringer og Oppvekstrapportens funn.
- Følge budsjett og aktivitet månedlig på enhetsnivå, med tidlig korrigerende avvik.

3.3.4.3 Medarbeidere

Medarbeiderne er oppvekstområdets viktigste ressurs. Kvaliteten i tjenestene avhenger av kompetente og trygge ansatte, tydelig ledelse og et arbeidsmiljø som gjør det mulig å stå i krevende oppgaver over tid. Omstilling og stramme rammer øker behovet for god informasjon, reell medvirkning og tydelige prioriteringer.

Alle enheter skal arbeide systematisk gjennom HMS-grupper og medbestemmelsesutvalg. Risikovurderinger av arbeidsmiljøet, oppfølging av avvik og forebygging av vold og trusler skal inngå i enhetenes årshjul. Førstehjelp, livredning og nødvendig sikkerhetsopplæring skal gjennomføres jevnlig. Arbeidet må omfatte både fysiske forhold og emosjonelle belastninger i møte med barn, unge og familier med sammensatte behov.

Kompetanseutviklingen skal knyttes tettere til områdets prioriteringer. Det gjelder blant annet begynneropplæring og grunnleggende ferdigheter, inkluderende praksis, minoritetsspråklig opplæring, skolemiljø, fraværsoppfølging, tverrfaglig samhandling og ledelse av endringsprosesser. Profesjonsfellesskapene på enhetene og samarbeidet i

Østre Agder skal brukes aktivt, slik at kompetanse deles og blir til endret praksis.

Nærværarbeidet skal videreføres som et felles leder- og medarbeideransvar. Målet er å forebygge belastninger, beholde kompetanse og redusere sårbarhet. Ved endringer i bemanning og organisering skal konsekvensene for tjenestekvalitet, arbeidsmiljø og lovpålagte krav vurderes samlet.

4 Økonomiplan 2027-30, med budsjett 2027

Kommunelovens §14-1 viser til 3 grunnleggende krav til økonomiforvaltning i kommunene.

- Kommuner skal forvalte økonomien slik at den økonomiske handleevnen blir ivarettatt over tid (generasjonsprinsippet)
- Kommuner skal utarbeide samordnede og realistiske planer for egen virksomhet og økonomi og for lokalsamfunnet eller regionens utvikling
- Kommuner skal forvalte finansielle midler og gjeld på en måte som ikke innebærer vesentlig finansiell risiko, blant annet slik at betalingsforpliktelser kan innfris ved forfall.

Ihht Kommunelovens §§ 14-2 til 5 skal kommunestyret innen utgangen av året vedta et bindende budsjett for det kommende kalenderår. Kommunestyrets budsjett er bindende for de underordnede organ. Budsjettet skal deles inn i en driftsdel og en investeringsdel, settes opp i balanse og være realistisk, fullstendig og oversiktlig.

Kommunedirektørens forslag til økonomiplan og budsjett for 2027-30 er laget med utgangspunkt i følgende grunnlag.

- Prop.102 S - Kommuneproposisjonen 2027
- Vedtatt Handlingsprogram og økonomiplan 2026-29
- Vedtatt opprinnelig budsjett 2026
- Øvrige vedtak som medfører økonomisk konsekvens for budsjett 2027

Kommunal økonomisk bærekraft er avhengig av langsiktig planlegging, og handlingsprogram og økonomiplan skal se 4 år fremover i tid med utgangspunkt i vedtatt kommuneplan. Gitt de forutsetninger budsjettforslaget bygger på, fremmer kommunedirektøren et budsjett for 2027 i balanse og i tråd med Kommuneplanens mål "sammen for et levende og bærekraftig samfunn".

Kommunedirektøren har videreført prioriteringene i arbeidet med fremlagt handlingsprogram og økonomiplan med budsjett

- Sikre fortsatt gode kommunale tjenester
- Klima og Miljø
- Attraktivitet for unge mennesker og barnefamilier

Organisasjonens arbeid med konsekvensjustering av budsjett 2026 og virksomhetsledernes kompetanse om behov og utvikling i tjenestene har dannet grunnlaget for et reelt, men optimistisk budsjett og økonomiplan for de neste fire årene.

Den kommunale virksomheten påvirkes av mange "ytre faktorer" som ikke kan forutsees i et budsjett, og som følge av at kommunen i hovedsak leverer lovpålagte oppgaver kan ikke budsjettet alltid avgjøre om kommunen skal levere disse tjenestene eller ei. For å kunne møte disse uforutsette faktorene er kommunen avhengig av en god buffer i disposisjonsfondet for å ha handlingsrom til å håndtere disse uten at det får vesentlig betydning for driftsrammene på kort sikt.

Investeringsplanen rulleres årlig for 4 år om gangen, og oppleves på noen områder litt for kortsiktig i forhold til å sikre at kommunen kan holde en stø kurs over tid. I den fremlagte investeringsperioden skal kommunen gjennomføre "tidenes største" investering i ny oppgradert ungdomsskole. Tiltaket gir vesentlig utslag på kommunens kapitalkostnader i

slutten av perioden, og gjennomføringen vil innebære redusert økonomisk handlingsrom i tiden etter.

4.1 Driftsrammer 2027-30

Fremlagt handlingsprogram og økonomiplan for 2027-30 tar utgangspunkt i opprinnelig vedtatte driftsrammer for 2026, og handlingsprogram og økonomiplan for 2026-29.

Det er "fellesområdene" som danner grunnlaget for hvor mye ressurser kommunen har til å drive driftssektorene årlig. "Fellesområdene" inneholder de sentrale inntekter og utgifter som ikke føres ute i sektorene, som f.eks. skatt og rammetilskudd, eiendomsskatt, finansposter, og felles avsetninger til lønn og pensjon.

Skatt og rammetilskudd utgjør ca 70% av kommunens totale inntekter og er dermed kommunens viktigste inntektskilde. Ved bruk av KS-prognosemodell brytes Statsbudsjettets rammer til ned på kommunenivå, og beregner hva kommunen kan forvente å motta i skatt og rammetilskudd ut fra de gitte forutsetningene som ligger til grunn på makronivå, justert for kommunens særegenheter.

Finansområdene bearbeides og vurderes ut fra kommunens nåværende lånemasse, justert for forventet utvikling gjennom investeringer i planperioden, og anslår kapital-kostnadene og finansinntektene basert på forventet renteutvikling fremover.

Når kommunedirektøren har estimert hva kommunen kan forvente av felles frie inntekter og utgifter på fellesområdene for 2027 fremskrives disse utover planperioden. Det gjøres vurderinger på enkeltelementer som er ventet å få vesentlige konsekvenser i perioden og konsekvensjusteres for dette utover økonomiplanperioden. Dersom det ikke er tilstrekkelig ressurser på fellesområdene til å dekke opp for forventet driftsnivå, må det iverksettes tiltak for å korrigere for avvikene. Dette gjøre gjennom tiltak i drift og investering i handlingsprogrammet.

4.2 Økonomi fellesområder 2027-30

Hovedoversikten Bevilgningsoversikt drift § 5,4 1 ledd viser kommunens "felles" inntekter og utgifter, og danner grunnlag for rammene som kan tildeles til driftssektorene.

Bevilgningsoversikt drift § 5,4 første ledd	Regnskap 2025	Budsjett 2026	Budsjett 2027	Budsjett 2028	Budsjett 2029	Budsjett 2030
Rammetilskudd	-318 258 851	-335 983 000	-351 691 000	-351 691 000	-351 691 000	-351 691 000
Inntekts- og formuesskatt	-236 237 720	-239 145 000	-249 733 000	-249 733 000	-249 733 000	-249 733 000
Eiendomsskatt	-32 171 977	-33 100 000	-35 600 000	-36 500 000	-43 000 000	-42 999 000
Andre generelle driftsinntekter	-64 436 862	-48 305 000	-37 852 000	-30 518 000	-26 810 000	-26 145 000
SUM GENERELLE DRIFTSINNTEKTER	-651 105 410	-656 533 000	-674 876 000	-668 442 000	-671 234 000	-670 568 000
Sum bevilgninger drift, netto	602 147 354	607 039 000	628 385 000	621 089 000	617 681 000	613 070 000
Avskrivninger	37 936 106	38 711 000	38 721 000	38 457 000	37 921 000	37 807 000
SUM NETTO DRIFTSUTGIFTER	640 083 460	645 750 000	667 106 000	659 546 000	655 602 000	650 877 000
BRUTTO DRIFTSRESULTAT	-11 021 950	-10 783 000	-7 770 000	-8 896 000	-15 632 000	-19 691 000
Renteinntekter	-18 355 491	-17 719 000	-19 904 000	-19 131 000	-18 825 000	-18 460 000
Utbytter	-19 060 127	-8 825 000	-14 303 000	-9 937 000	-10 356 000	-10 775 000
Renteutgifter	41 603 664	41 714 000	44 699 000	44 606 000	43 554 000	46 993 000
Avdrag på lån	29 173 126	31 462 000	32 435 000	33 376 000	32 784 000	35 625 000
NETTO FINANSUTGIFTER	33 361 172	46 632 000	42 927 000	48 914 000	47 157 000	53 383 000
Motpost avskrivninger	-37 936 106	-38 711 000	-38 721 000	-38 457 000	-37 921 000	-37 807 000
NETTO DRIFTSRESULTAT	-15 596 884	-2 862 000	-3 564 000	1 561 000	-6 396 000	-4 115 000
Avsetninger til bundne driftsfond	23 176 183	21 832 000	21 975 000	21 838 000	22 255 000	22 381 000
Bruk av bundne driftsfond	-22 474 661	-20 434 000	-21 951 000	-21 400 000	-20 984 000	-20 858 000
Avsetninger til disposisjonsfond	31 999 405	20 205 000	23 722 000	18 978 000	23 745 000	19 451 000
Bruk av disposisjonsfond	-17 104 000	-18 741 000	-20 182 000	-20 977 000	-18 620 000	-16 859 000
SUM DISP./ DEKN AV NTO DR.RES	15 596 927	2 862 000	3 564 000	-1 561 000	6 396 000	4 115 000

Oversikten viser at kommunen forventer frie inntekter på totalt 674,87 mill i 2027, og faller svakt utover planperioden. Pris og lønnsvekst fra 2028-30 hensyntas ikke i økonomiplanen på lik linje med utviklingen i driftsutgiftene.

"Sum bevilgninger drift, netto" viser at kommunen vil bruke ca 21,3 mill netto mer på driftssektorene i budsjett 2027 enn i opprinnelig budsjett 2026. Veksten ligger i hovedsak i økte lønns- og pensjonskostnader og oppgaveendringer i tjenestene. Utviklingen utover planperioden viser at driftskostnadene i sektorene skal reduseres ned mot 613 mill gjennom tiltak og endringer som følge av konsekvensjustering av virksomhetene utover planperioden.

Bevilgningsoversikten viser positive brutto driftsresultat gjennom hele perioden som betyr at det er tilstrekkelig driftsinntekter til å finansiere de løpende driftskostnadene, inkludert avskrivninger.

Netto finansutgifter reduseres med ca 3,7 mill fra 2026 til 2027, hovedsakelig som følge av forventet stort utbytte fra Å energi, og gode renteinntekter. Utover planperioden vil situasjonen endre seg vesentlig som følge av forventet reduksjon i utbytteinntektene og økte rente- og avdragskostnader som følge av stor økning i kommunens investeringsgjeld.

Hensyntatt finanspostene viser oversikten en økonomiplan med svakt positive netto driftsresultat i planperioden, med unntak av i 2028. Kommunedirektøren har ikke klart å tiltak i driften som kan iverksettes tidlig nok til å også gi et positivt resultat dette året, men foreslår tiltak som innebærer positive resultat igjen fra 2029.

Fremlagt økonomiplan vil ha en positiv utvikling på kommunens disposisjonsfond da det kun er i 2028 at det brukes mer enn det avsettes til fondet, som innebærer at organisasjonen skal ha tilstrekkelig inntekter til å dekke sine løpende utgifter fremover, inkludert finanspostene.

I de påfølgende avsnitt redegjøres det for forutsetningene som er lagt til grunn i økonomiplanperioden for de viktigste elementene i oversikten.

4.2.1 Skatt og rammetilskudd

Som følge av at kommunedirektøren legger frem sitt forslag til handlingsprogram og økonomiplan tidlig på høsten, vil ikke regjeringens forslag til Statsbudsjett kunne innarbeides i planen. Kommunedirektøren må derfor basere seg på de signaler som gis i Kommuneproposisjonen som legges frem i mai når skatt og rammetilskudd skal innarbeides i økonomiplanen.

Kommuneproposisjonen for 2027 viste til en forventning om en realvekst i frie inntekter på 2,8-3,2 milliarder til kommunene. Det anslås en vekst i demografikostnadene på ca 2,4 milliarder, som følgelig skal gi et handlingsrom på ca 0,4-0,8 milliarder til kommunene. Kommunedirektøren oppfatter det foreslåtte handlingsrommet som magert når man omregner det til kr pr innbygger og ser at det utgjør mellom 70-140 kr/innb, og samtidig kjenner på den pressede økonomiske situasjonen organisasjonen står overfor.

Det ble ikke signalisert om vesentlige satsninger eller endringer inn i 2027, utover regjeringens forsøk om "reduisert styringstrykk" i kommunene ved å innlemme øremerkede tilskudd inn i de frie inntektene. Få av disse er relevante for Risør kommune.

Utviklingen i skatt og rammetilskudd fra regnskap 2025, via Revidert Nasjonalbudsjett (RNB) 2026, til Kommuneproposisjonen for 2027, og endelig forslag fra kommunedirektøren for 2027 kan vises som følger.

Skatt og rammetilskudd Budsjett 2026 (tall i hele 1000)	Regnskap		KD forslag				
	2025	RNB 2026	Komprp 2027	2027	2028	2029	2030
Innbyggertilskudd (likt beløp pr innb)	211 351	229 494	242 268	242 268	242 268	242 268	242 268
Utgiftsutjevningen	47 333	43 945	46 668	46 668	46 668	46 668	46 668
Overgangsordning - INGAR	-814	2 081	-277	-277	-277	-277	-277
Saker særskilt fordeling	8 251	8 420	8 662	8 662	8 662	8 662	8 662
Sør-Norge tilskudd (kommuner med over 3 200 innb)	4 167	4 299	8 858	8 858	8 858	8 858	8 858
Ordinært skjønn	700	700	700	700	700	700	700
Stortinget opprinnelig saldering budsjett	1 531						
Tilleggsnummer til Statsbudsjettet	5 377						
Stortinget saldering budsjett		4 922					
RNB 2018 - 2026 (utenom koronapandemi) m.v.	7 759	96					
Nysaldering av statsbudsjett 2018 - 2022 (utenom koronapandemi)							
Sum rammetilskudd uten inntektsutjevning skatt	285 654	293 957	306 879	306 879	306 879	306 879	306 879
Netto inntektsutjevning	32 605	43 385	44 812	44 812	44 812	44 812	44 812
Sum rammetilskudd inklusive inntektsutjevning skatt	318 259	337 342	351 691	351 691	351 691	351 691	351 691
Rammetilskudd - endring i %	8,10	6,00	4,50	4,50	4,50	4,50	4,50
Skatt på formue og inntekt	236 238	242 190	249 733	249 733	249 733	249 733	249 733
Skatteinntekter - endring i %	10,40	2,52	3,11	3,11	3,11	3,11	3,11
Sum skatt og rammetilskudd (avrundet)	554 500	579 500	601 400	601 400	601 400	601 400	601 400
Sum endring fra året før i %	9,26 %	4,51 %	3,78 %	3,78 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %

Oversikten viser at Kommunedirektørens forslag til skatt og rammetilskudd for 2027 har en vekst på ca 3,78% fra RNB nivå 2026. Til sammenligning forventes den kommunale

deflatoren for 2027 å bli ca 3,1%, som gir et uttrykk for forventet pris og lønnsvekst i 2027, og det skal være grunnlag for et økonomisk handlingsrom for kommunen.

Den største delen av rammetilskuddet ligger i innbyggertilskuddet som er et fast beløp pr innbygger i kommunen som fastsettes i Statsbudsjettet. Beløpet kan derfor bli endret ifht anslaget fra kommuneproposisjonen, mens antall innbygger er fastsatt med 6 677 pr 1/7-2026.

Utgiftsutjevningstilskuddet omfordeler rammetilskuddet fra kommuner som ut fra sin demografi er rimeligere enn gjennomsnittskommunen å drifte, til kommuner som er dyrere enn gjennomsnittskommunen. Risør kommune er beregnet til å være ca 7,7% dyrere å drifte enn gjennomsnittskommunen i 2027, og derfor får kommunen overført ca 41,4 mill ekstra i rammetilskudd. Grunnlagsdataene for denne utgiftsutjevningen fastsettes av kriterier som settes 1/7 hvert år, og innebærer at tilskuddet kan endre seg ved fremleggelse av statsbudsjettet

	HELE LANDET		RISØR			Bruk av folketall 1.7.2026	
	Vekt	Antall	Antall	Utgifts- behovs- indeks	Pst. utslag	Tillegg/ fradrag i utgiftsutj	
						kr per innb	1000 kr
0 år	0,0024	54 425	52	0,8024	-0,05 %	-38	-255
1-5 år	0,1460	277 273	279	0,8450	-2,26 %	-1 823	-12 173
6-12 år	0,1604	432 357	430	0,8352	-2,64 %	-2 130	-14 220
13-15 år	0,0719	202 251	220	0,9135	-0,62 %	-501	-3 347
16-22 år	0,0229	471 220	515	0,9178	-0,19 %	-152	-1 013
23-24 år	0,0060	134 341	111	0,6939	-0,18 %	-148	-988
25-66 år	0,1268	3 085 267	3 428	0,9331	-0,85 %	-684	-4 566
67-79 år	0,0661	671 272	1 204	1,5062	3,35 %	2 696	18 002
80-89 år	0,0635	233 017	365	1,3154	2,00 %	1 614	10 776
over 90 år	0,0396	45 796	73	1,3386	1,34 %	1 080	7 214
Basistillegg	0,0215	357	1,0000	2,3523	2,91 %	2 343	15 641
Sone	0,0102	21 594 139	43 543	1,6934	0,71 %	570	3 805
Nabo	0,0102	9 986 939	10 709	0,9005	-0,10 %	-82	-546
Landbrukskriterium	0,0018	1	0,0006	0,4928	-0,09 %	-74	-491
Innvandrer 6-15 år ekskl Skandinavia	0,0078	58 713	95	1,3545	0,28 %	223	1 488
Flyktninger uten integreringstilskudd	0,0156	180 302	207	0,9658	-0,05 %	-43	-287
Dødlighet	0,0443	42 981	56	1,0907	0,40 %	324	2 162
Lavinntekt	0,0159	268 045	291	0,9120	-0,14 %	-113	-753
Personer med lav utdanning	0,0148	1 126 051	1 401	1,0445	0,07 %	53	355
Uføre 18-49 år	0,0093	129 635	252	1,6338	0,59 %	475	3 171
Opphopningsindeks ny	0,0064	2 715	2	0,7539	-0,16 %	-127	-847
Aleneboende 30 - 66 år	0,0216	540 297	720	1,1187	0,26 %	207	1 379
Utviklingshemmede 16 år og over	0,0213	21 202	37	1,4609	0,98 %	791	5 282
Aleneboende 67 år og over	0,0523	314 008	584	1,5623	2,94 %	2 369	15 820
Lønnstakere 25-54 år i heltidsstilling	0,0258	1 463 103	1 198	0,6878	-0,81 %	-649	-4 334
Pasienter med diagnose innen rus og psykiatri	0,0156	314 778	382	1,0186	0,03 %	23	156
1 Kostnadsindeks	1,0000			1,07701	7,70 %	6 205	41 430
(Tillegg/trekk kr pr innb.)						Alle tall i 1000 kr	
2 Tillegg/trekk (omfordeling) for kommunen i 1000 kr						41 430	
3 Nto.virkn. statl./priv. skoler						5 238	
4 Sum utgiftsutj. mm (2+3)						46 668	
Gjennomsnittlig beregnet utgiftsbehov i kr pr innbygger:						80 570	

INGAR er en inntektsgarantiordning som alle kommuner er med å finansiere gjennom et

trekk pr innbygger i hele landet. De "innsamlede" midlene brukes igjen til å kompensere kommuner som har særlig lav vekst i skatt/rammetilskudd fra et år til det neste.

Saker med særskilt fordeling er elementer som behandles særskilt i rammetilskuddet, men som er en del av de frie inntektene. I inntekten på ca 8,66 mill inngår grunnskoletilskuddet (2,4 mill), satsning helsestasjon og skolehelsetjenesten (1,25 mill), kompensasjon for nedvekting av PU-kriteriet (2,57 mill) og kompensasjon for realvekst i nytt inntektssystem fra 2025 (2,43 mill). Disse midlene er over tid fordelt ut på rett sted i organisasjonen i tråd med satsningene.

Distriktstilskudd Sør-Norge øker fra ca 4,3 mill i 2026 til 8,8 mill i 2027 som følge av revidering av Distriktsindeksen som legges til grunn for tilskuddet. En økning i dette tilskuddet tilsier at kommunen har større distriktpolitiske utfordringer enn de siste årene. Utover planperioden er det lagt til grunn en videreføring av 2027-nivået, men indeksen revideres hvert 2 år og endringer kan gi utslag ila økonomiplanperioden.

Skatteinngangen på landsbasis for 2027 er anslått til 261 mrd inkludert naturressursskatt som tilsier en vekst på 3,8% fra 2026 RNB nivå, tilsvarende ca 46 132 pr innbygger. Skatteanslaget for 2027 for Risør kommune utgjør ca 249,7 mill basert på gjennomsnittlig skatt pr innbygger på kr.37 402, tilsvarende ca 81,1% av landsgjennomsnittet. Det er ventet oppdaterte skatteanslag ved fremleggelse av statsbudsjettet.

Inntektsutjevningen utjevner det lave skattenivået pr innbygger i kommunen ved at Risør kommune for overført skatteinntekter fra de skatterike kommunene i landet. Kommunen kompenseres opp til 95,6% av landsgjennomsnittet, og forventer dermed ca 44,8 mill i inntektsutjevningstilskudd. Kommunen er følgelig mer sensitiv for endringer i skatteinngangen på landsbasis enn lokalt.

Totalt budsjetterer kommunedirektøren med ca 601,4 mill i skatt og rammetilskudd for 2027 basert på de forutsetninger som ligger til grunn før regjeringen legger frem sitt forslag til statsbudsjett 7/10. Ved vesentlige endringer fra Kommunedirektørens forslag oppfordres kommunestyret å justere avvikene mot disposisjonsfond i budsjettbehandlingen.

4.2.2 Eiendomsskatt

Risør kommune skriver i dag ut eiendomsskatt på boliger og fritidsboliger i hele kommunen, og benytter skatteetatens formuesgrunnlag som grunnlag for beskatning av boligene. Skattesatsen har de siste årene lagt på 3,8 promille etter at taksten er redusert med den obligatoriske reduksjonsfaktoren på 30%.

Fra 2027 foreslår kommunedirektøren å øke beskatningen til 4 promille for å utnytte inntekspotensialet som ligger i eiendomsskatten i dag. Forventet positiv effekt på økonomiplanen utgjør ca 1,6 mill årlig.

Risør kommune har landets eldste takstgrunnlag som følge av at det ikke er gjennomført en ny alminnelig taksering siden innføringen i 2003. Det burde vært gjort allerede i 2013, men takstene har i stedet blitt kontorjustert 14 ganger med 10% av opprinnelig takst for å hente inn anslått økning i takstgrunnlaget ifht forsiktig anslått markedsverdi.

Etter at kommunen gikk over til å bruke skatteetatens formuesgrunnlag til beskatning av boligen ble takstene på disse objektene mer realistiske, mens takstene på

næringseiendommer og fritidsboliger fremdeles er fra opprinnelsen og kontorjustert derfra.

I 2021/22 kuttet kommunen beskatning av næringseiendommer, både som et stimulerings tiltak til næringen, men også fordi kontorjusteringen oversteg anslått markedsverdi på objektene og følgelig ikke kunne kontorjusteres lenger.

Kommunedirektøren ønsker i fremlagt økonomiplanperiode å gjennomføre en alminnelig taksering av alle eiendommer i kommunen for å reetablere et grundig og korrekt takstgrunnlag som eiendomsskatten kan skrives ut på fremover. Kommunedirektøren oppfatter at en slik taksering ikke vil behøve å gjøres på boligene så lenge kommunen viderefører bruk av skatteetatens formuesgrunnlag, som reduserer takseringsjobben betydelig.

Kommunedirektøren foreslår å starte takseringsarbeidet allerede i 2027 for å få etablert nye takster så raskt som mulig. Av forsiktighetshensyn legges det opp til at effekten av takseringen ikke legges inn i økonomiplanen før i 2029 og utover. Det settes av 2 mill til takseringsarbeidet som finansieres av disposisjonsfondet. Dersom takseringsarbeidet kan gjøres raskt og grunnlaget er klart før økonomiplanen for 2028-31 legges frem kan effekten komme allerede i 2028.

Da kommunedirektøren ikke har noe godt grunnlag å vurdere effekten på før etter taksering, er det lagt inn en forsiktig forventet positiv effekt på fritidsboliger med 2,15 mill.

Kommunedirektøren har også lagt til grunn en gjeninnføring av eiendomsskatt på næringsbygg, kraftanlegg, kraftnett og vindkraftverk etter at takseringsarbeidet er gjennomført. Det siste året det ble skrevet ut eiendomsskatt på næringseiendommer var inntekten omtrent 2,3 mill, og kommunedirektøren forventer en forsiktig anslått inntekstpotensial på 3,45 mill årlig.

Eiendomsskatten er en av få skatter kommunene selv kan styre gjennom budsjettene, og med ny ungdomsskole til 242 mill og et forventet økt tjenestebehov innen helse og omsorg ser ikke kommunedirektøren at kommunen ikke kan benytte seg av det inntekstpotensialet som ligger i eiendomsskatten. En taksering av eiendommene vil åpne opp en ny verktøykasse som kommunestyret kan forvalte fremover, og regulere opp og ned mellom budsjettårene fremover gjennom å justere skattesatsen.

4.2.3 Pensjonselementer

Kommunens budsjetterte pensjonskostnader er basert på forutsetninger gitt av våre pensjonsleverandører, KLP og SPK. Samlet betalt pensjonspremie i begge selskaper er budsjettert til ca 64,3 mill totalt for kommunen basert på de forutsetninger som ligger til grunn i bestanden og forventet utvikling. Arbeidstakers andel av pensjon har stått urørt siden "tidens morgen" med 2% pensjonstrekk, mens arbeidsgivers andel har økt betydelig over tid og holdt seg høy. Kommunedirektøren budsjetterer med arbeidsgivers andel pensjon på lønn med 17,5 % i KLP (alle ordninger), og 8,5 % i SPK, som er hhv 0,5% og 1,5% reduksjon fra 2026 på begge ordninger.

Risør kommune har som mål å avsette de årlige premieavvikinntektene til eget disposisjonsfond, "premieavviksfondet". Premieavviksfondet skal dekke fremtidige amortiseringskostnader for å unngå at den økte forpliktelsen skal belaste den "ordinære

driften" i kommunen.

Risør kommune har ved inngangen av 2026 et akkumulert premieavvik i balansen på ca 82,8 mill som skal utgiftsføres fremover ihht gjeldende amortiseringsregler.

Kommunedirektøren har i økonomiplanperioden budsjettert med årlige premieavviks-inntekter på 10 mill samlet i begge pensjonsordningene. Hele inntekten er budsjettert avsatt til "premieavviksfondet" årlig, men dersom kommunen ikke klarer å holde seg innenfor budsjetttrammene vil denne avsetningen bli offer for strykninger.

Det er videre budsjettert med amortiseringskostnad på 19,2 mill i 2027, og svakt synkende ned til ca 16,8 mill i 2030. Avvik i premieavvikinntektene gjennom planperioden vil påvirke disse kostnadene.

Risør kommune har ved inngangen til 2026 et premiefond inntestående i KLP på ca 44,9 mill til disposisjon til dekning av pensjonspremie. Årlig tilføres fondet midler fra overskuddet i KLP, og kommunedirektøren bruker fondsmidlene til å regulere pensjonsbelastningen i kommuneregnskapet, og for å styre premieavviket i regnskapet.

Framskrivning av akkumulert premieavvik kan vises som følger for planperioden 2027-30.

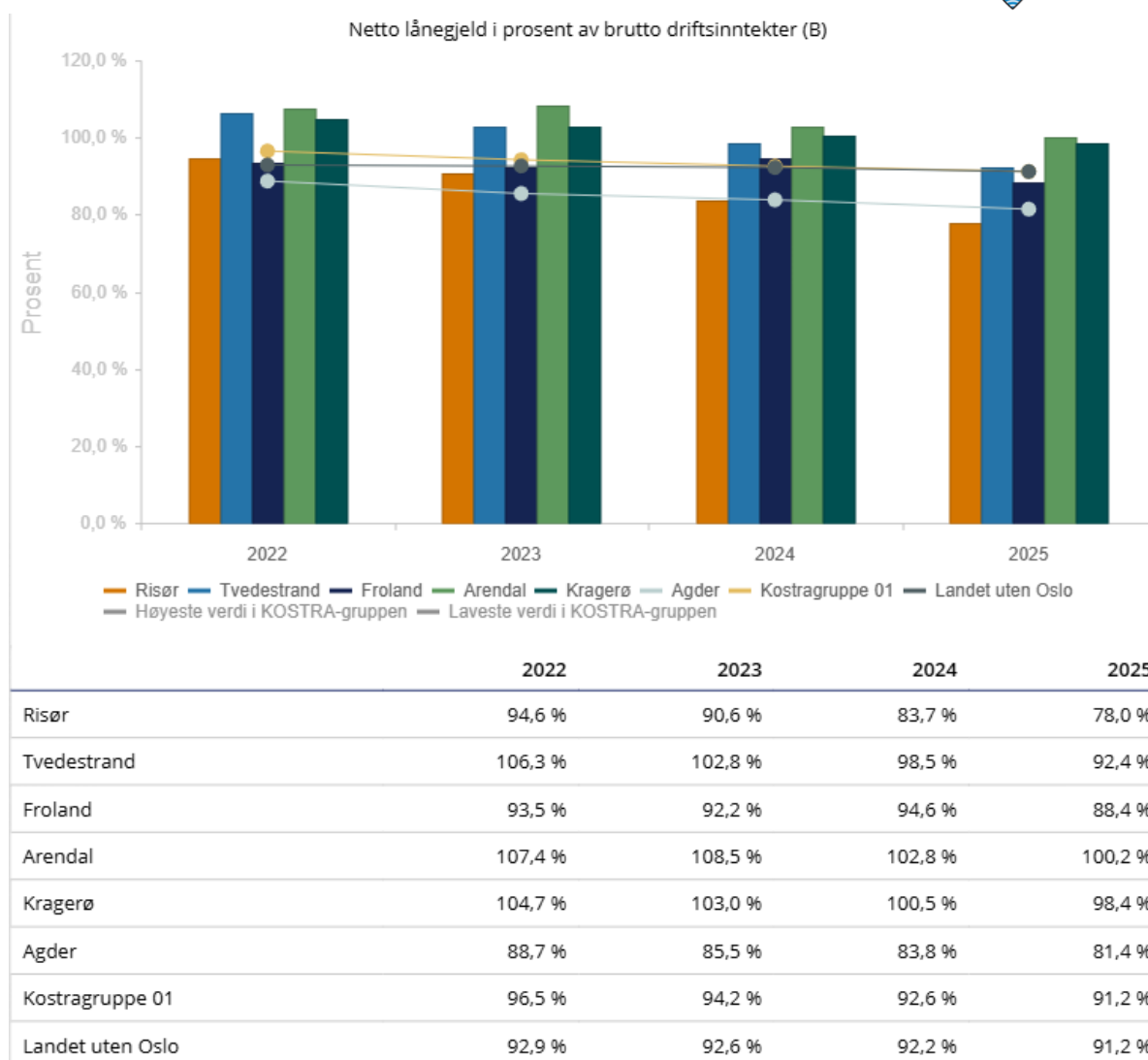
Utvikling premieavvik og amortiseringskostnader ØP 2026-30							
	R2024	R2025	B2026	B2027	B2028	B2029	B2030
Inngående balanse	77 707	80 649	82 840	80 025	70 843	60 866	52 246
Amortisering KLP	-13 506	-15 725	-17 000	-18 520	-19 284	-18 008	-16 178
Amortisering SPK	-530	-730	-815	-662	-693	-612	-681
Inntektsført premieavvik KLP	15 431	18 592	13 739	9 193	9 074	9 067	8 879
Inntektsført premieavvik SPK	1 547	54	1 261	807	926	933	1 121
Utgående balanse	80 649	82 840	80 025	70 843	60 866	52 246	45 387

Økonomiplanperioden frem mot 2030 skal følgelig redusere den akkumulerte pensjonsforpliktelsen ned mot 45,4 mill gitt de forutsetninger som er lagt til grunn.

4.2.4 Finansområdet

Renter og avdrag på gjeld

Risør kommune har de siste årene hatt fokus på nøkterne investeringsplaner for å gradvis redusere investeringsgjelden. Gjeldsgraden (investeringsgjeldens andel av samlede driftsinntekter) er som et resultat av dette redusert de siste årene betydelig, og var ved utgangen av 2025 på ca 78%. Sammenlignet med landet, Agder, kommunegruppe 1 og sammenlignbare kommuner kan de siste års utvikling vises i grafen nedenfor.

Kommunedirektøren har en aktiv gjeldsforvaltning og har over tid sikret en stor del av lånene i fastrenter og rentesikringer for å redusere rentesårbarheten ved rentesvingninger. Rentebindingen utgjør ca 61% av gjeldsporteføljen ved utgangen av 2 tertial 2026, og gir porteføljen en gjennomsnittlig rente på ca 3,9%. 2 av rentesikringene på totalt ca 99 mill vil utløpe i 2027 og følgelig redusere andelen sikring og samtidig øke snittrentene på porteføljen som følge av sikring på lave rentenivåer. Videre vil ytterligere 2 rentesikringer på totalt ca 132 mill utløpe ila 2028 og forsterke situasjonen ifht økt renteeksponering i porteføljen. Kommunedirektøren må de neste 2 årene løpende vurdere nye sikringer for å følge finansreglementet ifht sikringsgrad.

Rentemarkedet har den senere tid vært svært uforutsigbar, og internasjonale forhold tilsier at rentene vil holde seg på dagens nivå en god stund fremover før den trolig reduseres noe. Særlig pågående kriger i Midtøsten og Ukraina skaper ringvirkninger i den globale økonomien, og forsterkes av en uforutsigbar styring av verdens viktigste økonomi, USA. Dette merkes også "innaskjærs", og gir betydelige utfordringer i gjeldstunge kommuner fremover.

Kommunens investeringsgjeld sikres også indirekte gjennom de kalkulatoriske rentene fra lån til investeringer på selvkostområdene på ca 168 mill av gjelden ved inngangen av 2027, og rente-kompensasjonsordningene gjennom Husbanken knyttet til eldre

investeringer i sykehjemsplasser og skolebygg, men disse inngår ikke i sikringsgraden finansforvaltningen.

Kommunedirektøren legger til grunn renteprognoser fra Norges Bank og Kommunalbanken ved beregning av rentekostnaden på den flytende delen av låneporteføljen som følger:

Renteforventninger fremover	2026	2027	2028	2029	2030
Norges Bank Styringsrente	4,00 %	4,50 %	4,25 %	4,00 %	4,00 %
Norges Bank -påslag pengemarked	0,30 %	0,30 %	0,30 %	0,30 %	0,30 %
Anslag NBR 3 Mnd	4,30 %	4,80 %	4,55 %	4,30 %	4,30 %
Bankenes påslag	0,60 %	0,60 %	0,60 %	0,60 %	0,60 %
Budsjetterenter	4,90 %	5,40 %	5,15 %	4,90 %	4,90 %

I de obligatoriske hovedoversiktene vil man se at det er budsjettert med rentekostnader på ca 44,7 mill i 2027, som skyldes at denne også tar med rentekostnader som ikke er direkte påvirket av låneporteføljen. Rentekostnaden i oversiktene brytes ned som følger

Renteutgifter økonomiplan	2026	2027	2028	2029	2030
Renter lån	27 765 000	29 037 000	30 223 000	29 477 000	33 056 000
Rente overkurs	908 000	908 000	177 000	177 000	177 000
Renter Selvkostområdet	7 041 000	8 754 000	8 206 000	7 900 000	7 760 000
Renter startlån	6 000 000	6 000 000	6 000 000	6 000 000	6 000 000
Sum renteutgifter	41 714 000	44 699 000	44 606 000	43 554 000	46 993 000

Kommunedirektørens vurderinger rundt utvikling i investeringsgjelden og tilhørende rente- og avdragskostnader frem mot 2031 kan vises som følger.

Utvikling gjeld og kapitalkostnad	2026	2027	2028	2029	2030	2031
Lånemasse 1/I	662 165 000	691 368 000	719 598 000	708 642 000	793 631 000	844 687 000
Av dette tilhører VAR	136 958 000	168 444 000	166 364 000	164 548 000	163 259 000	162 082 000
Lånebehov eks.Husbank og VAR	24 405 000	11 440 000	16 920 000	111 650 000	82 400 000	2 800 000
Avdragsbelastn inkl VAR (30 år)	31 462 000	32 435 000	33 376 000	33 011 000	35 844 000	37 546 000
Rentesats estimert flytende	5,00 %	5,40 %	5,15 %	4,90 %	4,90 %	4,90 %
Andel lån flytende	45,5 %	50,0 %	50,0 %	50,0 %	50,0 %	50,0 %
Rentebelastning inkl. VAR	27 765 000	29 037 456	30 223 116	29 762 964	33 332 502	35 476 854
Samlet rente og avdragskostn inkl VAR	59 227 000	61 472 456	63 599 116	62 773 964	69 176 502	73 022 854
Renter eks. VAR	20 075 000	20 283 456	22 017 116	21 863 964	25 573 502	28 279 854
Avdrag eks. VAR	25 279 000	25 856 000	27 060 000	27 222 000	30 167 000	31 891 000
SUM virkning på driftsbudsjettet	45 354 000	46 139 456	49 077 116	49 085 964	55 740 502	60 170 854
Endring fra året før		785 456	2 937 660	8 848	6 654 538	4 430 352
Endring fra estimat 2026		785 456	3 723 116	3 731 964	10 386 502	14 816 854

Oversikten viser at det forventes en økning på ca 14,8 mill i kapitalkostnader fra 2026-2031 med fremlagte investeringsplan. Avdragskostnadene på kommunens gjeld er ventet å øke med ca 6,1 mill fra 2026 til 2031, hvor den store investeringen i ny ungdomsskole slår inn 2029/2030 når skolen ferdigstilles. Samtidig jobber kommunedirektøren med ny hovedplan vann og avløp som potensielt kan kreve nye store investeringer innen selvkostområdene utover planperioden som ikke er hensyntatt her. Rentekostnadene forventes økt med ca 7,7 mill fra 2026 til 2031, men er usikker mht rentemarkedet og låneforvaltningen ifht utløp av rentesikringer og mulighet for nye bindinger på et nytt nivå.

Renteinntekter

Hovedoversiktene viser at det er budsjettet med renteinntekter på 19,9 mill i 2027, hvorav 4,6 mill er knyttet til bankinnskuddene. De øvrige renteinntektene kommer frem i tabellen under, hvor også renteinntekter fra Startlån og selvkostområdet fremkommer. Disse utgjør ca 15,3 mill hvorav ca 8,7 mill er koblet til kalkulatoriske renter fra selvkostområdet.

Innskuddsrenter	2026	2027	2028	2029	2030
Rente snitt(3 mnd NIBOR)	4,00 %	4,80 %	4,55 %	4,30 %	4,30 %
Margin på innskudd	0,60 %	0,60 %	0,60 %	0,60 %	0,60 %
Innskuddsrente	4,60 %	5,40 %	5,15 %	4,90 %	4,90 %
Gjennomsnittlig likviditet	kr 90 000 000	kr 86 000 000	kr 86 000 000	kr 90 000 000	kr 85 000 000
Renteinntekter bank	kr 4 113 000	kr 4 635 000	kr 4 410 000	kr 4 410 000	kr 4 185 000
Renteinntekter Startlån	6 240 000	6 240 000	6 240 000	6 240 000	6 240 000
Renteinntekter fordringer	325 000	275 000	275 000	275 000	275 000
Kalkulatoriske renter VAR	7 041 000	8 754 000	8 206 000	7 900 000	7 760 000
Sum budsjettete renteinntekter	17 719 000	19 904 000	19 131 000	18 825 000	18 460 000

Utbytteinntekter fra Å-Energi

Risør kommune har en eierandel på 0,838% av energiselskapet Å-Energi AS. Selskapet har en utbyttepolitikk som angir at 70% av IFRS resultatet i selskapet i år 0, skal være grunnlag for utbytteutbetaling i år 2, som gir eierkommunene forutsigbarhet. Utbyttepolitikken åpner også for at selskapet kan utbetale mer enn 70% av selskapets resultat dersom det inntektsføres engangsgevinster i selskapet.

Resultatet fra selskapets virksomhet i 2025 som danner grunnlag for det ordinære utbyttet som utbetales i 2027 til kommunene og er besluttet å bli ca 14,3 mill, men det er også gitt signaler om reduserte resultater utover planperioden som gir en reduksjon i utbytteinntektene fra 2028 og ut planperioden. Kommunedirektøren har lagt til grunn selskapets utbytteprognoser i økonomiplanen.

AKSJONÆR	EIERANDEL	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Statkraft Industrial Holding AS	32,618 %	739 105 139	489 264 487	561 349 455	391 411 590	407 720 406	424 029 222
Arendal kommune	4,578 %	103 382 124	68 279 858	78 397 429	54 545 598	56 834 641	59 123 685
Froland kommune	1,268 %	28 625 973	18 906 338	21 707 841	15 103 393	15 737 217	16 371 041
Åmli kommune	0,873 %	19 703 390	13 013 320	14 941 607	10 395 735	10 831 999	11 268 263
Risør kommune	0,838 %	18 921 990	12 497 236	14 349 051	9 983 459	10 402 422	10 821 385
Tvedestrand kommune	0,759 %	17 137 473	11 318 632	12 995 804	9 041 928	9 421 379	9 800 829
Vegårshei kommune	0,579 %	13 081 263	8 639 663	9 919 871	6 901 825	7 191 464	7 481 104
Gjerstad kommune	0,494 %	11 166 113	7 374 782	8 467 562	5 891 370	6 138 605	6 385 840
Utbytte utbetalt til eierne	100,000 %	2 115 816 667	1 494 445 000	1 715 445 000	1 194 445 000	1 244 445 000	1 294 445 000
Avsetning til eierutlegg AU		5 050 000	5 555 000	5 555 000	5 555 000	5 555 000	5 555 000
Totalt utbytte fra Å Energi		2 120 866 667	1 500 000 000	1 721 000 000	1 200 000 000	1 250 000 000	1 300 000 000

4.2.5 Andre statlige finansieringsordninger

Vesentlige statlige finansieringsordninger knyttet til driften av kommunale tjenester gir en betydelig sårbarhet for kommunene da store endringer ofte medfører krav til å øke etablere, nedskalere eller avvike en tjeneste. Disse tjenestene innebærer som regel også bemanning, og kommunen erfarer at det kan være krevende både å skaffe korrekt bemanning og kompetanse, og å avvike bemanning når behovet reduseres eller faller helt bort. Kommunedirektøren er opptatt av å sikre en god og stabil arbeidsplass, men også av

å tilstrebe å ha en fleksibel organisasjon som kan omstilles på kort varsel.

Den største ordningen er knyttet til **Integreringstilskuddet** kommunen mottar for å ta imot og integrere flyktninger i kommunen. Ordningen innebærer at kommunen mottar høye tilskudd i år 1 og 2, før tilskuddet faller i år 3-5, og skal gjenspeile kostnadsprofilen til mottaket av flyktningene. Fordelingen er teoretisk korrekt, men utgjør en utfordring dersom kommunen ikke klarer å kvalifisere og integrere ihht forventning. Risør kommune har over tid tatt imot mange flyktninger ihht anmodning fra IMDI, men de siste årene er behovet redusert og mottaket gått ned fra toppen på 73 stk i 2023 til Kommunedirektørens forutsetninger om 20 stk årlig utover planperioden. Dette medfører en vesentlig reduksjon i integreringstilskuddet, og tjenestene må igjen gradvis bygges ned frem mot 2030.

Finansieringsordningen for særlig ressurskrevende helse og omsorgstjenester er en viktig ordning som sikrer at en innbyggergruppe blir ivaretatt på en god og likeverdig måte. Refusjonsordningen er styrt ut fra brukernes behov og vedtak ihht et strengt regelverk fra Helsedepartementet. Ordningen er en toppfinansieringsordning som er strammet inn over flere år, og innebærer at kommunen får refundert 80% av direkte brukerkostnader ut over innslagspunktet. I realiteten innebærer dette at kommunene får refundert ca 65% av ressursinnsatsen. Ordningen har en øvre aldersgrense på 67 år, hvor brukeren etter denne alderen ikke lenger omfattes av ordningen, til tross for at ressursbehovet ofte er uendret eller øker. Kommunedirektøren har lagt til grunn en stabil ressursinnsats for denne brukergruppen, og tilsvarende refusjonsinntekt gjennom perioden på ca 16,5 mill.

Distriktpolitiske virkemidler som **Distriktstilskudd Sør-Norge** og redusert sats for arbeidsgiveravgift er også sårbare ordninger som kommunen må forholde seg til. Fra 2026 til 2027 økes dette tilskuddet fra 4,3 til 8,8 mill som følge av revidering av Distriktsindeksen som legges til grunn for utmålingen. Indeksen revideres hvert annet år, og Kommunedirektøren legger til grunn at ordningen står seg gjennom hele økonomiplanperioden. Ordningen med redusert sats arbeidsgiveravgift fra 14,1 til 10,6% har vart i mange år, men er koblet til vurderingene rundt Distriktsindeksen også, og kan derfor endres dersom de distriktpolitiske indikatorene endres. Dersom ordningen med redusert arbeidsgiveravgiftssats reverseres ila planperioden vil det medføre en kostnadsøkning for kommunen i størrelsesorden 16 mill, men vil trolig delvis kompenseres gjennom rammetilskuddet i en overgangsordning. For næringslivet i kommunen vil konsekvensene trolig bli en betydelig utfordring for dem da de ikke omfattes av noen kompensasjonsordning.

4.2.6 Felles avsetninger

Kommunedirektøren avsetter årlig egne budsjettmidler sentralt for å kompensere driftssektorene for påløpte kostnader for lønn og pensjon, og avsetninger til driftstiltak fra handlingsprogrammet. Avsatte midler som evt ikke blir brukt opp ihht formålet vil kunne omdisponeres ifm tertialrapporteringene, eller blir stående igjen som ubrukte midler ved årsslutt.

Lønnsoppgjør

Kommunedirektøren har avsatt 9 mill til neste års lønnsoppgjør. Det er anslått en årslønnsvekst på 3,7 % i 2027, som forventes å oppdateres nærmere mot fremleggelse av Statsbudsjettet i oktober. Det ble i 2026 avsatt 9 mill til kompensasjon for lønnsoppgjøret som endte på 4,4%, hvor avsetningen ser ut til å bli noe knapp. Det er vesentlig hvilke elementer som legges til grunn for "overheng" og "glidning", som igjen gir stort utslag på

hvor mye lønnsoppgjørets effekt gir inn i påfølgende driftsår.

Lærlinger og andre kvalifiseringsløp

Det budsjetteres sentralt med en pott på 3,56 mill for å kunne kompensere driftssektorene for påløpte kostnader ved å ta inn lærlinger eller lignende kvalifiseringsløp i sin virksomhet. Sektorene kompenseres for lønnskostnaden, og får selv beholde de eksterne tilskuddene som kommer fra Opplæringskontoret, NAV eller lignende. Avsetningen er tilstrekkelig til å dekke lønn til 15 lærlinger, men kommunedirektøren vil ved behov foreslå å øke bevilgningen dersom etterspørselen etter lære plasser tiltar. Kommunedirektøren har som mål å ta imot inntil 25 lærlinger, men opplever dessverre lav forespørsel på lærlingkontrakter. Kommunedirektøren skal legge frem forslag til en strategi for å få flere lærlinger til kommunen ila 2026, som også inkluderer alternative kvalifiseringsløp i ordningen.

Avsetning til felles tiltak fra tidligere vedtak HP/ØP

Kommunedirektøren har videreført felles avsetninger til arbeidsmiljøtiltak og omstilling i organisasjonen. Arbeidsmiljøutvalget (AMU) disponerer 2/3-deler av avsetningen til arbeidsmiljøtiltak som brukes til sykefraværstiltak og styrking av arbeidsmiljøet ute i driftsenhetene, samt til arrangement rundt Verdensdagen for psykisk helse. Midlene til omstilling og fornying er ment til å stimulere organisasjonen til å jobbe med effektivisering og tjenesteutvikling og kan søke om støtte gjennom disse midlene.

50300 Avsetning lønn og pensjon	Budsjett 2027	Budsjett 2028	Budsjett 2029	Budsjett 2030
Felles avsetninger HP/ØP				
Arbeidsmiljøtiltak	300 000	300 000	300 000	300 000
Omstilling og fornying	200 000	200 000	200 000	200 000
Utgifter til valg	250 000	0	250 000	0
Sum felles avsetninger	750 000	500 000	750 000	500 000

I tillegg til de nevnte budsjettposter som også fremkommer i tabellen nedenfor, budsjetteres også pensjonselementene knyttet til inntektsføring og amortisering av premieavvik på dette fellesområdet og kan vises i følgende oversikt.

50300 Avsetning lønn og pensjon	Budsjett 2027	Budsjett 2028	Budsjett 2029	Budsjett 2030
Lønnsoppgjør neste år	9 000 000	9 000 000	9 000 000	9 000 000
Lønn lærlinger - trekkpliktig	3 562 000	3 562 000	3 562 000	3 562 000
Premieavvik - pensjon	-10 000 000	-10 000 000	-10 000 000	-10 000 000
Amort. premieavvik KLP	19 183 000	19 977 000	18 620 000	16 859 000
Sum lønn og sosiale kostander	21 745 000	22 539 000	21 182 000	19 421 000
Aktuarkostnader KLP/SPK	30 000	30 000	30 000	30 000
Kjøp som erstatter tj.prod	30 000	30 000	30 000	30 000
Mva.kompensasjon	5 000	5 000	5 000	5 000
Avsetninger tiltak HP/ØP felles	750 000	500 000	750 000	500 000
Overføringsutgifter	755 000	505 000	755 000	505 000
Mva.kompensasjon (innt)	-5 000	-5 000	-5 000	-5 000
Sum netto avsetninger lønn og pensjon	22 525 000	23 069 000	21 962 000	19 951 000

4.2.7 Disposisjonsfondsutviklingen

Risør kommune har et disposisjonsfond ved inngangen av 2026 på ca 80,5 mill, hvor alle midlene er frie midler, men kommunestyret har vedtatt måltall om at det akkumulerte premieavviket skal ha full dekning på disposisjonsfond. Det akkumulerte premieavviket er ved inngangen av 2026 på 82,8 mill (eks aga), og således har Risør kommune ikke noe disponibelt rom på dette disposisjonsfondet, men en underdekning på ca 2,3 mill.

Kravet om full dekning er selvpålagt som innebærer at dersom økonomien krevet at et underskudd må dekkes, så hentes dette fra disposisjonsfondet ifm årsavslutningen.

De offisielle måltallene for kommunen viser at disposisjonsfonds nivået er innenfor anbefalt nivå på 8-10% av driftsinntekter, og kommunedirektøren tilstreber å holde fondet på det nivået fremover. Det legges derfor opp til en disposisjonsfunds uavhengig drift i økonomiplanen, men kommunedirektøren har ikke klart det 100% i 2028, hvor det legges opp til en netto bruk av disposisjonsfond på ca 2 mill, hvorav 1 mill av disse er knyttet til taksering ifm eiendomsskatten.

Den fremlagte økonomiplanen vil ha en positiv effekt på utviklingen av disposisjonsfondet, da det skal vokse svakt gjennom perioden opp til ca 91 mill, men samtidig så vil den "premieavviksavhengige" delen reduseres med ca 35 mill til ca 45 mill i 2030. Det innebærer at kommunen vil ha et reelt fritt disposisjonsfond fra 2027, og at man derfra bygger en reel buffer til den kommunale driften.

Utviklingen i perioden, men de innvirkende elementer kan vises som følger.

Bevegelse Disposisjonsfond Økonomiplan 2026-30						
	R2025	B2026	B2027	B2028	B2029	B2030
Inngående balanse	65 637	80 532	81 996	85 536	83 537	88 662
Bruk drift	-649	-926	-1 000	-1 000	0	0
Bruk til amortisering premieavvik	-16 455	-17 815	-19 182	-19 977	-18 620	-16 859
Avsetning innt.ført premieavvik	15 000	15 000	10 000	10 000	10 000	10 000
Avsetning mindreforbruk drift	16 999	5 205	13 722	8 978	13 745	9 451
Bruk merforbruk drift	0	0	0	0		
Utgående balanse	80 532	81 996	85 536	83 537	88 662	91 254
Utvikling premieavvik og amortiseringskostnader ØP 2026-30						
	R2025	B2026	B2027	B2028	B2029	B2030
Inngående balanse	80 649	82 840	80 025	70 843	60 866	52 246
Amortisering KLP	-15 725	-17 000	-18 520	-19 284	-18 008	-16 178
Amortisering SPK	-730	-815	-662	-693	-612	-681
Inntektsført premieavvik KLP	18 592	13 739	9 193	9 074	9 067	8 879
Inntektsført premieavvik SPK	54	1 261	807	926	933	1 121
Utgående balanse	82 840	80 025	70 843	60 866	52 246	45 387
Disp fond ikke bundet til premieavvik	-2 308	1 971	14 693	22 671	36 416	45 867

Utviklingen forutsetter at driftsbudsjettene holdes gjennom perioden, og at det ikke blir vesentlige endringer i pensjonsforutsetninger knyttet til premieavvik, og tilhørende amortiseringskostnader.

4.3 Sektorrammer 2027-30

Kommunestyret vedtar budsjett og økonomiplan på netto driftsrammer pr sektor. Dette gir kommunedirektøren og kommunalsjefene handlingsrom til å forvalte rammene på best mulig vis, uten å måtte ha kommunestyrets vedtak i når det gjøres mindre vesentlige endringer innad i sektorene.

Sektorenes rammer for økonomiplanen 2027-30 tar utgangspunkt i opprinnelig budsjett for 2026 oppjustert for pris og lønnsvekst for å løfte rammene opp til 2027 nivå. Det er anslått en deflator på 3,1%, oppbygd av en lønnsvekst på 3,7% og en prisvekst på 2,2%.

Kommunedirektøren har følgelig oppjustert alle lønnskostnader med 3,7% og øvrige driftsutgifter med 2,2%. Driftsinntektene oppjusteres med deflatoren 3,1% der annet ikke er relevant.

Før sektorrammene oppjusteres fra 2025 til 2026 med forventet pris og lønnsvekst korrigerer kommunedirektøren rammene for vedtatte tiltak fra handlingsprogram og økonomiplan 2026-29 og kjente rammejusteringer mellom sektorene. Rammene fra 2026 justeres dermed opp eller ned som følge av disse. Vedtatte tiltak fra HP/ØP 2025-28 reduserer sektor-rammene med totalt 3 mill fra 2026 til 2027 gjennom følgende tiltak med økonomisk effekt:

- Samfunnsutvikling 0,60 mill ny teknologi renhold
- samfunnsutvikling 0,10 mill energieffektivisering strøm
- Helse & omsorg 0,30 mill digitalisering og velferdsteknologi
- Helse & omsorg 0,40 mill oppgaveforskyvning/TØRN
- Helse & omsorg 0,30 mill samlokalisering leger
- Oppvekst 1,30 mill rammebrev grunnskoler

Deflatorjustering av sektorrammene fra 2026-27 ga en beregnet kostnadseffekt på ca 20,8 mill som ble tillagt sektorene, og finansieres fra fellesområdene gjennom deflatorjustering av skatt og rammetilskudd. Basert på rammebehovet for 2027 og vedtatte tiltak fra HP/ØP 2026-29 vil da sektorrammene for 2027-30 bli som følger.

Sektor					Økonomiplanperiode 2028-30					
	Oppr. Budsjett 2026	HP/ØP tiltak 2026-29	Deflator 3,4% (RNB-26)	Budsjett 2027	HP/ØP tiltak 2028	Økonomiplan 2028	HP/ØP tiltak 2029	Økonomiplan 2029	HP/ØP tiltak 2030	Økonomiplan 2030
Interne Tjenester	40 311 000	0	1 233 605	41 545 000	0	41 545 000	0	41 545 000	0	41 545 000
Samfunnsutvikling	96 297 000	-1 700 000	2 712 949	97 310 000	-700 000	96 541 000	0	95 198 000	0	92 598 000
Helse og omsorg	257 442 000	-1 000 000	9 780 457	266 222 000	-400 000	265 822 000	0	265 822 000	0	265 822 000
Oppvekst	202 432 000	-1 790 000	7 055 281	207 697 000	-3 200 000	204 497 000	0	204 497 000	-2 300 000	202 197 000
Felles inntekter og utgifter	-596 482 000	0	-20 999 598	0	0	0	0	0	0	0
Sum balanse	0	-4 490 000	-217 306	612 774 000	-4 300 000	608 405 000	0	607 062 000	-2 300 000	602 162 000

Sektorene, og alle driftsenhetene, har gjennom våren og sommeren jobbet med konsekvensjustering av dine driftsbudsjetter for å få etablert et så korrekt og realistisk budsjett for 2027 som mulig. Alle enheter har gjennomgått sine detaljbudsjetter og justert både lønnskostnader, driftskostnader og driftsinntekter med utgangspunkt i regnskap 2025, budsjett 2026, regnskap hittil i år, og vurderinger rundt hvordan driften vil bli inn i budsjettåret 2027.

Sektorene og driftsenhetene har jobbet med justering av budsjettene til korrekt/nødvendig driftsnivå og samtidig forsøkt å innarbeide de vedtatte tiltakene fra HP/ØP 2025-28 inn i driften. Dette er ikke en enkel øvelse da forventet effekt fra tiltaket ikke alltid er oppnåelig som følge av endringer i forutsetningene eller øvrig drift. Særlig ser vi dette i tiltaket

rammebrev for grunnskolen, som var tiltenkt å redusere utgiftene til grunnskolene med totalt 10,8 mill fra 2025-2030, samt at det er krevende å synliggjøre effekten av tiltak som digitalisering og oppgaveforskyvning da disse inngår i en daglig drift med variabelt tjenestebehov.

Kommunedirektøren har i driftsrammene foreslått og innarbeidet følgende tiltak for planperioden

Tiltaksliste til Handlingsprogram og økonomiplan 2027-30	2027	2028	2029	2030
Økt avlastningstilbud demens	800	2 000	3 500	3 500
Eiendomsskatt - alminnelig taksering	1 000	1 000		
Eiendomsskatt - økt beskatning fra 3,8-4,0 promille	-1 600	-1 600	-1 600	-1 600
Eiendomsskatt - forventet økt inntekt fritidsboliger			-2 150	-2 150
Eiendomsskatt- gjeninnføring skatt næringseidom			-3 450	-3 450
Sum tiltak med effekt på driftsbudsjett	200	1 400	-3 700	-3 700

Rammene som legges til grunn for kommende økonomiplanperiode 2027-2030 foreslås som følger i den obligatoriske hovedoversikten Bevilgningsoversikt drift § 5,4-2 ledd.

Bev.oversikt drift §5,4 andre ledd	Regnskap 2025	Budsjett 2026	Budsjett 2027	Budsjett 2028	Budsjett 2029	Budsjett 2030
Risør kommune						
Netto	602 147 354	607 039 000	628 385 000	621 089 000	617 681 000	613 070 000
Sektor Interne tjenester						
Netto	39 422 630	40 983 000	44 082 000	44 082 000	43 082 000	43 082 000
Sektor Samfunnsutvikling						
Netto	98 676 883	82 575 000	81 148 000	76 807 000	75 463 000	72 863 000
Sektor Helse og omsorg						
Netto	288 733 148	258 727 000	262 385 000	263 586 000	265 085 000	265 085 000
Sektor Oppvekst						
Netto	178 052 629	208 182 000	217 508 000	212 830 000	211 396 000	211 396 000
Felles inntekter, utgifter og avsetning						
Netto	-2 737 936	16 572 000	23 262 000	23 784 000	22 655 000	20 644 000
Netto driftsrammer sektorene	602 147 354	607 039 000	628 385 000	621 089 000	617 681 000	613 070 000

4.3.1 Interne tjenester

Sektor for Interne tjenester utgjør kommunens sentraladministrasjon og inkluderer kommunedirektøren og politisk aktivitet. Sektoren har ansvar for alle funksjoner innen HR/personal, publikumstjenesten, dokumentsender, kommunikasjon, økonomi, regnskap, lønn, innfordring, politisk sekretariat, IKT, internkontroll, Startlånsordningen, eiendomsskatt, mm, og jobber tett sammen med ledere og ansatte i hele organisasjonen.

Sektor Interne tjenester består av følgende budsjettområder med tilhørende budsjettammer:

Netto driftsrammer pr sektor og ansvar	Regnskap 2025	Budsjett 2026	Budsjett 2027	Budsjett 2028	Budsjett 2029	Budsjett 2030
100 Sektor Interne tjenester	42 471 598	40 293 000	43 442 000	43 442 000	42 442 000	42 442 000
10100 Kommunedirektørens ledergruppe	3 253 690	3 244 000	3 408 000	3 408 000	3 408 000	3 408 000
10200 Kommunedirektørens ledergruppe - Felles	7 874 979	19 294 000	20 149 000	20 149 000	20 149 000	20 149 000
10400 Kommunedirektøren politisk	5 419 225	5 134 000	5 309 000	5 309 000	5 309 000	5 309 000
10500 IKT	10 093 219	0	0	0	0	0
10600 Stab organisasjonsutvikling	9 170 364	9 430 000	10 127 000	10 127 000	10 127 000	10 127 000
10800 Stab økonomi	6 660 121	3 191 000	4 449 000	4 449 000	3 449 000	3 449 000

Store deler av sektorens budsjetttrammer på ca 43,4 millioner er bundet opp i faste kostnader som knyttes til hele den kommunale organisasjonen, men føres sentralt i administrasjonen. Eksempler på dette er blant annet;

- Diverse felles kontingenter som KS/OU/FOU/OFA/Tono/Gramo/kopinor mm utgjør ca kr.1 240 000
- IKT-kostnader og drift av IKT Agder, felles datasystemer, internett og telefoni, datautstyr, og lisenser til ansatte og brukere utgjør ca kr.12 340 000
- Leasing av administrasjonsbil ID3 kr.75 000
- Aust-Agder arkivet kr.900 000
- Felles jusnettverk kr.410 000 (25% stilling)
- Felles personvernombud (ØA) kr.71 000
- Bedriftshelsetjenesten Agder Arbeidsmiljø IKS kr.840 000
- Beredskapstjenester kr.75 000
- Felles ansvarsforsikring kr.135 000
- Felles lederutvikling for organisasjonen kr.150 000
- Politisk styring utgjør ca kr.3 650 000
- Råd og utvalg utgjør ca kr.80 000
- Kontrollutvalg og revisjon utgjør ca kr.1 580 000
- Tilskudd til kirkelig fellesråd ca kr.6 030 000

Totalt utgjør disse felleskostnadene ca 27,6 mill og utgjør nesten 63,4% av sektorens driftsramme og begrenser handlingsrommet for endringer uten at det går på bekostning av tjenester som ytes på vegne av resten av organisasjonen.

KOSTRA-/Effektivitets-analyser viser at kommunedirektøren langsiktige arbeide med å redusere administrasjonskostnadene i kommunen gir resultater. Tabellen under viser at kommunens normerte utgifter til administrasjon og styring nå ligger omtrent på nivå med gjennomsnittet i landet, justert for vårt utgiftsbehov. Det er små variasjoner mellom funksjonene, men totalt sett ca 0,6 mill under normert nivå for regnskapet for 2025. Kommunens kostnader til "kirkelig virksomhet" er også redusert de senere årene og har stabilisert seg på ca 1,1 mill over "normert nivå" for regnskapet 2025.

Tallene fra analysen fra 2025 kan vises som nedenfor.

Analyse mer-Mindreforbruk aktuelle KOSTRA-funksjoner mot landet						
Område/funksjon	Netto driftsutgifter 2025 (kr.pr innb)			Mer-/mindreutgifter 2025 (mill kr.) sammenlignet med		
	Utgiftsbehov	Risør	Landsgj. snitt	Landsgj. snitt	"Normert nivå"	"normert og inntektsjustert nivå"
Administrasjon og Styring	114,74 %	6 980	6 159	5,5	-0,6	0,3
100 Politisk styring		604	477	0,8	0,4	0,4
110 Kontroll og revisjon		219	118	0,7	0,6	0,6
120 Administrasjon		5 026	4 371	4,4	0,1	0,7
121 Eiendomsforvaltning		604	498	0,7	0,2	0,3
130 Administrasjonslokaler		356	539	-1,2	-1,8	-1,7
329 Landbruksforvaltning		171	156	0,1	-0,1	0,0
Kirke		928	702		1,5	1,1
390 Den norske kirke		639	589		0,3	0,0
393 Gravplasser og krematorie		290	113		1,2	1,1

Kommunedirektørens arbeid med å holde administrasjon og styringskostnadene på korrekt nivå er et kontinuerlig arbeid hvor det i sist handlingsprogram ble iverksatt flere mindre tiltak som har hatt positiv effekt på kostnadene. Det er ikke lagt inn nye tiltak i kommende planperiode.

Kontrollutvalget har direkte innstillingsrett til kommunestyret, hvilket innebærer at budsjettforslaget skal gå direkte til kommunestyret for behandling, uten at kommunedirektøren kan foreslå endringer i dette. Foreslått budsjett for 2027 på kr.1.583.000 viser en svak økning på ca 4,14% fra 2026, og ligger vedlagt saksfremlegget. Kostnader til Sørlandet kommunerevisjon IKS utgjør ca 1,22 mill av kostnadene, mens sekretariatet (Vetaks IKS) utgjør 0,2 mill.

Kommunedirektøren foreslår en videreføring av tilskuddet til Kirkelig fellesråd i Risør med kompensasjon for forventet lønnsvekst for 2026 på kr.128 000. Totalt er det avsatt kr.6 029 000, inkludert tjenesteyting på kr.86 000 for 2027. I tillegg vil Kirkelig fellesråd bli kompensert for effekten av lønnsoppgjøret for 2027 når dette foreligger til høsten. Kirkelig fellesråd har søkt om tilskudd for 2027 på kr.6,0 mill i søknaden som er vedlagt saksfremlegget.

Driftsrapport

Budsjettrammen kan vises i driftsrapporten, hvor sektorens budsjett deles opp på hovedpostnivå:

Driftsrapport hovedpost pr sektor	Regnskap 2025	Budsjett 2026	Budsjett 2027	Budsjett 2028	Budsjett 2029	Budsjett 2030
Sektor Interne tjenester						
Lønn og sosiale utg	17 159 223	17 213 000	19 333 000	19 333 000	19 333 000	19 333 000
Kjøp inngår i tj prod	3 399 996	3 757 000	5 161 000	5 161 000	4 161 000	4 161 000
Kjøp erstatter tj prod	14 910 907	15 082 000	15 983 000	15 983 000	15 983 000	15 983 000
Overføringer fra komm	7 117 740	7 005 000	7 286 000	7 286 000	7 286 000	7 286 000
Finansutgifter	8 860 511	6 000 000	6 000 000	6 000 000	6 000 000	6 000 000
Salgsinntekter	-382 872	-280 000	-1 680 000	-1 680 000	-1 680 000	-1 680 000
Refusjoner	-2 782 364	-1 794 000	-2 001 000	-2 001 000	-2 001 000	-2 001 000
Finansinntekter	-5 811 543	-6 690 000	-6 640 000	-6 640 000	-6 640 000	-6 640 000
Sum	42 471 598	40 293 000	43 442 000	43 442 000	42 442 000	42 442 000

Fremlagt budsjett for 2027 legger til grunn videreføring av dagens driftsnivå.

Lønnskostnadene øker med ca 12,25% som følge den ordinære lønnsveksten, samt at det bemannes opp med 1,5 årsverk for å håndtere tjenesteoppdrag for Gjerstad kommune innen regnskap og lønn.

Blant driftsutgiftene i sektoren er det generelle økninger knyttet til IKT-Agder inn i 2027, men det er også varslet at det vil komme vesentlig økning i lisenskostnader til Microsoft og ifm innføring av EPJ utover i 2028-2029 som ikke er tatt høyde for i økonomiplanen da man ikke vet konsekvensene helt enda. De interkommunale samarbeidene rundt arkiv og bedriftshelsetjeneste øker med ca 950' fra 2026 til 2027 som følge av pris og lønnsvekst. Kommunedirektøren har også satt av 1 mill pr år til prosjekt med iverksettelse av alminnelig taksering for eiendomsskatt i 2027 og 2028. Prosjektene er tenkt finansiert av disposisjonsfond.

Salgsinntektene økes med 1,4 mill inn i 2027 som følge av tjenestekjøpsavtalen med Gjerstad kommune. Avtalen har en minimums varighet på 3 år, men skal være langsiktig og vil høyst sannsynlig videreføres utover disse. Avtalen kan påvirkes av det pågående 3-K prosjektet om økt interkommunalt samarbeid innen merkantile tjenester.

Finanspostene på 6 mill er direkte knyttet til Startlånsordningen og er utfordrende å budsjettere korrekt som følge av forskjellene mellom innlånsrenter og utlånsrenter. Etter flere år med relativt store negative avvik på denne posten skal det utover planperioden bli

mindre avvik og trolig snu til positive avvik i slutten av perioden dersom markedsrentene reduseres. Det boligsosiale tilskuddet til etablering og tilpasning av boliger som er knyttet til Startlånsordningen opprettholdes med kr.200.000 årlig og finansieres med bundne driftsfond.

Netto lønnskostnader

Sektorens samlede lønnskostnader kan vises gjennom rapporten Netto lønnskostnader.

Lønn hovedpost pr sektor	Regnskap 2025	Budsjett 2026	Budsjett 2027	Budsjett 2028	Budsjett 2029	Budsjett 2030
Sektor Interne tjenester						
Fast lønn	10 716 717	11 082 000	12 733 000	12 733 000	12 733 000	12 733 000
Vikarlønn	182 037	0	0	0	0	0
Ekstrahjelp	282 750	0	0	0	0	0
Overtid	195 232	250 000	250 000	250 000	250 000	250 000
Annen lønn	31 920	20 000	20 000	20 000	20 000	20 000
Folkevalgte	2 086 558	2 101 000	2 155 000	2 155 000	2 155 000	2 155 000
Skyss og kost	64 159	96 000	96 000	96 000	96 000	96 000
SUM LØNNSUTG	13 559 373	13 549 000	15 254 000	15 254 000	15 254 000	15 254 000
Pensjon og aga	3 664 009	3 760 000	4 175 000	4 175 000	4 175 000	4 175 000
SUM BRT LØNNSUTG	17 223 382	17 309 000	19 429 000	19 429 000	19 429 000	19 429 000
Lønnsrefusjoner	-381 803	0	0	0	0	0
SUM NTO LØNNSUTG	16 841 579	17 309 000	19 429 000	19 429 000	19 429 000	19 429 000

Sektorens lønnskostnader består i hovedsak faste lønninger og godtgjørelse til folkevalgte og økningen fra 2026 til 2027 består av forventet lønnsvekst og oppbemanning for å håndtere salg av regnskaps- og lønnstjenester til Gjerstad kommune. Budsjettert overtid er koblet til politiske kveldsmøter og ekstra belastning på økonomifunksjoner.

Årsverksutvikling

Utvikling faste årsverk Sektor-ansvar	Årsverk Budsjett 2025	Endring 2024-25	Årsverk Budsjett 2026	Endring 2025-26	Årsverk Budsjett 2027	Endring 2026-27
100 Sektor Interne tjenester	1 593	-47	1 580	-13	1 730	150
10100 Kommunedirektørens ledergruppe	200	0	200	0	200	0
10400 Kommunedirektøren politisk	120	0	120	0	120	0
10600 Stab organisasjonsutvikling	860	-60	860	0	860	0
10800 Stab økonomi	413	13	400	-13	550	150

Sektor interne tjenester er budsjettert med 17,3 årsverk inn i 2027, hvorav 1,2 årsverk er politisk ledelse med ordfører og varaordfører, og 2,3 årsverk frikjøp av hovedtillitsvalgte og hovedverneombud.

Som tabellen over viser økes bemanningen med 1,5 årsverk på økonomiavdelingen fra 2026-27. Økningen er direkte knyttet til økt oppdragsbelastning på regnskap og lønn ifm tjenestekjøpsavtale med Gjerstad kommune.

Sektoren opplever en knapp bemanning på mange av fagfeltene hvor det ofte er 1-1 forhold mellom tjenestene og årsverket. Særlig er HR/personal-funksjonen knapp ifht behovet i organisasjonen og det økte fokuset på HMS og internkontrolls samt det viktige nærværarbeidet. Mange av de ulike fagområdene jobber tett sammen med tilsvarende fagfelt i Østre agder-samarbeidet, som til en viss grad kan være en "beredskaps-funksjon" for tjenesten. Dette samarbeidet kan bli ytterligere formalisert og forsterket gjennom det pågående 3-k prosjektet innen merkantile tjenester sammen med Tvedestrand og Gjerstad kommuner.

Det er høyt fokus på digitalisering av tjenester og gevinstrealisering ved endringer. Erfaringer viser at gevinster oftest kommer ut i form av redusert digital sårbarhet og økt kvalitet på tjenesten, ikke i redusert ressursbehov eller kostnader. Interne tjenester samhandler tett med forvaltningsmiljøet i IKT-Agder og deltar i mange faggrupper og utvalg knyttet til drift og utvikling av IKT-systemene i kommunen. Dette er et viktig samarbeid for kommunen mht kompetanseheving av våre ressurser på system- og fagnivå.

4.3.2 Sektor for Samfunnsutvikling

Sektor for Samfunnsutvikling er sektoren med størst spekter av tjenester i organisasjonen, og består av følgende driftsenheter.

Netto driftsrammer pr sektor og ansvar	Regnskap 2025	Budsjett 2026	Budsjett 2027	Budsjett 2028	Budsjett 2029	Budsjett 2030
200 Sektor Samfunnsutvikling	65 174 834	95 997 000	96 152 000	91 269 000	89 925 000	87 325 000
20100 Samfunnsutvikling leder	6 371 193	6 616 000	4 883 000	4 883 000	4 883 000	4 883 000
21100 Plan og byggesak	3 913 826	3 003 000	2 633 000	2 633 000	2 633 000	2 633 000
22100 Eiendom forvaltning	8 419 990	8 140 000	10 905 000	9 805 000	9 805 000	9 805 000
22200 Eiendom vaktmestertjenester	5 566 640	6 323 000	6 502 000	6 502 000	6 502 000	6 502 000
22300 Eiendom renhold	11 131 306	11 145 000	11 532 000	10 932 000	10 932 000	10 932 000
22400 Eiendom tekniske tjenester	18 260 175	12 488 000	11 865 000	11 865 000	11 865 000	11 865 000
22500 Risør Biovarmeanlegg	387 197	0	0	0	0	0
23100 Vann og Avløp - Selvkostområder	-1 754 118	0	0	0	0	0
24100 Kultur leder	6 387 729	5 195 000	6 149 000	6 149 000	6 149 000	6 149 000
24200 Kultur Risørhuset	412 282	653 000	880 000	880 000	880 000	880 000
24300 Risør bibliotek	2 078 684	2 029 000	2 143 000	2 143 000	2 143 000	2 143 000
24400 Risør kino	841 461	552 000	276 000	276 000	276 000	276 000
24600 Risør Frivillighetssentral	0	0	171 000	188 000	188 000	188 000
24700 Hope Frivillighetssentral	0	0	15 000	15 000	15 000	15 000
26100 NAV - sosial	15 551 889	15 495 000	17 508 000	18 408 000	20 308 000	20 308 000
26200 NAV - flyktning	-12 393 420	24 358 000	20 690 000	16 590 000	13 346 000	10 746 000

Sektorens netto driftsramme øker kun med kr. 155 000 fra 2026 til 2027, og reduseres deretter hvert år utover økonomiplanperioden som følge av aktivitetsendringer i sektoren. I særlig grad gjelder det NAV flyktning som reduseres med ca 13,6 mill fra 2026 til 2030 pga forventet nedgang i antall flyktninger i 5 års perioden, og at NAV-sosial øker opp med 4,8 mill av samme årsak. Utover disse er økonomiplanperioden stort sett en videreføring av driftsrammene justert for pris og lønnsvekst. De enkelte enheters mest vesentlige endringene er som følger:

Samfunnsutvikling leder viderefører i stor grad sin aktivitet fra tidligere, men Frivillighetssentralene har fra 2027 fått sine egne budsjettansvar under Kultur og er flyttet dit. Det samme gjelder frivillighetskoordinatoren som også fyller stillingen som kultursjef, og fra 2027 er delt mellom de ansvarsene. Det er videre innarbeidet kommunestyrets endringer rundt samarbeidet og tilskuddet til Risør By AS som ligger inne med årlig tilskudd på kr. 200 000, hvor kommunen også har overtatt kostnadene til driften av Visit Sørlandet på ca 200 000.

Enhet for Plan og byggesak viderefører virksomheten omtrent på samme nivå som i 2026, men med 1 årsverk mindre. Det er i 2026 jobbet med etablering av selvkostprinsipp innen plan og byggesak, hvor prosessen vil følge budsjettarbeidet. Det er følgelig ikke konsekvensjustert for denne endringen, men det er ikke ventet å gi vesentlige utslag på kort sikt. Kommunedirektøren vil evt fremme sak om budsjettreguleringer ila 2027 dersom det skulle bli behov. Målet med innføringen er å få korrekte gebyrer for tjenestene som

hører inn under selvkostområdene, og for å unngå at kommunen har fortjeneste på disse som strider mot regelverket. Kostnader til håndtering av fallvilt er økt de siste årene, og budsjettet er ytterligere økt inn i 2027 til kr.140 000.

Enhet for Eiendom er delt inn i 4 avdelinger hvor **Eiendomsforvaltning** legger opp til en videreføring av driftsnivået frem mot 2030, men har en økning i IKT-kostnader på ca 1,5 mill fra 2026-27 i konsekvensjusteringen av 2026 budsjettet. Enheten har økt energikostnadene med ca 1,4 mill inn i 2027 for deretter å redusere utover planperioden med 1,1 mill mot 2030 gjennom ulike energieffektiviseringstiltak. Vedlikeholdsbudsjettet for kommunale bygg økes marginalt med 0,3 mill til ca 7,1 mill inkludert 1 mill til branntiltak som ligger flatt frem mot 2030. Det er ikke avsatt ekstra midler til driftstiltak i kommunale bygg i planperioden. Leieinntekter fra utleie av eiendomsmassen økes med ca 0,5 mill inn i 2027 tilsvarende endring i konsumprisindeks ihht avtaler. **Avdeling for vaktmestertjenester** videreføres på samme nivå som 2026 med forventet lønnsvekst og uten bemanningsendringer. **Avdeling for renhold** må tilpasses tjenestebehovet og øker bemanningen med ca 0,89 årsverk inn i 2027 etter noen år med relativt store nedbemanninger gjennom naturlig avgang og oppfølging av vedtak fra Bærekraft-25. Tiltaket med økt bruk av robotisering i tjenesten videreføres der det er formålstjenlig og gir ressurseffektivisering. **Avdeling for tekniske tjenester** videreføres omtrent på dagens nivå, men med økte driftskostnader både innen havn, kommunale veier og drift av idrettsanlegg som følge av kostnadsøkninger. Det legges opp til en videreføring av havnevertoppgavene i egen organisasjon etter et vellykket oppstartsår i 2026 som også har gitt en kostnadsbesparelse på ca 0,4 mill. Inntekter fra havn, og parkering videreføres på samme nivå som i 2026. Kostnadene til det interkommunale brannvesenet (ØABV) reduseres med ca 1 mill fra 2026 som en effekt av bærekraft-25 tiltaket "Redusert dagkassertering brannstasjonen" som fra 2027 vil gi full effekt med ca 1,4 mill etter endringen.

Behovet for vedlikehold og oppgradering av bygningsmassen som eiendom forvalter er stort, og kan vises i vedlagt Arbeidsbok I med spesifikasjon pr bygg. Kommunedirektøren har lagt inn fast 3 mill til oppgraderinger av kommunale bygg i investeringsbudsjettet hvor eiendom foretar prioritering av hvor behovet er størst og hvilke tiltak som må prioriteres.

Eiendomsenheten har også ansvar for kommunens **Biovarmeanlegg** i Sirisvei som budsjetteres til selvkost ved at eksternt og internt salg av energi fra sentralen forventes å dekke opp for energi- og driftskostnadene ved denne gjennom planperioden.

Enhet for Kultur er fra 2027 delt opp i 6 avdelinger etter at Frivillighetssentralene er flyttet fra Samfunnsutvikling leder til egne ansvar. **Kultur leder** har en økning i budsjettrammen på 1 mill fra 2026-2027 som følge av fordeling av lønn knyttet til enhetsleder for frivillighet og kultur, og en kostnadsøkning på den interkommunale kulturskolen på ca 0,32 mill. Øvrige virksomhet og kulturtilskudd holdes uendret inn gjennom planperioden. På **Risørhuset kultur** videreføres dagens drift, og rammene er kun justert med lønnsvekst. På **Risør biblioteket** opprettholdes driften på samme nivå justert for pris og lønnsvekst. **Risør Kino** videreføres justert for pris og lønnsvekst, men kutter også 0,2 mill i kjøp av utstyr som lå inne i budsjett 2026 som ikke skal videreføres.

Kommunens 3 frivillighetssentraler videreføres fra 2026, men er etablert med egne budsjettansvar fra 2027. Risør og Hope frivillighetssentraler har etablert egne driftsbudsjetter separat med totalt 1,5 årsverk, mens frivillighetssentralen på Sønedeled driftes av Idun UL, og tilføres det øremerkede tilskuddet kommunen har til sin virksomhet.

Enhet for NAV-tjenestene er delt i to avdelinger hvor **NAV-sosial** har en økt driftsramme på ca 2 mill fra 2026-2027, og er ventet å øke ytterligere ca 3 mill mot slutten av planperioden. Råd og veiledning forsterkes med 0,8 årsverk inni 2027 og ytterligere 1 årsverk inn i 2029 for å dekke opp for forventet økt press på tjenestene etter hvert som flyktningene går ut av 5 års perioden. Utgifter til deltakelse i Kvalifiseringsprogrammet reduseres med 0,3 mill pga flere deltakere i ordningen, mens utgifter til livsopphold forventes økt med 1 mill inn i 2027, og ytterligere 2 mill utover planperioden. **NAV-flyktning** reduser budsjetttrammen med ca 3,7 mill fra 2026 til 2027, og ytterligere 9,9 mill utover planperioden mot 2030 som følge av ventet nedgang i antall flyktninger i 5 års perioden og tilhørende aktivitetsendringer. Reduksjonen kommer i hovedsak gjennom reduksjon i antall årsverk til Råd og veiledning med ca 3,5 mill, forventet nedgang i Introduksjons- og Kvalifiseringsstønad på totalt 7,7 mill, samt reduksjon i utgifter til livsopphold på ca 2,5 mil fra 2026 nivå. Det er lagt opp til mottak av 20 nye flyktninger årlig fra 2027 og ut planperioden, som gjør at enheten reduserer sin bemanning med 2,3 årsverk inn i 2027 og det legges opp til videre nedbemanning utover perioden for å tilpasse tilbudet til vesentlig færre flyktninger i 2030.

Kommunedirektøren har ikke lagt inn nye driftstiltak som påvirker sektoren i kommende planperiode, men vedtatte tiltak fra tidligere år er videreført med effekter inn i 2027 og 2028 hvor sektoren jobber med å innarbeide tiltakene i drift.

Tiltaksplan	Tiltaksliste til Handlingsprogram og økonomiplan 2027-30	2 027	2 028	2 029	2 030
	Samfunnsutvikling	D	D	D	D
200-1	Ny teknologi , renhold	-1 200	-1 800	-1 800	-1 800
200-6	Fordeling av strømforbruk på den enkelte enhet	-400	-500	-500	-500

Samfunnssektoren har flere tiltak til drift som kommunedirektøren ikke har funnet økonomisk handlingsrom for i fremlagt handlingsprogram og økonomiplan. Se vedlegg 1 for nærmere beskrivelse av tiltakene.

Nye tiltak som er vurdert men ikke innarbeidet i HP/ØP 2027-30				
Tiltaksliste til Handlingsprogram og økonomiplan 2027-30	2 027	2 028	2 029	2 030
	D	D	D	D
Moland Vest max				
Moland Vest min				
Regulering av næringsarealer på Moland Øst				
Tilskudd til Idun IL - utvikling Øren	6 350	-2 150		
Riving av SFO bygg på Søndeled skole	1 000			
Reguleringsplan Ørsmålen	1 000			

Selvkostområdene, Feier-, Vann- og Avløpstjenestene, ligger i en egen enhet under sektor for Samfunnsutvikling, men har ingen netto driftsramme da inntekter og utgifter skal balanseres mot bundne driftsfond (selvkostfond) ved årsslutt. Kommunedirektøren har fokus på at de kommunale gebyrene skal holdes stabile og på et moderat nivå over tid, og har i stor grad klart dette. Følgende utvikling legges til grunn for gebyrene i 2027. (budsjetter fra RTA foreligger ikke pr dd)

Kommunale avgifter 2026-27	Endring-%	Ny sats 2027
Abonnement vann	5,67 %	2 050,00
Forbruk vann pr m3	5,82 %	10,00
Leie vannmåler	0,00 %	400,00
Tilkobl.avg Vann og avløp pr tj	0,00 %	10 000,00
Abonnement Avløp	0,00 %	2 898,00
Forbruk avløp pr m3	0,00 %	20,25
Renovasjon normalabonnement	0,00 %	4 030,00
Slamgebyr	0,00 %	1 200,00
Feier/tilsyn pr pipe	12,86 %	395,00

Foreslåtte gebyrer for vann, avløp og feiing øker noe mer enn prisvekst inn i 2027, men legger opp til at gebyrene vil kunne holdes stabilt med pris- og lønnsvekst utover planperioden. Forutsetningen er avhengig av hvilket investeringsnivå det legges opp til utover det som ligger i denne planen og hvilke tiltak som evt kan komme som et resultat av revidert hovedplan for vann og avløp.

Merkostnader på avløpsområdet i perioden 2022 til 2024 brukte opp hele selvkostfondet, men mindreforbruk i 2025, og budsjettert mindreforbruk i 2026 skal gjenopprette et selvkostfond for avløp inn i planperioden. Det samme skjedde med feierfondet i 2025 som følge av at ØABV feiet mange flere piper enn planlagt. Det legges opp til å hente inn underdekningen allerede i 2027 og etablere et nytt for fremover. Framskrivning i utviklingen i selvkostfondene fra utgangen av 2022 til utgangen av 2030 fremkommer i tabellen nedenfor, og forutsetter at budsjetttrammene holdes og at gebyrene omtrent som nevnt ovenfor.

	Feier	Vann	Avløp
Fondskonto	25100003	25100007	25100008
31.12.2022	125 007	4 613 677	-579 519
Endring R-2023	-34 336	-2 489 399	-3 750 368
Endring R-2024	-47 206	1 542 170	-574 979
Endring R-2025	-83 511	1 746 832	1 837 631
Endring B-2026	1 000	-729 000	2 765 000
Endring B-2027	53 000	-739 000	1 938 000
Endring B-2028	53 000	-313 000	1 781 000
Endring B-2029	53 000	320 000	1 981 000
Endring B-2030	53 000	418 000	2 135 000
31.12.2030	172 954	4 370 280	7 532 765

Kommunedirektøren har ikke fått oversendt budsjetter fra renovasjonsselskapet RTA og kan ikke ta høyde for endringer i renovasjonsgebyrene uten dette. Tabellen nedenfor inneholder derfor uendrede gebyrer fra 2026.

	RISØR 2027		RISØR 2026	
	Eks.mva	Inkl.mva	Eks.mva	Inkl.mva
Vann - bruksareal = 140m2	4 010,00	4 611,50	3 792,20	4 361,03
Vann - ab.avg.	2 050,00		1 940,00	
Vann - forbruksavg.	10,00		9,45	
Avløp - bruksareal = 140 m2	6 867,00	7 897,05	6 867,00	7 897,05
Avløp - ab.avg.	2 898,00		2 898,00	
Avløp - forbruksavg.	20,25		20,25	
Renovasjonsavgift	4 030,00	4 634,50	4 030,00	4 634,50
Feieavgift	395,00	454,25	350,00	402,50
Slamgebyr	1 200,00	1 380,00	1 200,00	1 380,00
Årsavg.(min.avg.) bolig	15 302,00	17 597,30	15 039,20	17 295,08
Pr. termin (6 terminer)	2 550,33	2 932,88	2 506,53	2 882,51
Det er tatt utgangspunkt i en bolig med bruksareal på 140 m2 og et forbruk på 1,4 m3 pr m2				

Samlet sett vil de kommunale avgiftene for en "normalbolig" utgjøre ca 17.597 pr år inkl. mva, som er en økning på ca 302,- pr år, og ca kr.50,- pr termin.

Driftsrapport

Budsjettrammen for 2027 kan vises gjennom driftsrapporten hvor sektorens budsjett deles opp på hovedpostnivå.

Driftsrapport hovedpost pr sektor	Regnskap 2025	Budsjett 2026	Budsjett 2027	Budsjett 2028	Budsjett 2029	Budsjett 2030
Sektor Samfunnsutvikling						
Lønn og sosiale utg	80 923 866	75 130 000	71 766 000	68 469 000	67 325 000	66 025 000
Kjøp inngår i tj prod	56 421 002	50 864 000	54 745 000	53 212 000	52 912 000	52 812 000
Kjøp erstatter tj prod	25 213 510	19 094 000	18 653 000	18 653 000	18 653 000	18 653 000
Overføringer fra komm	27 057 638	20 118 000	21 573 000	21 370 000	21 270 000	20 070 000
Finansutgifter	33 064 846	35 841 000	37 518 000	36 570 000	36 154 000	36 028 000
Salgsinntekter	-74 625 519	-77 505 000	-80 801 000	-80 259 000	-80 059 000	-80 059 000
Refusjoner	-15 267 793	-5 075 000	-4 722 000	-4 572 000	-4 572 000	-4 572 000
Overføringer til komm	-48 116 283	-2 558 000	-1 747 000	-1 747 000	-1 747 000	-1 747 000
Finansinntekter	-19 496 433	-19 912 000	-20 833 000	-20 427 000	-20 011 000	-19 885 000
Sum	65 174 834	95 997 000	96 152 000	91 269 000	89 925 000	87 325 000

Fremlagt budsjett og økonomiplan for 2027-30 viser at sektorrammen reduseres med ca 8,7 mill fra 2026. Budsjett 2027 hensyntar pris og lønnvekst i enhetene, men tilpasning av aktivitetsnivået i spesielt NAV-flyktning som følge av mottak av færre flyktninger fremover reduserer sektorens driftsrammer årlig utover planperioden. Motposten til denne kostnadsreduksjonen kan man finne igjen under felles inntekter og utgifter ved sterk nedgang i integreringstilskuddet.

Netto lønnskostnader

Sektorens samlede lønnskostnader kan vises gjennom rapporten Netto lønnskostnader.

Lønn hovedpost pr sektor	Regnskap 2025	Budsjett 2026	Budsjett 2027	Budsjett 2028	Budsjett 2029	Budsjett 2030
Sektor Samfunnsutvikling						
Fast lønn	38 367 548	39 182 000	39 660 000	38 960 000	38 960 000	38 460 000
Vikarlønn	3 158 410	715 000	686 000	686 000	686 000	686 000
Ekstrahjelp	1 013 032	849 000	1 052 000	1 052 000	1 052 000	1 052 000
Overtid	651 248	745 000	757 000	757 000	757 000	757 000
Annen lønn	1 054 246	403 000	415 000	415 000	415 000	415 000
Løn renhold	6 927 077	7 229 000	7 531 000	7 071 000	7 071 000	7 071 000
Kvalifisering og introduk stønad	15 028 091	11 150 000	6 900 000	5 052 000	3 908 000	3 108 000
Skyss og kost	51 693	80 000	69 000	69 000	69 000	69 000
SUM LØNNSUTG	66 251 345	60 353 000	57 070 000	54 062 000	52 918 000	51 618 000
Pensjon og aga	14 724 214	14 857 000	14 765 000	14 476 000	14 476 000	14 476 000
SUM BRT LØNNSUTG	80 975 559	75 210 000	71 835 000	68 538 000	67 394 000	66 094 000
Lønnsrefusjoner	-4 438 131	-1 236 000	-492 000	-342 000	-342 000	-342 000
SUM NTO LØNNSUTG	76 537 428	73 974 000	71 343 000	68 196 000	67 052 000	65 752 000

Som oversikten viser videreføres de ordinære lønnskostnadene i sektoren fra 2026 til 2027 på omtrent samme nivå, mens utgifter til kvalifiserings- og introduksjonsprogrammet reduseres med ca 4,2 mill. Utover planperioden reduseres også de ordinære lønnsutgiftene som følge av endringene i NAV-tjenestene, men også videre sterk reduksjon i kvalifiserings- og introduksjonsstønad mot 2030.

Årsverksutvikling

Bemanningen i sektoren reduseres med 1,09 årsverk totalt fra kommunedirektørens forslag til budsjett 2026 til fremlagt budsjett 2027, hvor endringene kan vises på enhetsnivå som nedenfor.

Utvikling faste årsverk Sektor-ansvar	Årsverk Budsjett 2025	Endring 2024-25	Årsverk Budsjett 2026	Endring 2025-26	Årsverk Budsjett 2027	Endring 2026-27
200 Sektor Samfunnsutvikling	7 702	-525	7 170	-532	7 061	-109
20100 Samfunnsutvikling leder	500	25	450	-50	300	-150
21100 Plan og byggesak	750	-50	750	0	650	-100
22100 Eiendom forvaltning	195	-5	195	0	195	0
22200 Eiendom vaktmestertjenester	700	0	700	0	700	0
22300 Eiendom renhold	1 621	-220	1 358	-263	1 447	89
22400 Eiendom tekniske tjenester	837	-35	745	-92	755	10
23100 Vann og Avløp - Selvkostområder	1 100	0	1 157	57	1 157	0
24100 Kultur leder	100	0	0	-100	50	50
24200 Kultur Risørhuset	93	-7	100	7	100	0
24300 Risør bibliotek	150	-42	150	0	150	0
24400 Risør kino	127	-50	85	-42	77	-8
24600 Risør Frivillighetssentral	0	0	0	0	75	75
24700 Hope Frivillighetssentral	0	0	0	0	75	75
26100 NAV - sosial	600	-40	600	0	680	80
26200 NAV - flyktning	929	-101	880	-49	650	-230

Sektoren har redusert bemanningen med ca 12,4 årsverk fra opprinnelig budsjett 2023, hvorav 5,2 årsverk er tatt innen enhet for eiendom og VAR, og i særlig grad renhold. All reduksjon i bemanning er løst ved naturlig avgang. Det legges opp til en ytterligere reduksjon i bemanningen i sektoren frem mot 2030, hvor nedtrekket i hovedsak vil komme innen NAV-tjenestene.

4.3.3 Sektor for Helse og omsorg

Sektor for helse og omsorg er kommunens største tjenesteområde, både i budsjetttrammer og i antall ansatte, og består av følgende driftsenheter.

Netto driftsrammer pr sektor og ansvar	Regnskap 2025	Budsjett 2026	Budsjett 2027	Budsjett 2028	Budsjett 2029	Budsjett 2030
300 Sektor Helse og omsorg	283 974 239	257 442 000	262 200 000	263 401 000	264 900 000	264 900 000
30100 Helse og omsorg - leder	2 638 766	4 268 000	5 442 000	5 442 000	5 442 000	5 442 000
30200 HO- Innovasjon og saksbehandling	3 826 402	5 722 000	6 124 000	6 124 000	6 124 000	6 124 000
31100 Habilitering - leder	-8 244 247	5 247 000	5 406 000	5 406 000	5 406 000	5 406 000
31200 Habilitering - Linken	8 746 367	7 049 000	7 668 000	7 668 000	7 668 000	7 668 000
31300 Habilitering - Orreveien	14 802 672	15 674 000	15 226 000	15 226 000	15 226 000	15 226 000
31500 Habilitering - Tyriveien	11 920 912	10 937 000	10 072 000	10 072 000	10 072 000	10 072 000
32200 Hjemmetjenester	62 970 981	62 950 000	65 072 000	65 072 000	65 072 000	65 072 000
33100 Helse - leder	268 282	0	0	0	0	0
33200 Helse barnevern	24 058 272	0	0	0	0	0
33300 Helse helsetjenester	11 566 959	10 543 000	8 135 000	8 135 000	8 135 000	8 135 000
33400 Risør helsestasjon	8 261 717	0	0	0	0	0
33500 Søndeled legekontor	1 698 603	0	0	0	0	0
33700 Solsiden legesenter	2 006 706	0	0	0	0	0
33800 Risør legesenter	3 564 174	4 606 000	6 175 000	6 175 000	6 175 000	6 175 000
32300 Institusjon	62 986 845	65 449 000	69 531 000	70 732 000	72 231 000	72 231 000
34100 Institusjon - leder	1 263 319	1 283 000	1 346 000	1 346 000	1 346 000	1 346 000
34200 Institusjon kjøkken og vaskeri	7 678 724	7 728 000	7 932 000	7 932 000	7 932 000	7 932 000
32400 Psykisk helse	17 033 913	17 494 000	18 818 000	18 818 000	18 818 000	18 818 000
36100 Sandnes ressurscenter	46 924 872	38 492 000	35 253 000	35 253 000	35 253 000	35 253 000

Oversikten viser at sektorens netto budsjetttrammer øker med ca 4,76 mill fra opprinnelig budsjett 2026 til 2027 og ytterligere 2,7 mill frem mot 2030. Veksten fra 2028-2030 kommer som følge av tiltak om å styrke avlastningstilbudet på Frydenborgsenteret, og særlig mot demenspasienter.

De mest vesentlige endringene omtales pr enhet som følger.

Helse og omsorg leder øker driftsrammen fra 2026-27 med ca 1,2 som følge av at øke driftsutgifter til forsikringer, KØH (kommunal øyeblikkelig hjelp), arbeidstøy og en økning i kjøp av private tjenester knyttet til særlig ressurskrevende helsetjenester. Det forventes samtidig økte oppholdsbetalinger på sykehjemmet med ca 1 mill, men samtidig har sektoren tatt bort ca 0,7 mill i inntekter knyttet til trygghetsalarmer av forsiktighetshensyn, som følge av pågående nasjonal sak om disse skal betales for eller ei.

H&O - innovasjon og saksbehandling videreføres på samme nivå som 2026. Enheten er bemannet med ca 6 årsverk som jobber med tjenesteutvikling, velferdsteknologi og utviklingsarbeid for helse og omsorgssektoren.

Habilitering leder videreføres 2026 rammene på omtrent samme nivå inn i 2027. Enheten har blant annet 2,45 årsverk kommunale BPA'er (brukerstyrt personlig assistanse), i tillegg til at det er budsjettert med ca 1,8 mill til kjøp av private BPA-tjenester.

Linken arbeidssenter øker virksomheten med 0,7 årsverk inn i 2027 for å dekke økt tjenestebehov. Enhetens utgifter til VTA-plasser (varig tilrettelagt arbeid) videreføres på samme nivå, mens utgifter til støttekontakter reduseres med 50 000 som følge av lavere etterspørsel.

Orreveien ressurscenter reduserer sin drift inn i 2027 med 1,25 årsverk og en reduksjon i driftsrammene på ca 0,45 mill som følge av redusert tjenestebehov blant beboerne.

Tyriveien ressurscenter reduserer sin drift inn i 2027 med 0,75 årsverk og en reduksjon i driftsrammene på 0,86 mill som følge av redusert tjenestebehov. Tyriveien leverer døgntjenester til eget bofellesskap, og punkt-tjenester til Tyribo bofellesskap og andre tjenestemottakere i området som bor i egen bolig.

Sandnes ressurscenter reduserer sin drift inn i 2027 med 0,5 årsverk, og en reduksjon i driftsrammene på ca 3,2 mill. Reduksjonen skyldes i all hovedsak forventet økt refusjon på særlig ressurskrevende tjenester som er økt med 5 mill fra 2026 til 2027. Enheten leverer døgntjenester til de mest ressurskrevende brukerne i kommunen og pålegges gjennom dette å sikre rett bemanning og kompetanse til etterspurt behov fra disse.

Hjemmetjenestene viderefører dagens drift inn i planperioden uten vesentlige endringer. Budsjettrammene øker med ca 2,1 mill som begrunnes i en overføring av budsjettet for driftstilskudd til fysioterapi med kommunal driftsavtale. Enheten jobber i tett samarbeid med institusjonstjenestene på Frydenborgsenteret og korttidsavdelingen hvor det tilstrebes å utnytte tilgjengelige ressurser på best mulig måte for å unngå merkostnader til vikarer og overtid.

Institusjonsdriften på Frydenborgsenteret er delt opp i 2 avdelinger med sykehjemsdrift og kjøkken og vaskeri. Enhetens samlede budsjettramme øker med ca 4,35 mill fra 2026 til 2027 og viderefører driften med uendret bemanning. Sykehjemmet har stort sett fullt belegg og driftes i tett samarbeid med hjemmetjenestene for å utnytte ressursene på best mulig måte og unngå merkostnader. Budsjettrammene fra 2026-2030 øker gradvis med totalt 3,5 mill utover planperioden ifm kommunedirektørens forslag til tiltak om økt avlastningstilbud på sykehjemmet. Tiltaket vil 3-doble kapasiteten om tilbud til avlastning for hjemmeboende med demens, som er et svært viktig tiltak for pårørende som ønsker å ha sine kjære hjemme så lenge som mulig.

Psykisk helse viderefører sin virksomhet inn i 2027 med en økning i driftsrammen på ca 1,3 mill fra 2026. Enheten reduseres med ca 1 årsverk erfaringskonsulent innen psykisk helse og rus. Prosjektet med bruk av erfaringskonsulenter i tjenestene var finansiert av øremerkede tilskudd, men disse ble innlemmet i de frie inntektene fra 2026. Finansieringen ble da ca 0,4 mill dårligere for kommunen og Kommunedirektøren har ikke funnet økonomi i planperioden til å opprettholde 2 årsverk erfaringskonsulenter, selv om det vurderes som et vellykket og viktig tiltak innen disse tjenestene.

Enhet for Helsetjenester viderefører sin virksomhet på omtrent samme nivå som i 2026, men hvor driftstilskuddet til fysioterapeuter med kommunalt driftstilskudd på 2,2 mill er overført til enhet for hjemmetjenester. Enheten består da av kommunepsykologen, basistilskudd til private leger, basistilskudd til leger i andre kommuner med pasienter fra Risør kommune, utgifter til den interkommunale legevakten i Arendal, samt tilskudd til pasientskadeerstatningsordningen.

Enhet Risør legesenter har vært gjennom sitt første driftsår som samlokalisert legesenter for hele kommunen. Det ble lagt opp til en innsparing på ca 3 mill fra 2025 til 2026 i første driftsåret. Budsjettrammene for 2027 øker med ca 1,6 mill fra 2026 som følge av økning på 0,4 årsverk støttepersonell, 0,23 årsverk lege, samt 0,5 årsverk ferievikarer for å sikre god og stabil drift. Det er spilt inn tiltak om økning i både støttepersonell og den 7 legen inn i legesenteret fra 2027, men kommunedirektøren har ikke funnet økonomisk rom for å prioritere disse inn i økonomiplanen, og ønsker i stedet at driften av det nye legesenteret

skal få litt mer tid til å "sette seg" for tiltakene evt vurderes videre.

Tidligere økonomiplaner inneholder tiltak med mål om å bedre ressurs situasjonen på kort og lang sikt gjennom økt bruk av velferdsteknologi, lærlinger og andre i kvalifiseringsløp, og oppgaveforskyvning mellom profesjonene i helsetjenestene. Alle disse tiltakene er videreført i den daglige driften i sektoren og er et kontinuerlig arbeid som har høyt fokus. Kommunedirektøren ser behovet for å forsterke helse og omsorgstjenestene fremover for å møte de demografiutfordringene Risør kommune, og landet for øvrig, står overfor de neste 4-10 årene. Det er følgelig også lagt inn utredningstiltak for å vurdere utbygging av flere omsorgsboliger i tilknytning til Frydenborgsenteret for å forberede kommunen på at flere eldre etter hvert vil ha behov for tettere kontakt med tjenestene. Det er ikke lagt inn økonomi i tiltaket i denne økonomiplanen da potensielt omfang og kostnad ikke er kjent, men vil komme tilbake på dette ved neste rullering som også vil være understøttet av boligplanen som er under prosess.

Følgende tiltak i drift er foreslått i fremlagt handlingsprogram og økonomiplan for Helse og omsorg.

	Helse og omsorg	D	D	D	D
300-1	Digitalisering og velferdsteknologi	-500	-800	-800	-800
300-2	Oppgaveforskyvning - Tørn	-800	-1 200	-1 600	-1 600
300-Nytt	Omsorgsboliger i tilknytning til Frydenborgsenteret				
300-Nytt	Økt avlastningstilbud Frydenborgsenteret	800	2 000	3 500	3 500

Driftsrapport

Sektorens budsjetttrammer for 2027-30 kan vises gjennom driftsrapporten hvor budsjettet deles opp på hovedpostnivå

Driftsrapport hovedpost pr sektor	Regnskap 2025	Budsjett 2026	Budsjett 2027	Budsjett 2028	Budsjett 2029	Budsjett 2030
Sektor Helse og omsorg						
Lønn og sosiale utg	281 923 034	268 030 000	276 521 000	277 722 000	279 221 000	279 221 000
Kjøp inngår i tj prod	19 438 706	16 614 000	16 796 000	16 796 000	16 796 000	16 796 000
Kjøp erstatte tj prod	45 990 939	16 999 000	17 751 000	17 751 000	17 751 000	17 751 000
Overføringer fra komm	3 440 267	1 755 000	1 755 000	1 755 000	1 755 000	1 755 000
Finansutgifter	701 060	0	0	0	0	0
Salgsinntekter	-19 363 907	-19 780 000	-20 137 000	-20 137 000	-20 137 000	-20 137 000
Refusjoner	-42 562 267	-24 891 000	-30 301 000	-30 301 000	-30 301 000	-30 301 000
Overføringer til komm	-4 436 817	-1 100 000	0	0	0	0
Finansinntekter	-1 156 776	-185 000	-185 000	-185 000	-185 000	-185 000
Sum	283 974 239	257 442 000	262 200 000	263 401 000	264 900 000	264 900 000

Oversikten viser at sektorens største kostnader ligger på lønnsområdet med samlede lønnsutgifter på ca 276,5 mill, tilsvarende ca 88% av totale driftskostnader. Lønnskostnadene (ekskl.sykepengerefusjon) øker med ca 8,5 mill tilsvarende ca 3,2% fra 2026.

Økte refusjonsinntekter på ca 5 mill skyldes økte refusjoner knyttet til Særlig ressurskrevende tjenester innen habilitering og hjemmetjenester.

Endringene i "overføringer til kommune" og finansinntekter er koblet til bortfall av

øremerkede tilskudd til erfaringskonsulenter i Psykisk helse og rus, som ble innlemmet i kommunenes frie inntekter i 2026. De tilførte frie midlene ble tilført enhetens budsjetttrammer som var ca 0,4 mill lavere enn det øremerkede tilskuddet.

Netto lønnskostnader

Sektorens samlede lønnskostnader kan vises gjennom rapporten netto lønnskostnader hvor det er konsekvensjustert for lønnsvekst inn i 2027, og lagt inn en økt bemanning fra høsten 2027-30 gjennom tiltaket styrket avlastningstilbud demens.

Lønn hovedpost pr sektor	Regnskap 2025	Budsjett 2026	Budsjett 2027	Budsjett 2028	Budsjett 2029	Budsjett 2030
Sektor Helse og omsorg						
Fast lønn	175 979 377	173 281 000	182 277 000	183 197 000	184 346 000	184 346 000
Vikarlønn	29 825 966	23 640 000	24 575 000	24 575 000	24 575 000	24 575 000
Ekstrahjelp	6 093 366	5 480 000	3 769 000	3 769 000	3 769 000	3 769 000
Overtid	8 919 400	1 900 000	1 072 000	1 072 000	1 072 000	1 072 000
Annen lønn	3 891 367	2 501 000	2 051 000	2 051 000	2 051 000	2 051 000
Skyss og kost	393 849	269 000	249 000	249 000	249 000	249 000
SUM LØNNSUTG	225 103 325	207 071 000	213 993 000	214 913 000	216 062 000	216 062 000
Pensjon og aga	57 213 558	61 228 000	62 777 000	63 058 000	63 408 000	63 408 000
SUM BRT LØNNSUTG	282 316 883	268 299 000	276 770 000	277 971 000	279 470 000	279 470 000
Lønnsrefusjoner	-16 629 199	-5 949 000	-6 349 000	-6 349 000	-6 349 000	-6 349 000
SUM NTO LØNNSUTG	265 687 684	262 350 000	270 421 000	271 622 000	273 121 000	273 121 000

Oversikten viser en økning i netto lønnsutgifter på ca 3% fra 2026 som er lavere enn forventet lønnsvekst. Den største veksten i lønnskostnader ligger i kostnader fastlønn med ca 9 mill inn i 2027, mens utgifter til ekstrahjelp, overtid og annen lønn er redusert med ca 3 mill. Fastlønn øker vider utover planperioden som følge av tiltaket med styrking av avlastningstilbudet på Frydenborgsenteret fra 2027-30.

De største virksomhetene i sektoren leverer heldøgntjenester og er avhengig av vikarer for å levere gode tjenester. Sektoren har fokus på å legge gode turnuser for de ansatte og redusere uønsket deltidsstillinger og vikarer så langt det er mulig. Sektoren jobber også med tiltaket fra Bærekraft-25 om oppgaveoverføring gjennom TØRN-prinsippet. Målet er ikke å bli færre ansatte, men å utnytte ressursene korrekt og møte et stadig økende tjenestebehov.

Årsverksutvikling

Årsverk-oversikten viser faste stillinger i sektoren, fordelt på de enkelte enheter.

Utvikling faste årsverk Sektor-ansvar	Årsverk Budsjett 2025	Endring 2024-25	Årsverk Budsjett 2026	Endring 2025-26	Årsverk Budsjett 2027	Endring 2026-27
300 Sektor Helse og omsorg	27 159	1 457	27 003	-156	26 932	-71
30100 Helse og omsorg - leder	440	20	340	-100	360	20
30200 HO- Innovasjon og saksbehandling	0	0	572	572	600	28
31100 Habilitering - leder	622	-147	345	-277	345	0
31200 Habilitering - Linken	800	0	500	-300	570	70
31300 Habilitering - Orreveien	1 525	225	1 625	100	1 500	-125
31400 Habilitering - Sandnes ressursenter	4 130	130	0	-4 130	0	0
31500 Habilitering - Tyriveien	1 263	-37	1 100	-163	1 025	-75
32200 Hjemmetjenester	6 695	488	7 144	449	7 182	38
33100 Helse - leder	100	0	0	-100	0	0
33300 Helse helsetjenester	270	-10	80	-190	80	0
33400 Risør helsestasjon	895	21	0	-895	0	0
33500 Søndeled legekantor	215	-50	0	-215	0	0
33700 Solsiden legesenter	427	15	0	-427	0	0
33800 Risør legesenter	0	0	860	860	973	113
32300 Institusjon	6 720	572	6 720	0	6 730	10
34100 Institusjon - leder	100	0	100	0	100	0
34200 Institusjon kjøkken og vaskeri	755	60	755	0	755	0
32400 Psykisk helse	2 202	170	2 022	-180	1 922	-100
36100 Sandnes ressursenter	0	0	4 840	4 840	4 790	-50

Oversikten viser en samlet reduksjon i faste stillinger på ca 0,71 årsverk fra opprinnelig budsjett som i praksis er uendret bemanning, og nedgangen kan kobles til reduksjon i 1 årsverk erfaringskonsulent innen psykisk helse og rus som ikke ble erstattet høsten 2026.

Sektoren har fokus på å bruke rett bemanning, med rett kompetanse, på rett sted. Gjennom "TØRN-arbeidet" jobber enhetene for å en større fleksibilitet i bemanningsressursene ved å tilrettelegge for oppgaveforskyvinger mellom profesjonene. Sykehjemmet har startet med serviceverter i samarbeid med VTA-bedriften Lisand (varig tilrettelagt arbeid) for å utføre oppgaver som ikke fagpersonell behøver å utføre, og dermed frigjør ressurser til andre oppgaver. Sektoren jobber med utviklingen i bruk av velferdsteknologi i tjenestene, og tjenestetildeling opp mot prinsippene rundt "innsatstrappen" i enhet for Innovasjon og saksbehandling.

Sektoren tilstreber å ta inn så mange lærlinger som mulig, både ordinære lærlinger i tjenesten, men også andre kompetanseløp som kan kvalifisere flere personer inn i helse og omsorgssektoren for å møte fremtidens behov.

4.3.4 Sektor for Oppvekst

Sektor for oppvekst ivaretar kommunens barn og unge gjennom hele opplæringsforløpet fra barnehagen til endt 10-årig grunnskole, herunder også skolefritidsordningen, helsestasjonen og de interkommunale tjenestene for PPT og barnevern. Voksne som har rett på opplæring, får dette via voksenopplæringen VIRK.

Sektoren består av følgende driftsenheter.

Netto driftsrammer pr sektor og ansvar	Regnskap 2025	Budsjett 2026	Budsjett 2027	Budsjett 2028	Budsjett 2029	Budsjett 2030
400 Sektor Oppvekst	168 814 803	202 432 000	210 221 000	207 198 000	205 764 000	205 764 000
40100 Oppvekst- leder	47 492 155	69 482 000	73 050 000	70 502 000	67 873 000	67 873 000
40300 Oppvekst - Helsestasjon	0	8 090 000	8 461 000	8 461 000	8 461 000	8 461 000
41100 Risør barneskole - grunnskole	37 372 985	38 547 000	40 139 000	39 384 000	39 384 000	39 384 000
41200 Risør barneskole SFO	3 804 669	4 286 000	4 691 000	4 691 000	4 691 000	4 691 000
42100 Hope oppvekstsenter - grunnskole	5 831 224	6 696 000	6 479 000	6 329 000	6 329 000	6 329 000
42200 Hope oppvekstsenter - SFO	262 491	642 000	723 000	723 000	723 000	723 000
42300 Hope oppvekstsenter - barnehage	5 127 107	4 102 000	4 494 000	4 494 000	4 494 000	4 494 000
43100 Sønedeled barneskole - grunnskole	12 351 267	11 378 000	11 200 000	11 325 000	11 450 000	11 450 000
43200 Sønedeled barneskole - SFO	567 400	416 000	423 000	423 000	423 000	423 000
44100 Risør ungdomskole - grunnskole	27 573 749	28 666 000	29 677 000	29 677 000	29 677 000	29 677 000
45100 Pedagogisk-psykologisk tjeneste (PPT)	3 040 011	3 015 000	3 164 000	3 069 000	3 069 000	3 069 000
46100 Fargeskrinet barnehage	8 125 304	8 037 000	8 068 000	8 068 000	8 068 000	8 068 000
47100 Trollstua barnehage	10 720 775	10 642 000	11 353 000	11 353 000	11 353 000	11 353 000
25300 Voksenopplæringen (VIRK)	6 545 666	8 433 000	8 299 000	8 699 000	9 769 000	9 769 000

Sektorens samlede netto driftsramme for 2027 øker med ca 7,8 mill fra opprinnelig budsjett 2026, og reduseres deretter utover planperioden som følge av forventede aktivitetsendringer i VIRK.

Sektor for Oppvekst har de siste 2 årene jobbet med Bærekraft-25 tiltakene knyttet til løpende opptak i barnehager og rammebrev for grunnskolene. Arbeidet med løpende opptak er implementert i driften, uten at det har gitt full økonomisk effekt så raskt som anslått. Fra 2027 trår ny forskrift om tilskudd til private barnehager inn. Det er i 2026 jobbet med ny lokal forskrift og beregninger av de nye tilskuddsordningene, og det følge med en viss usikkerhet knyttet til utmålingen av tilskuddene som pågår parallelt med budsjettarbeidet.

Tiltaket med rammebrev i grunnskolene har vært svært positivt for å finne en objektiv og rettferdig fordeling av budsjetttrammene mellom grunnskolene. Det var anslått en økonomisk innsparing i grunnskolen på ca 10,8 mill i tiltaket frem mot 2030, men kommunedirektøren innser at innsparingen ikke vil være oppnåelig med den skolestruktur kommunen har i dag. Reduksjonen i elevmassen vil komme, men sprer seg utover 10 klassetrinn og 4 skoler. Med bemanningsnormene som er i grunnskolene i dag kan ikke årsverkene reduseres i samme grad som reduksjonen i elevmassen. Tiltaket knyttet til rammebrev vil derfor bli praktisert for å sørge for rett bemanning og innretning av klassefordelinger på den enkelte grunnskole i henhold til dagens skolestruktur.

Det er ikke lagt inn nye driftstiltak for oppvekstsektoren i fremlagt handlingsprogram for 2027-30.

Nedenfor kommenteres vesentlige endringer i de enkelte enheter i sektoren.

Oppvekst leder øker budsjetttrammene med ca 3,6 mill fra opprinnelig budsjett 2026 til 2027 som begrunnes i økte utgifter til det interkommunale Barnevernet i Øst med 4,3 mill, og reduksjon i tilskudd til private barnehager på 0,8 mill. Videre utover planperioden reduseres driftsrammene med ca 5,2 mill som i hovedsak skyldes videre reduksjon i tilskudd til private som følge av færre barn, samt en reduksjon i årsverk knyttet til spesialpedagogiske tiltak som følge av forventet reduksjon i antall barn med tiltak i barnehager.

Under oppvekst leder ligger mye av sektorens store felles kostnader innen barnehager,

grunnskoler og spesialpedagogisk team. Det er i 2027 budsjettet med 34,3 mill i tilskudd til private barnehager, 2,55 mill til skoleskyssordningen, 2,5 mill til barn i barnehage eller skole i andre kommuner, Det interkommunale barnevernet i Øst med 23,5 mill, felles logopedtjenester samt felles rådgivere for oppvekstsektoren.

Oppvekst helsestasjon videreføres sin virksomhet omtrent på samme nivå inn i 2027 justert for pris og lønnsvekst. Helsestasjonen inngår i TIBU arbeidet, og prosjekter for styrking av helsestasjonen gjennom statlige tilskudd som finansierer mesteparten av kostnadene.

Risør barneskole og SFO viderefører dagens driftsrammer med en pris og lønnsvekst inn i 2027 uten vesentlige endringer.

I løpet av 2026 ble det foretatt bygningsmessige oppgraderinger og opprettet en ny "Stjerneavdeling" på Risør barneskole for å tilrettelegge skolehverdagen for barn som trenger ekstra tilpasninger og støtte. Tiltaket hadde oppstart i høst og er foreløpig tatt godt i mot av voksne og barn.

Hope oppvekstsenter viderefører i stor grad budsjetttrammene fra 2026 inn i 2027 justert for pris og lønnsvekst. Grunnskolen reduserer med ca 0,89 årsverk inn i 2027 mens SFO og barnehage opprettholdes med jevn bemanning. Det legges opp til en svak nedgang i barn i SFO fra 2027 som har innvirkning på oppholdsbetalingen.

Søndeled barneskole og SFO viderefører rammene på omtrent samme nivå inn i 2027 justert for pris og lønnsvekst. Det er lagt inn en reduksjon i bemanningen i grunnskolen ved at skolen tilpasser driften til antall elever og klasser. Det er budsjettet med en svak nedgang i oppholdsbetalingen i SFO som følge av færre betalende barn.

Risør ungdomsskole viderefører driftsrammene på omtrent samme nivå inn i 2027 justert for pris og lønnsvekst. Det forventes ikke vesentlige endringer i skoledriften utover planperioden. Skolen jobber aktivt inn i TIBU prosjektet og har Ungdomslos i bemanningen for å støtte elever med behov gjennom ungdomsskolen og inn på videregående utdanning. Det er i 2026 avsatt 2 mill til utredning av ny/oppgradering av dagens ungdomsskole som er over 50 år gammel, og bærer preg av det. Kommunedirektøren har i fremlagt investeringsplan lagt inn budsjettmidler til en full oppgradering med oppstart i 2027 og ferdigstillelse til skolestart i 2029.

Voksenopplæringen VIRK reduserer sine driftsrammer inn i budsjett 2027 inkludert pris og lønnsvekst som følge av forventet aktivitetsendringer pga nedgang i bosetting av flyktninger i Risør, Gjerstad og Vegårshei. Bemanningen reduseres med 0,77 årsverk inn i 2027, og det er planlagt ytterligere nedbemanning ved naturlig avgang på 2,58 årsverk frem mot 2030. Kostnadsreduksjonen ved nedbemanningen elimineres av forventet svikt i statlige tilskudd og refusjoner fra kommunene som kjøper plasser på VIRK, og skolens nettorammer er ventet å økte opp mot 9,77 mill i 2030, tilsvarende ca 1,5 mill fra 2027 budsjett. Sektoren vil jobbe aktivt med å finne avdempende tiltak til aktivitetsnedgangen på skolen utover planperioden.

Fargeskrinet barnehage viderefører sine budsjetttrammer på omtrent samme nivå som i 2026, inkludert pris og lønnsvekst. Barnehagen har de siste årene hatt en nedgang i antall barn, og forventer å ha ca 39 barn i 2027.

Trollstua barnehage viderefører sine budsjettrammer inn i 2027 oppjustert med pris og lønnsvekst. Barnehagen er svært populær og har stor søkermasse ifm opptak som gjør at barnehagen stort sett er full. Barnehagen vil ha ca 55 barn i 2027.

Det interkommunale samarbeidet PPT ble i juni 2026 utvidet med Åmli kommune og endrer navn til "PPT Øst i Agder" ila høsten 2026. Samarbeidet er utvidet med 1 årsverk og kostnadene fordeles etter en fastandel på 40% og 60% etter innbyggertall. Risør kommunes andel av samarbeidet utgjør 28,28% etter utvidelse av samarbeidet, som innebærer en kostnadsbelastning på ca 3,2 mill for 2027.

Kommunedirektørens legger opp til endringer i betalingssatser for kost i barnehager og skolefritidsordningen for å møte prisveksten på mat den senere tiden, og vil ellers følge de statlige føringene som legges til grunn for oppholdsbetaling i barnehage og skolefritidsordningen.

Driftsrapport

Sektorens budsjettrammer for økonomiplanperioden kan vises gjennom driftsrapporten hvor budsjettet deles opp på hovedpostnivå

Driftsrapport hovedpost pr sektor	Regnskap 2025	Budsjett 2026	Budsjett 2027	Budsjett 2028	Budsjett 2029	Budsjett 2030
Sektor Oppvekst						
Lønn og sosiale utg	154 563 072	159 954 000	166 709 000	164 379 000	162 209 000	162 209 000
Kjøp inngår i tj prod	11 035 089	12 400 000	12 437 000	12 412 000	12 412 000	12 412 000
Kjøp erstatter tj prod	43 482 817	62 423 000	66 554 000	64 106 000	62 197 000	62 197 000
Overføringer fra komm	2 563 022	2 548 000	1 548 000	1 548 000	1 548 000	1 548 000
Finansutgifter	1 888 943	0	0	0	0	0
Salgsinntekter	-4 186 558	-3 773 000	-3 713 000	-3 713 000	-3 713 000	-3 713 000
Refusjoner	-29 179 063	-24 425 000	-25 407 000	-25 282 000	-22 637 000	-22 637 000
Overføringer til komm	-9 433 224	-6 448 000	-7 064 000	-5 554 000	-5 554 000	-5 554 000
Finansinntekter	-1 919 295	-247 000	-843 000	-698 000	-698 000	-698 000
Sum	168 814 803	202 432 000	210 221 000	207 198 000	205 764 000	205 764 000

Rapporten viser at sektorens budsjettrammer øker med ca 7,8 mill fra opprinnelig budsjett 2026 til foreslått budsjett 2027, som utgjør en økning på ca 3,85%. Utviklingen utover planperioden viser en reduksjon i sektorrammene på totalt 4,45 mill frem mot 2030, og begrunnes med aktivitetsendringene knyttet til VIRK.

Veksten i "kjøp av tjenester som erstatter tj.prod" begrunnes med stor budsjettøkning i tilskudd det interkommunale Barnevernet i Øst på totalt 4,3 mill fra 2026 til 2027, mens reduksjonen i "overføringer fra kommunen" på 1 mill skyldes ombudsjettering av "utenforskapsmillionen" fra budsjettvedtaket 2026 til korrekte utgiftsposter i enhetene.

Reduksjonen i inntekter fra refusjoner og "overføring til kommunen" begrunnes også i forventet nedskalering av aktiviteten på VIRK i planperioden som følge av forventet færre flyktninger til Risør, Gjerstad og Vegårshei.

Økningen i finansinntekter skyldes økt bruk av bundne driftsfond som i hovedsak er periodisering av tilskudd mottatt tidligere år som tas til inntekt i året utgiftene bokføres.

Netto lønnskostnader

Sektorens samlede lønnskostnader kan vises gjennom rapporten Netto lønnskostnader

Lønn hovedpost pr sektor	Regnskap 2025	Budsjett 2026	Budsjett 2027	Budsjett 2028	Budsjett 2029	Budsjett 2030
Sektor Oppvekst						
Fast lønn	109 009 435	121 101 000	126 266 000	124 006 000	122 056 000	122 056 000
Vikarlønn	9 436 334	5 063 000	5 783 000	5 713 000	5 713 000	5 713 000
Ekstrahjelp	5 202 189	444 000	876 000	876 000	876 000	876 000
Overtid	984 078	678 000	678 000	678 000	678 000	678 000
Annen lønn	1 072 950	217 000	292 000	292 000	292 000	292 000
Skyss og kost	241 375	419 000	419 000	419 000	419 000	419 000
SUM LØNNSUTG	125 946 361	127 922 000	134 314 000	131 984 000	130 034 000	130 034 000
Pensjon og aga	28 858 086	32 451 000	32 814 000	32 814 000	32 594 000	32 594 000
SUM BRT LØNNSUTG	154 804 447	160 373 000	167 128 000	164 798 000	162 628 000	162 628 000
Lønnsrefusjoner	-9 613 347	-4 393 000	-5 435 000	-5 435 000	-5 435 000	-5 435 000
SUM NTO LØNNSUTG	145 191 100	155 980 000	161 693 000	159 363 000	157 193 000	157 193 000

Oversikten viser en økning i netto lønnskostnader på ca 5,7 mill fra opprinnelig budsjett 2026 til 2027 som fanger opp lønnsveksten og deretter en nedgang utover planperioden på totalt 4,5 mill hovedsakelig som følge av nedskalering av aktiviteten på VIRK som følge av redusert mottak av flyktninger fremover.

Årsverksutvikling

Årsverksoversikten viser utviklingen i faste stillinger i sektoren, fordelt på de enkelte enheter.

Utvikling faste årsverk Sektor-ansvar	Årsverk	Endring	Årsverk	Endring	Årsverk	Endring
	Budsjett 2025	2024-25	Budsjett 2026	2025-26	Budsjett 2027	2026-27
400 Sektor Oppvekst	16 779	112	17 422	643	17 446	24
40100 Oppvekst - leder	890	510	995	105	1 105	110
40300 Oppvekst - Helsestasjon	0	0	850	850	1 000	150
41100 Risør barneskole - grunnskole	4 184	92	4 224	40	4 224	0
41200 Risør barneskole SFO	600	79	620	20	641	21
42100 Hope oppvekstsenter - grunnskole	610	25	689	79	600	-89
42200 Hope oppvekstsenter - SFO	60	25	90	30	95	5
42300 Hope oppvekstsenter - barnehage	620	-130	540	-80	545	5
43100 Søndeled barneskole - grunnskole	1 415	-158	1 251	-164	1 158	-93
43200 Søndeled barneskole - SFO	169	0	86	-83	87	1
44100 Risør ungdomskole - grunnskole	3 223	-9	3 228	5	3 228	0
45100 Pedagogisk-psykologisk tjeneste (PPT)	900	10	1 000	100	1 000	0
46100 Fargeskrinet barnehage	1 078	-162	1 002	-76	985	-17
47100 Trollstua barnehage	1 480	-140	1 412	-68	1 420	8
25300 Voksenopplæringen (VIRK)	1 550	-30	1 435	-115	1 358	-77

Oversikten viser en tilnærmet uendret bemanning på totalt 174,46 årsverk i sektoren for budsjett 2027, men med mindre justeringer i enkelte enheter/enhetene. Økningen i Helse leder er i hovedsak ansettelse av Ungdomslos ihht vedtatt bruk av "utenforskapmillionen" som ble tildelt i økonomiplanen for 2026-29. Økningen innen Helsestasjon er delvis en korrigering av en budsjetteringsfeil i 2026 og en prosjektstilling knyttet til øremerkede midler for styrking av helsestasjon.

Store deler av sektorens enheter styres gjennom statlige bemanningsnormer i både barnehager og grunnskoler, som setter en nedre grense for bemanning og kompetanse i virksomhetene. Det er gjort en fullstendig gjennomgang av alle enhetene med fokus på at budsjettene skal tilfredsstille disse normene. Det er Kommunedirektørens oppfatning at sektorens grunnskoler og barnehager skal være tilstrekkelig bemannet til å fortsatt kunne yte gode tjenester til barn, unge og voksne i året som kommer.

4.4 Investeringsplan 2027-30

Kommunedirektøren viderefører nøkternhet i investeringsplanene fremover og legger frem en investeringsplan som fokuserer på allerede vedtatte tiltak som skal utvikle og sikre dagens tjenester.

Fremlagt investeringsplan følger opp kommunestyrets vedtak om ny/oppgradering av ungdomsskolen frem mot høsten 2029. Det er i 2026 jobbet med forprosjekt som viser at kommunestyrets rammer på brutto 190 mill ikke oppnås, og kommunedirektøren har lagt inn et prosjekt med en bruttokalkyle på 242 mill med gjennomføring fra 2027-2029.

Investeringsplanen som legges frem for 2027-30 kan vises fordelt på prosjekt og med finansiering som følger.

Investeringsplan 2027-2030	2 027				2 028				2 029				2 030			
	INV bto	MVA-komp	Annen fin.	Lån	INV bto	MVA-komp	Annen fin.	Lån	INV bto	MVA-komp	Annen fin.	Lån	INV bto	MVA-komp	Annen fin.	Lån
Biler og utstyr (arb.bok 3)	2 500	-500	0	-2 000	5 000	-1 000	-300	-3 700	0	0	0	0	0	0	0	0
Hovedplan vann og avløp	4 500	0	0	-4 500	4 500	0	0	-4 500	4 500	0	0	-4 500	4 500	0	0	-4 500
Oppgradering kommunale veier (arb.bok 2)	200	-40	0	-160	300	-60	0	-240	0	0	0	0	0	0	0	0
Standardheving kommunale bygg (Vedlegg X)	3 000	-600	0	-2 400	3 000	-600	0	-2 400	3 000	-600	0	-2 400	3 000	-600	0	-2 400
Energiltak kommunale bygg	600	-120	0	-480	600	-120	0	-480	0	0	0	0	0	0	0	0
Friluftsområder (arb.bok X)	4 500	-900	-2 000	-1 600	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kommunale kaier og havn	1 700	-340	0	-1 360	3 000	-600	0	-2 400	1 500	-300	0	-1 200	0	0	0	0
Nærmiljø-, trafiksikkerhet (arb.bok 4)	250	-50	0	-200	100	-20	0	-80	0	0	0	0	0	0	0	0
Utbygging/salg Rønningsåsen	-1 500	0	1 500	0	-1 500	0	1 500	0	-1 500	0	1 500	0	0	0	0	0
Egenkapitalinnskudd KLP	2 000	0	-2 000	0	2 000	0	-2 000	0	2 000	0	-2 000	0	2 000	0	-2 000	0
Startlånsordningen Husbanken	30 000	0	0	-30 000	30 000	0	0	-30 000	30 000	0	0	-30 000	30 000	0	0	-30 000
Velferdsteknologi/ Medisinsk utstyr	500	-100	0	-400	500	-100	0	-400	500	-100	0	-400	500	-100	0	-400
Oppgradering Digitale kartgrunnlag	150	-30	0	-120	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Robotisering renholdstjenester	500	-100	0	-400	500	-100	0	-400	500	-100	0	-400	0	0	0	0
Ny ungdomsskole m/parkeringsløsning	15 000	-3 000	-10 000	-2 000	129 000	-26 000	0	-103 000	98 000	-20 000	0	-78 000	0	0	0	0
Padel bane nr.2 på Kjempesteinsmyra	1 250	-250	-1 000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Minnelund Sandnes kirkegård	0	0	0	0	500	-100	0	-400	0	0	0	0	0	0	0	0
Ombygging av Hus 3 til 3 omsorgsboliger	16 000	-3 200	-6 000	-6 800	0				0				0			
Sum investeringer	81 150	-9 230	-19 500	-52 420	177 500	-28 700	-800	-148 000	138 500	-21 100	-500	-116 900	40 000	-700	-2 000	-37 300

Alle prosjektene er beskrevet med litt mer utfyllende informasjon i vedlegg 1 og tilhørende arbeidsbøker til fremlagt handlingsprogram.

Investeringsplanen skal også vises gjennom den lovpålagte hovedoversikten bevilgningsoversikt investering §5-5 1 ledd som følger.

Bev.oversikt investering ihht §5-5 1 ledd	Budsjett 2027	Budsjett 2028	Budsjett 2029	Budsjett 2030	Sum periode
Investeringer i varige driftsmidler	51 150 000	146 500 000	108 000 000	8 000 000	313 650 000
Tilskudd til andres investeringer	0	0	0	0	0
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	2 000 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000	8 000 000
SUM INVESTERINGSUTGIFTER	53 150 000	148 500 000	110 000 000	10 000 000	321 650 000
Kompensasjon for merverdiavgift	-9 330 000	-28 600 000	-21 100 000	-700 000	-59 730 000
Tilskudd fra andre	-9 000 000	0	0	0	-9 000 000
Salg av varige driftsmidler	-1 500 000	-1 800 000	-1 500 000	0	-4 800 000
Salg av finansielle anleggsmidler	0	0	0	0	0
Bruk av lån	-22 820 000	-117 600 000	-86 900 000	-7 300 000	-234 620 000
SUM INVESTERINGSINTEKTER	-42 650 000	-148 000 000	-109 500 000	-8 000 000	-308 150 000
Videreutlån	30 000 000	30 000 000	30 000 000	30 000 000	120 000 000
Bruk av lån til videreutlån	-30 000 000	-30 000 000	-30 000 000	-30 000 000	-120 000 000
Avdrag på lån til videreutlån	7 000 000	7 000 000	7 000 000	7 000 000	28 000 000
Mottatte avdrag på videreutlån	-7 000 000	-7 000 000	-7 000 000	-7 000 000	-28 000 000
Netto utgifter videreutlån	0	0	0	0	0
Avsetninger til bundne investeringsfond	0	0	0	0	0
Bruk av bundne investeringsfond	0	0	0	0	0
Avsetning til ubundne investeringsfond	1 500 000	1 500 000	1 500 000	0	4 500 000
Bruk av ubundet investeringsfond	-12 000 000	-2 000 000	-2 000 000	-2 000 000	-18 000 000
Sum overføring fra drift og netto avsetninger	-10 500 000	-500 000	-500 000	-2 000 000	-13 500 000

Oversikten viser investeringsplanen slik den vedtas på brutto nivå med felles finansiering av prosjektene. Alle investeringsinntekter er frie inntekter og kan brukes til å finansiere prosjektene i årsavslutningen. Det er kun øremerkede investeringstilskudd som ikke er frie inntekter.

Summerer man opp alle årene i investeringsplanen, så skal det investeres for brutto 313,65 mill i varige driftsmidler (eiendommer og utstyr) og innbetales 8 mill i egenkapitalandeler i KLP, totalt kr.321,65 mill. I tillegg kommer 120 mill i utlån av midler i Startlånsordningen.

Finansieringen av disse totalt 441,65 mill i investeringsutgifter, inkludert utlån, gir et lånebehov på 354,62 mill, hvorav 120 mill til Startlånsordningen og 20,85 mill til investeringer innen Selvkost-områdene. Holder man Startlånsordningen og VAR-investeringer utenfor vil det være ca 213,77 mill av lånene som vil gi en varig driftskonsekvens for kommunen fremover, samtidig som det legges opp til å betale ned ca 134,22 mill på lånegjelden i samme periode. Samlet sett vil da kommunens gjeld på investeringer økes med ca 100,4 mill fra inngangen av 2027 til utgangen av 2030, og dermed dra gjeldsgraden vår over de vedtatte målene for gjeldsgrad.

4.4.1 Vurdering rundt investeringsplanen

Kommunedirektøren har over tid jobbet for å redusere gjeldsgraden gjennom å fremme nøkterne investeringsplaner, og de siste årene for å skape handlingsrom til den store investeringen i ny/oppgradert ungdomsskole for hele kommunen.

Ved inngangen til denne planperioden er dette handlingsrommet kommet på plass, og økonomiplanen viser at prosjektet skal være gjennomførbart slik det foreligger høsten 2026. Prosjektet som har en kostnads kalkyle på 242 mill vil sette den positive gjeldsutviklingen tilbake til 2021/22 nivå og presse driftsøkonomien i overskuelig fremtid med økte kapitalkostnader. Prosjektet er allikevel såpass viktig at kommunedirektøren mener det er korrekt å fremme tiltaket.

Risør kommune har tidligere hatt en handlingsregel om at ikke det skal lånes opp mer til investeringer i planperioden enn det betales ned på gjelden, justert for prisvekst med 10%. Kommunedirektøren har forhold seg til denne i mange år, men i fremlagt plan sprenes denne som følge av prosjektet med oppgradering av ungdomsskolen.

Finansiering vurdert mot handlingsregel	Totalt	2 027	2 028	2 029	2 030
Sum investeringskostnad brutto	437 150	81 150	177 500	138 500	40 000
Lånefinansieringsbehov	-354 620	-52 420	-148 000	-116 900	-37 300
Herav innenfor Selvkostområdet/Husbanken	140 850	35 500	36 350	34 500	34 500
Lånebehov eksklusive selvkost	-213 770	-16 920	-111 650	-82 400	-2 800
Budsjetterte avdrag i planperioden	134 220	32 435	33 376	32 784	35 625
Handlingsregel (10%)	13 422				
Maks grense for låneopptak i planperioden	120 798				
Avvik fra handlingsregel i planperioden	-92 972				

Tabellen viser at finansieringen er ca 93 mill over grensene som settes av handlingsregelen, og gjennomføring av planen vil medføre til at kommunens handlingsrom til andre større investeringer i kommende planperioder vil bli vesentlig begrenset.

De mindre omfattende tiltakene i investeringsplanen videreføres som tidligere og vurderes som svært viktige tiltak ifht god drifts- og samfunnsnytte for organisasjonen og lokalsamfunnet. Det må videreføres et høyt fokus på tiltak "nederst i innsatstrappen" og folkehelseperspektivet, og at det ofte er de små tiltakene som gir størst effekt i nærmiljøet der folk bor.

Kommunedirektøren vil allikevel understreke at det vil være et stort behov innenfor tilrettelegging for den eksplosive veksten i de eldre aldersgruppene i samfunnet i årene som kommer. Det jobbes med boligplan for hele kommunen, og vurderes fortløpende hvordan kommunen bør innrette seg ifht økt behov for omsorgsboliger og/eller flere institusjonsplasser. I fremlagt handlingsprogram og økonomiplan er dette lagt inn som et tekstuelt tiltak da det foreløpig ikke er konkretisert behovet for årene som kommer. Dette bør være på plass til neste år for å møte utfordringen kommunen står overfor.

Kommunedirektøren har høyt fokus på klima og natur i alt kommunen skal gjennomføre av investeringer og den daglige driften. Oppgraderinger av kommunale bygg, oppgraderinger innenfor vann og avløpsområdet, og andre investeringstiltak skal bidra med en positiv effekt på klimamålene som kommunen skal være en vesentlig bidragsyter til å oppnå.

Fremlagt investeringsplan vil ha stor innvirkning på kommunens gjeldsnivå, og dermed driftsrammene gjennom en vesentlig økning i renter og avdrag. Hovedårsaken ligger i den store investeringen i ny ungdomsskole som ferdigstilles i 2029, men samtidig vil også gjennomsnittrentene i låneporteføljen øke betydelig fra situasjonen i 2026.

Utvikling gjeld og kapitalkostnad	2026	2027	2028	2029	2030	2031
Lånemasse 1/1	662 165 000	691 368 000	719 598 000	708 642 000	793 631 000	844 687 000
Av dette tilhører VAR	136 958 000	168 444 000	166 364 000	164 548 000	163 259 000	162 082 000
Avdragsbelastn inkl VAR (30 år)	31 462 000	32 435 000	33 376 000	33 011 000	35 844 000	37 546 000
Rentesats estimert flytende	5,00 %	5,40 %	5,15 %	4,90 %	4,90 %	4,90 %
Rentebelastning inkl. VAR	27 765 000	29 037 456	30 223 116	29 762 964	33 332 502	35 476 854
Samlet rente og avdragskostn inkl VAR	59 227 000	61 472 456	63 599 116	62 773 964	69 176 502	73 022 854
Renter eks. VAR	20 075 000	20 283 456	22 017 116	21 863 964	25 573 502	28 279 854
Avdrag eks. VAR	25 279 000	25 856 000	27 060 000	27 222 000	30 167 000	31 891 000
SUM virkning på driftsbudsjettet	45 354 000	46 139 456	49 077 116	49 085 964	55 740 502	60 170 854

Investeringsgjelden vil øke med ca 153,3 mill fra estimert verdi ved inngangen av 2027 til utgangen av 2030, samtidig vil andelen av gjeld knyttet til VAR-investeringer reduseres med ca 6,3 mill. Effekten blir dermed at ca 159,6 mill økt gjeld som belaster kommunens driftsnivå inn i fremtidige planperioder.

Kommunedirektøren mener planen er bærekraftig på lang sikt, men vil redusere det økonomiske handlingsrommet i lang tid fremover og legge ytterligere press på tjenestene i alle kommunens sektorer. Derfor er det svært viktig med et helhetlig fokus på organisasjonen, og styre langsiktig for å sikre gode beslutningsprosesser og ivareta økonomisk bærekraft også for de som kommer etter oss.

Kommunedirektøren jobber med revidering av Hovedplan for Vann og Avløp. Når denne planen foreligger, vil den synliggjøre nødvendige behov for investeringer innenfor selvkostområdene. Kommunedirektøren legger til grunn at det vil kunne innebære vesentlige investeringer i vannanlegg og renseanlegg på lengre sikt som må innarbeides i 10 års investeringsplanen fremover.

Investeringsplan 2027-2036	2 027	2 028	2 029	2 030	2 031	2 032	2 033	2 034	2 035	2 036
	INV bto	INV bto	INV bto	INV bto	INV bto	INV bto	INV bto	INV bto	INV bto	INV bto
Biler og utstyr (arb.bok 3)	2 500	5 000	0	0	0	0	0	0	0	0
Hovedplan vann og avløp	4 500	4 500	4 500	4 500	0	0	0	0	0	0
Oppgradering kommunale veier (arb.bok 2)	200	300	0	0	0	0	0	0	0	0
Standardheving kommunale bygg (Vedlegg X)	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000
Energiltak kommunale bygg	600	600	0	0	0	0	0	0	0	0
Friluftsområder (arb.bok X)	4 500	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kommunale kaier og havn	1 700	3 000	1 500	0	0	0	0	0	0	0
Nærmiljø-, trafikksikkerhet (arb.bok 4)	250	100	0	0	0	0	0	0	0	0
Utbygging/salg Rønningsåsen	-1 500	-1 500	-1 500	0	0	0	0	0	0	0
Egenkapitalinnskudd KLP	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000
Startlansordningen Husbanken	30 000	30 000	30 000	30 000	30 000	30 000	30 000	30 000	30 000	30 000
Velferdsteknologi/ Medisinsk utstyr	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500
Oppgradering Digitale kartgrunnlag	150	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Robotisering renholdstjenester	500	500	500	0	0	0	0	0	0	0
Ny ungdomsskole m/parkeringsløsning	15 000	129 000	98 000	0	0	0	0	0	0	0
Padel bane nr.2 på Kjempesteinsmyra	1 250	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Minnelund Sandnes kirkegård	0	500	0	0	0	0	0	0	0	0
Ombygging av Hus 3 til 3 omsorgsboliger	16 000	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Nedgravde renovasjonsløsninger	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kaifront Strandgata	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Høydebasseng Hope/sandnes	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ny gjestehavn inkl elektrifisering	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Næringsarealer til nyetableringer	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Boligstrategi - utvikling av boliger ihht	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Revidert hovedplan Vann og Avløp	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kyststi Flisvika til Randvik	0	0	0	0	0	0	0	0	30 000	0
Klima og miljøtiltak - klimabudsjett	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Elektrisk infrastruktur i sentrum	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
FV 416- Risørveien	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Sum investeringer	81 150	177 500	138 500	40 000	35 500	35 500	35 500	35 500	65 500	35 500

10 årsplanen har som formål å synliggjøre at det kan ligge viktige investeringer i overskuelig fremtid som vil kunne bli nødvendig å ta stilling til. Som planen viser har ingen

av tiltakene et anslag på når i perioden tiltakene kan komme eller en anslått investeringskostnad, med unntak av Kyststien hvor det er brukt anslag fra tidligere arbeid. Noen av investeringene vil kanskje også kunne forkastes underveis, men er tatt med da det har vært et politisk eller administrativt ønske om at kommunedirektøren har tiltaket "på blokka". 10- års planen legges i dette handlingsprogram og økonomiplan frem som et bidrag til utvidelse av horisonten og til ettertanke, og skal ikke fungere som en bindende plan utover de første 4 årene.

Kommunedirektøren mener at nøktern investeringsaktivitet er et viktig virkemidlene for å sikre kommunal økonomisk bærekraft fremover. Ved å redusere investeringsaktiviteten og ha fokus på egenkapitalfinansiering i investeringene, vil kommunen etter hvert kunne redusere andelen finansutgifter i drift, som vil bedre netto driftsresultat. Samtidig med stort fokus på nøkterne investeringsplaner er det viktig at ikke utviklingen som skjer gjennom investeringer stanser helt opp, men at kommunen gjennomfører de nødvendige investeringer som kreves for å fortsatt ha en rasjonell drift og gode tjenester.

4.5 Oppsummering økonomiplan og budsjett

Kommunedirektørens forslag til handlingsprogram og økonomiplan for 2027-30, med budsjett for 2027, er en plan med fokus på videreføring av gode kommunale tjenester til våre innbygger og gjester.

Kommunedirektøren har i fremlagt planperiode fulgt opp kommunestyrets vedtak om oppgradering av Risør ungdomsskole med mål om ferdigstillelse innen skolestart 2029. Tiltaket er et av de største investeringsprosjektene kommunen har gjennomført, og investeringen på ca 242 mill vil ha vesentlig og varig innvirkning på kommunens økonomiske handlingsrom i lang tid fremover. Kommunedirektøren har innarbeidet konsekvensene i driftsrammene som igjen har innebære at andre positive og viktige tiltak har måtte nedprioriteres.

Det fremlagte budsjett og økonomiplanen innebærer nøkterne og stramme budsjetttrammer for driftssektorene for årene fremover, og kommunedirektøren har ikke funnet rom for mange nye tiltak i planperiode. Det er viktig å ta med seg at organisasjonen fremdeles jobber med tiltakene fra sist vedtatte handlingsprogram og økonomiplan og tiltakene fra Bærekraft-25 prosjektene. Dette arbeidet er en kontinuerlig prosess som tar tid å implementere i den daglige driften før gevinstene kan realiseres.

Den økonomiske situasjonen i Kommunenorge er anstreng som følge av store globale utfordringer og en demografiutvikling som vil legge omfattende press på de kommunale tjenestene fremover, og da i særlig grad helse og omsorgstjenestene. Kommunedirektørens forslag til handlingsprogram og økonomiplan vil sikre fortsatt gode tjenester til innbyggere og gjester til kommunen, og samtidig håndtere de løpende utfordringene en kommunal organisasjon møter i hverdagen. Dette vil kreve stramt budsjett disiplin og god virksomhetsstyring fremover.

Kommunens totalbudsjett kan oppsummeres i den obligatoriske hovedoversikten Økonomisk oversikt drift § 5-6 for økonomiplanperioden 2027-30

Økonomisk oversikt drift - § 5-6	Regnskap 2025	Budsjett 2026	Budsjett 2027	Budsjett 2028	Budsjett 2029	Budsjett 2030
Rammetilskudd	-318 258 851	-335 983 000	-351 691 000	-351 691 000	-351 691 000	-351 691 000
Inntekts- og formuesskatt	-236 237 720	-239 145 000	-249 733 000	-249 733 000	-249 733 000	-249 733 000
Eiendomsskatt	-32 171 977	-33 100 000	-35 600 000	-36 500 000	-43 000 000	-42 999 000
Andre overføringer og tilskudd fra staten	-64 436 862	-48 305 000	-37 852 000	-30 518 000	-26 810 000	-26 145 000
Overføringer og tilskudd fra andre	-91 442 922	-57 396 000	-63 332 000	-63 057 000	-60 412 000	-60 412 000
Brukerbetalinger	-18 919 139	-17 543 000	-18 473 000	-18 473 000	-18 473 000	-18 473 000
Salgs- og leieinntekter	-79 678 642	-83 795 000	-87 858 000	-87 316 000	-87 116 000	-87 116 000
SUM DRIFTSINTEKTER	-841 146 113	-815 267 000	-844 539 000	-837 288 000	-837 235 000	-836 569 000
Lønnsutgifter	430 860 404	421 320 000	433 193 000	428 775 000	426 830 000	425 530 000
Sosiale utgifter	100 867 405	115 111 000	123 714 000	124 500 000	123 273 000	121 512 000
Kjøp av varer og tjenester	219 318 182	196 564 000	207 442 000	203 436 000	200 227 000	200 127 000
Overføringer og tilskudd til andre	41 142 066	32 778 000	33 699 000	33 224 000	33 352 000	31 902 000
Avskrivninger	37 936 106	38 711 000	38 721 000	38 457 000	37 921 000	37 807 000
SUM DRIFTSUTGIFTER	830 124 163	804 484 000	836 769 000	828 392 000	821 603 000	816 878 000
BRUTTO DRIFTSRESULTAT	-11 021 950	-10 783 000	-7 770 000	-8 896 000	-15 632 000	-19 691 000
Renteinntekter	-18 355 491	-17 719 000	-19 904 000	-19 131 000	-18 825 000	-18 460 000
Utbytter	-19 060 127	-8 825 000	-14 303 000	-9 937 000	-10 356 000	-10 775 000
Renteutgifter	41 603 664	41 714 000	44 699 000	44 606 000	43 554 000	46 993 000
Avdrag på lån	29 173 126	31 462 000	32 435 000	33 376 000	32 784 000	35 625 000
NETTO FINANSUTGIFTER	33 361 172	46 632 000	42 927 000	48 914 000	47 157 000	53 383 000
Motpost avskrivninger	-37 936 106	-38 711 000	-38 721 000	-38 457 000	-37 921 000	-37 807 000
NETTO DRIFTSRESULTAT	-15 596 884	-2 862 000	-3 564 000	1 561 000	-6 396 000	-4 115 000
<i>NDR i % av driftsinntekter</i>	<i>1,85 %</i>	<i>0,35 %</i>	<i>0,42 %</i>	<i>-0,19 %</i>	<i>0,76 %</i>	<i>0,49 %</i>
Avsetninger til bundne driftsfond	23 176 183	21 832 000	21 975 000	21 838 000	22 255 000	22 381 000
Bruk av bundne driftsfond	-22 474 661	-20 434 000	-21 951 000	-21 400 000	-20 984 000	-20 858 000
Avsetninger til disposisjonsfond	31 999 405	20 205 000	23 722 000	18 978 000	23 745 000	19 451 000
Bruk av disposisjonsfond	-17 104 000	-18 741 000	-20 182 000	-20 977 000	-18 620 000	-16 859 000
SUM DISPONERING/DEKNING AV NETTO DRIFTSRESULTAT	15 596 927	2 862 000	3 564 000	-1 561 000	6 396 000	4 115 000

Oversikten viser at de samlede driftsinntektene øker med ca 29,3 mill (3,59%) fra opprinnelig budsjett 2026 til 2027, og deretter synke gradvis utover planperioden hovedsakelig som følge av færre flyktninger i planperioden og reduksjon i integreringstilskuddet.

Kommunedirektøren videreføre de kommunale avgiftene og betalingssatsene på et moderat og stabilt nivå, men ser behov for å øke beskatningen fra 3,8 til 4 promille fra 2027 og oppdatere eiendomsskattesatsene i perioden for å hente ut det økonomiske handlingsrommet som forventes å ligge i dette. Med oppdaterte takstgrunnlag vil kommunestyret få en verktøykasse til å forvalte den potensielle eiendomsskatteinntekten på en bedre måte. Kommunedirektøren har forskuttert en forsiktig inntektsøkning på fritidsboliger, og fremmer forslag om å gjeninnføre eiendomsskatt på næringsbygg og kraftobjekter fra 2029.

De ordinære driftskostnadene øker med ca 32,3 mill (4,01%) fra opprinnelig budsjett 2026 til 2027, men vil gradvis reduseres utover planperioden som følge av konsekvensjustering av forventede aktivitetsendringer i de kommunale tjenestene frem mot 2030.

Lønnskostnadene øker med ca 2,8% inn i 2027 for å så reduseres utover planperioden, mens de sosiale kostnadene er ventet å øke med ca 7,5% som følge av pensjonselementer knyttet til premieavvik som også utvikler seg i positiv retning fra 2029. Kjøp av varer og tjenester øker med ca 5,5% inn i 2027 som i stor grad begrunnes i høy prisvekst og økte tjenestebehov i driftssektorene.

Lønn og sosiale kostnader er kommunens største driftskostnad og utgjør ca 1/3-del av kommunens driftskostnader. Driftssektorene jobber kontinuerlig med optimalisering av ressursbruken i tjenestene, og for å øke nærværet i organisasjonen. Bemanningsutviklingen viser at det budsjetteres med 531,69 faste årsverk i 2027 som er en videreføring av bemanningen på omtrent samme nivå som 2026. Bemanningen utover

planperioden ventes redusert som følge av aktivitetsendringer, bla annet innen oppvekstsektoren og samfunnsutviklingssektoren. Det søkes at all reduksjon i bemanningen løses gjennom naturlig avgang eller utvidet interkommunal samarbeid.

Utvikling faste årsverk Sektor-ansvar	Årsverk Budsjett 2025	Endring 2024-25	Årsverk Budsjett 2026	Endring 2025-26	Årsverk Budsjett 2027	Endring 2026-27
10 Risør	53 233	997	53 175	-58	53 169	-6
100 Sektor kommunedirektør og stab	1 593	-47	1 580	-13	1 730	150
200 Sektor samfunnsutvikling	7 702	-525	7 170	-532	7 061	-109
300 Sektor helse og omsorg	27 159	1 457	27 003	-156	26 932	-71
400 Sektor oppvekst	16 779	112	17 422	643	17 446	24

Fremlagt budsjett og økonomiplan har et brutto driftsresultat som viser at driftskostnadene dekkes av driftsinntektene igjennom hele økonomiplanperioden. Planen viser positive resultater som er økende mot 2030 for å håndtere veksten i finansutgifter som kommer som følge av økt gjeldsnivå. Et positivt brutto driftsresultat er et tegn på sunn driftsøkonomi hvor løpende driftsutgifter finansieres av løpende driftsinntekter, og at det er midler igjen til å dekke hele eller deler av kommunens netto finansutgifter.

Netto finansutgifter reduseres med 3,7 mill fra budsjett 2026 til 2027, hovedsakelig som følge av økte utbytteinntekter fra Å-Energi på 5,48 mill grunnet et solid overskudd i 2025. Utover planperioden vil netto finansposter øke med ca 14,48% fra 2026 til 2030, hvor endringen er en kombinasjon av reduserte utbytteinntekter og stor vekst i rente- og avdragskostnader. Det er en samtidig en vesentlig usikkerhet knyttet til både utbytteinntektene og netto rentekostnad som følge av usikkerheten i energi- og finansmarkedene.

Netto driftsresultat gir uttrykk for kommunens evne til å finansiere sine løpende driftsutgifter med løpende driftsinntekter, og i tillegg til å dekke opp for kommunens kapitalkostnader som følge av investeringer som er lånefinansiert opp gjennom årene. Kommunedirektørens fremlagte økonomiplan legges med svakt positive netto driftsresultater i planperioden, med unntak av 2028 hvor resultatet er svakt negativt. Netto driftsresultat er betydelig svakere enn de anbefalte nivåer for sunn kommuneøkonomi, og gir lite handlingsrom for å håndtere de daglige usikkerhetsmomenter som ligger i kommunal virksomhets natur.

Kommunedirektøren tilstreber å ikke bruke av disposisjonsfondet til å dekke kostnader som bør dekkes av løpende driftsinntekter, og legger derfor frem en økonomiplan uten en slik finansiering. Det vil si at all budsjettert bruk og avsetninger til og fra disposisjonsfond i planperioden er koblet til premieavviklementer, med unntak av 2 mill til finansiering av en alminnelig taksering knyttet til eiendomsskatten i 2027-28. Økonomiplanen legger også opp til å avsette alle mindreforbruk gjennom budsjettårene til disposisjonsfond for å videreføre "premieavviknøytral" drift fremover, og medfører til at kommunen bygger en reell buffer i disposisjonsfondet allerede fra 2027 og videre utover planperioden.

Utvikling måltall i økonomiplanperioden	Regnskap 2025	Budsjett 2026	Budsjett 2027	Budsjett 2028	Budsjett 2029	Budsjett 2030
Netto driftsresultat i % av samlede driftsinntekter (mål 1,75%)	1,85 %	0,35 %	0,42 %	-0,19 %	0,76 %	0,49 %
Lånegjeld i % av samlede driftsinntekter (mål 75-85%)	78,72 %	84,80 %	85,21 %	84,64 %	94,79 %	100,97 %
Netto finansutgifter i % av samlede driftsinntekter (mål 3%)	3,97 %	5,72 %	5,08 %	5,84 %	5,63 %	6,38 %
Disposisjonsfond i % av samlede driftsinntekter (mål 8-10%)	9,57 %	10,06 %	10,13 %	9,98 %	10,59 %	10,91 %
Disposisjonsfond i % av akkumulert premieavvik (mål 100%)	97,21 %	102,46 %	120,74 %	137,25 %	169,70 %	201,06 %

Den fremlagte økonomiplanen danner grunnlag for en positiv utvikling i kommunens

måltall, med unntak av målene knyttet til gjeldsgrad og andel finansutgifter som økes som følge av investeringen i ny oppgradert ungdomsskole. Netto driftsresultat er lavere enn målet og anbefalingene og bør få økt fokus utover planperioden fremover. Resultatene fordrer at de forutsetninger som er lagt til grunn oppnås og at kommunedirektøren klarer å holde de foreslåtte økonomiske rammene. I så fall vil planen danne grunnlag at den kommunale driften vil kunne videreføre gode kommunale tjenester til våre innbyggere og gjester også etter 2030.

5 Bemanning/arbeidsgiverpolitikk

Arbeidsgiverstrategi

Kommunens første versjon av ny arbeidsgiverstrategi er nå lagt ut til alle ansatte. Den skal være relevant og bør kunne endres ved behov. Det er særlig viktig at det er lav terskel for hyppige endringer det første året slik at strategien får «gått seg til» i forhold til et helt årshjul ute i avdelingene, enhetene og sektorene.

Arbeidsgiverstrategien skal evalueres i løpet av høsthalvåret 2027.

Bemanningsutfordringer

Nøyaktig halvparten (50 %) av kommunens 579 fast ansatte medarbeidere er 50 år og eldre. Innpå hver sjette (16 %) av de faste medarbeiderne er 60 år og eldre. Dette skaper et behov for fornying og medfører at det blir viktig både å rekruttere og å beholde medarbeidere i årene framover.

Muligheten til å praktisere lavere aldersgrense enn 72 år er fjernet nasjonalt med virkning fra 1. januar 2026. Det betyr at ingen kan sies opp med alder som begrunnelse før denne alderen (men de kan jobbe lenger). Samtidig har hver tredje av kommunens faste medarbeidere særaldersgrense på 65 år, og en stor del av disse kan velge å gå av med førtidspensjon når de fyller 62 år. Dermed er det i utgangspunktet et «usikkerhetsspenn» på inntil i hvert fall ti år for når den enkelte vil velge å pensjonere seg. Det vanskeliggjør bemanningsplanleggingen.

Den demografiske utviklingen innebærer en betydelig vekst i antall eldre de neste tiårene. Det utgjør en vesentlig utfordring for kommunens tjenesteproduksjon. Særlig gjelder det antall eldre over 80 år som vil dobles i løpet av de kommende 25 årene. Samtidig er det ventet en liten nedgang i antall barn i barnehage- og skolealder.

Det er allerede i dag vanskelig å rekruttere nok medarbeidere innenfor enkelte yrkesgrupper, og det vil bli enda mer krevende i framtiden når den yrkesaktive andelen av befolkningen går ned. Dette forsterker behovet for å beholde kommunens medarbeidere lengst mulig, og her vil ny pensjonsordning som gjelder for de som er født i 1963 og senere være en viktig motivasjonsfaktor. Får vi medarbeiderne til å bli værende i jobb lenger, blir det også viktig å sette dem i stand til å løse morgendagens oppgaver og utfordringer. Det betyr at kompetanseutvikling og livslang læring blir viktige personalpolitiske virkemidler i årene framover.

Selv om vi tar aldri så godt vare på de medarbeiderne vi allerede har, ser vi altså likevel at rundt halvparten av kommunens medarbeidere vil bli pensjonister i løpet av de to neste tiårene. Skal vi greie å erstatte disse medarbeiderne, må vi gjøre oss attraktive både som bostedskommune og som arbeidssted. Vi må kunne tilby gode og moderne arbeidsplasser, ikke bare til én arbeidstaker i den enkelte familie, men til begge de voksne. I tillegg må vi tilby attraktive oppvekstmiljøer for barna deres.

Omstillingsbehov

Det er ikke realistisk at vi greier å løse morgendagens utfordringer med dagens arbeidsformer og organisering. Behovet for arbeidskraft i kommunal sektor vil øke mer enn nasjonen Norge vil være i stand til å dekke. Dette ble blant annet tydeliggjort i den nasjonale helsepersonellkommisjonens rapport som ble lagt fram for litt over tre år siden.

Behovet for nytenking, fleksibilitet og omstilling er derfor stort framover. Vi må ta i bruk ny teknologi og nye måter å løse oppgavene på. Vi må tenke nytt om profesjongrensene og oppgavedeling. Dette er riktignok utviklingstrekk som gjelder nasjonalt, så vi står ikke alene i dette arbeidet. Men vi må gjøre vårt, og godt samarbeid med arbeidstakerorganisasjonene vil være vesentlig. Vår endringsvilje og –evne blir helt avgjørende for å mestre utfordringene de kommende tiårene.

Lærlinger

Kommunen har en viktig samfunnsoppgave ved å tilby læreplasser. Lærlingene vil bli enda viktigere i framtiden siden mangelen på arbeidskraft vil øke.

Kommunestyret har vedtatt et mål om at vi skal ha 25 lærlinger i kommunen til enhver tid, men redusert tilgang på aktuelle lærlinger har gjort det vanskelig å oppnå målet. Det er en samfunnsutfordring som det må jobbes med framover, og Risør kommune må ta sin del av ansvaret for å gjøre situasjonen bedre.

Mangfold

Vi ønsker å ivareta mangfoldsbegrepet i vid forstand blant kommunens medarbeidere. Det er viktig for å sikre at kommunen har best mulig kontakt med og forståelse for alle kommunens innbyggere og brukere. Det er også viktig for kommunens interne samhandling og tjenesteproduksjon og ikke minst for kommunens behov for nytenking, fleksibilitet og omstilling.

Når det gjelder kjønnsfordeling, er litt over hver femte (22 %) av kommunens faste medarbeidere menn. Det er vanlig at det er betydelig flere kvinner enn menn i norske kommuner, men det er jo like fullt en kjønnsmessig skjevhet. To tredjedeler (65 %) av kommunens ledere er kvinner.

Vi retter også oppmerksomheten på viktigheten av å ivareta eldre arbeidstakere. Både fordi det for hvert år blir stadig viktigere å mobilisere hele den tilgjengelige arbeidsstyrken og fordi aldersdiskriminering nok har vært en litt ubevisst form for diskriminering i samfunnet.

Satsing på heltid

Den gjennomsnittlige ansettelsesprosenten til kommunens faste medarbeidere er 87 %. Spennet er fra 81 % i helse og omsorg til 91 % i oppvekst.

Vi arbeider for å redusere bruk av ufrivillig deltid. Utfordringen er særlig knyttet til helgebelastningene i helse og omsorg, og det er en utfordring som går igjen i norske kommuner. De sentrale partene har arbeidet aktivt for å tilrettelegge for bruk av årsturnuser som innebærer at alt kjent fravær blir planlagt for 12 måneder av gangen. Det arbeides for å gå over til årsturnuser hos oss, og vi er godt i gang med det arbeidet.

Arbeidsmiljøloven gir muligheter for å avtale lokale ordninger som er mer fleksible enn lovens standardbegrensninger. Slike ordninger har vi allerede, og det er mulig å utvide fleksibiliteten. Samtidig må det gjøres forsvarlighetsvurderinger av de ordningene vi innfører, slik at det her er en balansegang som vi løpende må ivareta i tett samarbeid med arbeidstakerorganisasjonene.

Sykefravær og nærvær

Sykefraværet i kommunal sektor er generelt høyere enn i privat sektor, og sykefraværet i Risør kommune er høyere enn for kommunal sektor generelt. Målet for medarbeidernes gjennomsnittlige totale sykefravær er på 8,7 %. I tolv månedersperioden fra september 2025 ut august 2026 var det på 10,6 %. I tilsvarende perioder for 2024/-25 og 2023/-24 var det på henholdsvis 11,0 % og 10,8 %.

Det totale sykefraværet i kommunens sektorer for de tre nevnte 12-månedersperiodene i samme rekkefølge som ovenfor, har vært slik:

- Helse og omsorg (mål 10,0 %): 12,0 % (12,4 % og 12,7 %)
- Oppvekst (mål 8,1 %): 10,2 % (9,7 % og 10,9 %)
- Samfunnsutvikling (mål 6,5 %): 9,1 % (10,9 % og 5,8 %)
- Interne tjenester (mål 4,5 %): 3,5 % (4,1 % og 7,0 %)

Korttidsfraværet, som har varighet innenfor arbeidsgiverperiodens 16 kalenderdager, utgjorde rundt en sjettedel av det samlede sykefraværet fra september 2025 ut august 2026. Det er altså langtidssykefraværet som er dominerende.

Kartlegging gjennom sykefraværsprosjektet i Risør kommune for litt over tre år siden viste at de aller fleste tilfellene av langtidssykefravær ikke hadde sin hovedårsak i forhold på arbeidsplassen. Vi arbeider likevel aktivt for å få lavere sykefravær framover. Kommunens bedriftshelsetjeneste, Agder Arbeidsmiljø IKS, utgjør en viktig støtte i dette arbeidet.

Økt nærvær på arbeidsplassen vil ha positiv virkning for den enkelte ansatte, for arbeidsmiljøet, for de kommunale tjenestene og for kommunens økonomi.

Kompetanseutvikling

Kompetanseutvikling og livslang læring blir viktig i årene framover. Den viktigste kompetanseutviklingen skjer gjennom utførelsen av de daglige arbeidsoppgavene der både ledere og medarbeidere skal ha et bevisst forhold til den enkelte medarbeiders utvikling. Kompetansebehov og -utvikling skal være tema i de årlige medarbeidersamtalene.

Kommunen har et eget dataverktøy (Dossier) for å administrere kompetanseutviklingen. Der er vi i ferd med å utnytte mulighetene slik at det blir nyttig i hverdagen til den enkelte medarbeider. Dette verktøyet er koblet sammen med en kursbase for digitale læringsprogrammer i kommunesektoren. Denne kursbasen gjennomgår nå en innholdsmessig og teknisk oppdatering nasjonalt, fra tidligere KS Læring til kommende KS kunnskap. Det vil øke nytten for oss.

6 Folkehelse og levekår

Utenforskap – Hva ser vi, og hva gjør vi?

Risør er et mangfoldig samfunn, med mennesker i risiko for å oppleve ulike former for utenforskap. Våre innbyggere skal føle seg trygge på at vi som samfunn vil legge til rette for at alle kan finne tilhørighet og oppleve aksept for den de er. Gjennom mål og strategier iblant annet kommuneplanens samfunnsdel og i andre underliggende temaplaner vil Risør markere seg som en by og kommune som anerkjenner det positive bidraget mangfold gir. (Kommuneplanens samfunnsdel kapittel 5) Folkehelse og levekår)

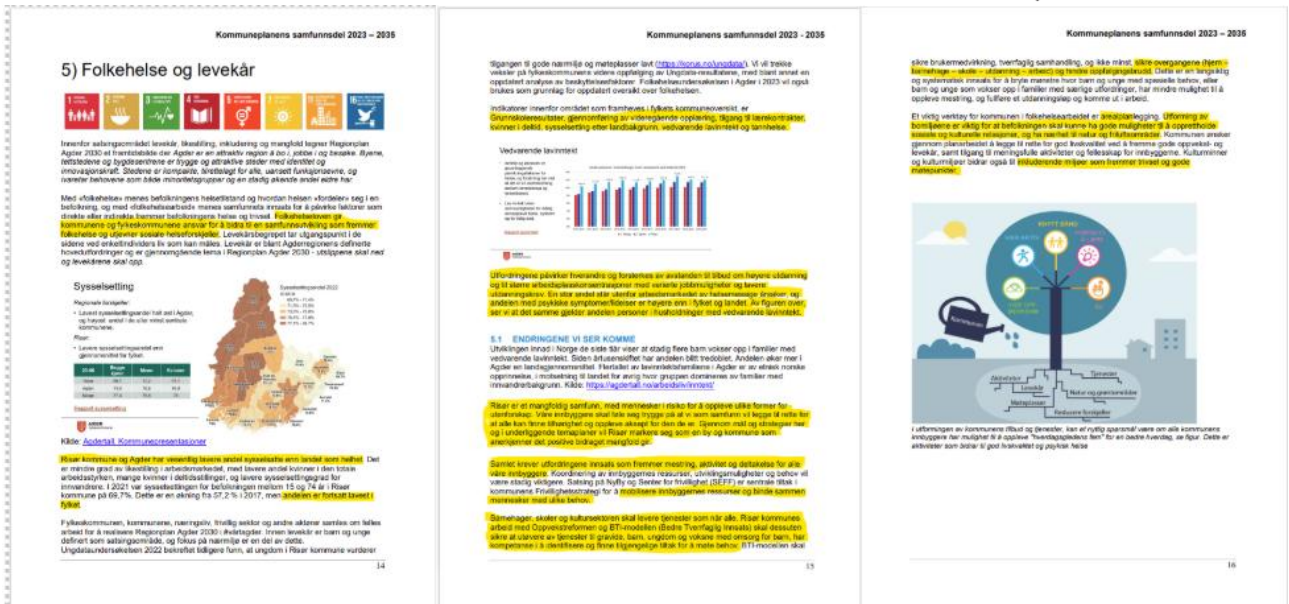
I dette kapittelet som handler om folkehelse og levekår, har vi satt fokus på utenforskap. Vi ønsker å få frem hvordan vi som kommune jobber sammen om tidlig innsats og forebygging, samt hvilke tilbud vi har til innbyggerne i vår kommune.

Hva ser vi?

- Tredje lavest andel sysselsatte i fylket, (kun Åmli og Gjerstad lå lavere enn oss i 2024)
- Høyere andel med psykiske symptomer/lidelser enn landet, men lavere enn Agder
- Høyere andel i husholdninger med vedvarende lavinntekt enn landet og Agder

Hva gjør vi? Innsats som fremmer mestring, aktivitet og deltakelse

- Gode universelle tjenester i barnehage, skole og kultursektoren
- Senter for frivillighet (SEFF) mobiliserer innbyggernes ressurser og binder mennesker sammen
- SEFF samarbeider med ung psykisk helse for å være med på å skape en trygg, sosiale møteplass. SEFF samhandler også med VIRK og flyktningetjenesten
- Implementering av Oppvekstplanen og bruk av BTI-modellen (Bedre Tverrfaglig Innsats) for å identifisere og finne tilgjengelige tiltak for å møte behov
- Sikre overgangene (hjem-barnehage-barneskole-ungdomsskole- videregående-*utdanning*-arbeid) og hindre oppfølgingsbrudd
- Satsing på aktivitetslos og ungdomslos for å bidra til tilknytning og inkludering i skolen og i fritidsaktiviteter
- Arealplanlegging for bomiljø med nærhet til natur og friluftsområder og som bidrar til inkluderende miljøer som fremmer trivsel og gode møtepunkter
- Oppvekstplan
- Plan for trygt og godt barnehagemiljø
- Plan for trygt og godt skolemiljø
- Plan for sosial kompetanse i Risørskolen
- Handlingsplan mot vold og trusler i Risørskolen
- Handlingsplan for skolenærvær
- Frivillighetsstrategi

Hvordan møter kommunen utfordringer med utenforskap?

Tiltak i Risør kommune (med tilskudd og drahjelp gjennom statlige satsinger)

Frivillighet/Kultur	Helsestasjons- og skolehelsetjeneste	Barnehage/skole	Interne tjenester - HR
SEFF – Senter for frivillighet	Veiledning på foreldremøter i bhg	Inkluderende praksis i barnehager og skoler	Inkluderende Arbeidsliv
Møtesteder/anlegg for kultur og idrett	Sammen på vei og God start	Språkplan og intensiv opplæring	Oppfølging av langtidssykemeldte
Aktivitetstilbud og aktivitetslos	Psykologisk førstehjelp i skolen	Program for foreldremøter	Samarbeid med fastlegene
Støtte til lag og foreninger; fri bruk av baner, haller og scener	Forsterket helsestasjons- og skolehelsetjeneste	Sikre overganger	Arbeidsgiverpolitikk - læringer
Utlånssentral, fritidskasse og Ung Aktiv	Kvinnehelse/jordmor	Skolebiblioteksatsing	
Samfunnsutvikling/plan/næring	Psykisk helse	Robust ungdom/Robuste barn	Interne tjenester - Økonomi
Sosial boligpolitikk	UngTeam	Ungdomslos	Startlån
	Vill vekst	Motherhood og andre foreldrestøttende tiltak	
Stimulere til arbeidsplassutvikling	8-ukern og Fredagsen på SEFF	TIBU- tverrfaglig innsatsteam for barn og unge- psykisk helse og miljø	
		BTI-modellen	
NAV	Pleie og omsorg	Barneverntjenesten	
Aktiv på dagtid	Leve hele livet	Hjelpetiltak i hjemmet	
UngTeam	Livsgledehem	Fosterhjem	
	Velferdsteknologi		
	Aldersvennlige lokalsamfunn		

Flere av tiltakene skjer i samarbeid mellom flere tjenester

I kommunens Folkehelseoversikt er Utenforskap én av tre definerte hovedutfordringer.

Her omtales tema som også henger sammen med de øvrige to hovedutfordringene

Demografi og Levevaner som utløsende og opprettholdende faktorer

- Sosial ulikhet og den sosiale gradienten
- Boligsosial planlegging
- Barn som lever i husholdninger med vedvarende lav inntekt
- Ungt utenforskap
- Ensomhet
- Vold og overgrep
- Psykiske plager og lidelser
- Tilgang til treffsteder og trivsel på skolen
- Kultur og fritid

Alkohol- og næringspolitikk som sikrer alkoholfrie soner og flere gode møteplasser for personer med svak økonomi kan bidra i positiv retning for mange av våre innbyggere.

I Risør er det en særlig utfordring med en stor andel av befolkningen uten tilknytning til skole eller arbeidsliv. Dette forsterker de utfordringene kommunen har med tanke på alderssammensetning og Risørsamfunnets fremtidige aldersbæreevne.

7 Klimabudsjett 2027-30

7.1 Innledning/sammendrag

Utfordringene med å nå klimamålene er ikke blitt mindre. Mange av de enkle tiltakene er gjennomført og for å komme videre kreves det i de fleste tilfellene mere dyptgripende endringer henholdsvis større investeringer og prioriteringer.

Et av de viktigste tiltakene er effektiv arealbruk. Arbeidet med kommuneplanens arealdel ble påstartet i 2024 og skal følge opp målene og arealstrategiene som ble vedtatt i kommuneplanens samfunnsdel i april 2024. Arealregnskap og klimagassregnskap er brukt som verktøy for å synliggjøre sammenhengene mellom arealforvaltning, klima og natur. I forslag til kommuneplanens arealdel, som var på høring våren 2026, viser klimaregnskapet en reduksjon på ca 100 000 tonn CO₂e fra redusert arealbruk sammenliknet med forrige kommuneplan. Vi forventer å avslutte dette arbeidet i 2027.

I Risør kommunes Miljøplan, vedtatt i februar 2024, ligger det et ambisiøst mål om å kutte utslippene med 50 % frem mot 2030 sammenliknet med 2017 nivå.

Kommunen har to roller knyttet til å få ned klimagassutslipp. Vi skal både kutte utslipp i egen drift, samt tilrettelegge for at innbyggere og næringsliv kan ta gode valg som fører til redusert utslipp. Miljødirektoratet har beregnet at de totale klimagassutslippene fra Risør kommune som helhet var 21 956 tonn CO₂ ekvivalenter (CO₂ e) i 2024, altså en økning fra året før, og klimaregnskapet for Risør kommune som virksomhet viser at vi slapp ut 2 116 tonn CO₂ e, som var en reduksjon fra 2023.

Kommunehuset er Miljøfyrtårn sertifisert, og vi skal resertifiseres i januar 2027. Ca. 50% av enhetene i kommunen er også sertifisert, og vi vil jobbe for å få alle enhetene gjennom Miljøfyrtårnsertifiseringen. For å forenkle arbeidet med sertifisering, har vi besluttet å delta i pilotprosjektet til Miljøfyrtårn som innebærer en enklere og mere overordnet prosess. Dette vil frigjøre kapasitet i enhetene som da kan jobbe mere konkret med lokale tiltak og forbedringer mens den sentrale administrasjonen tar seg de overordnede prosessene.

Alle klimatiltakene i kommunens klimabudsjett er listet opp bakerst i dette dokumentet. Denne listen er vårt primære styringsverktøy.

7.2 Klimamål for kommunen

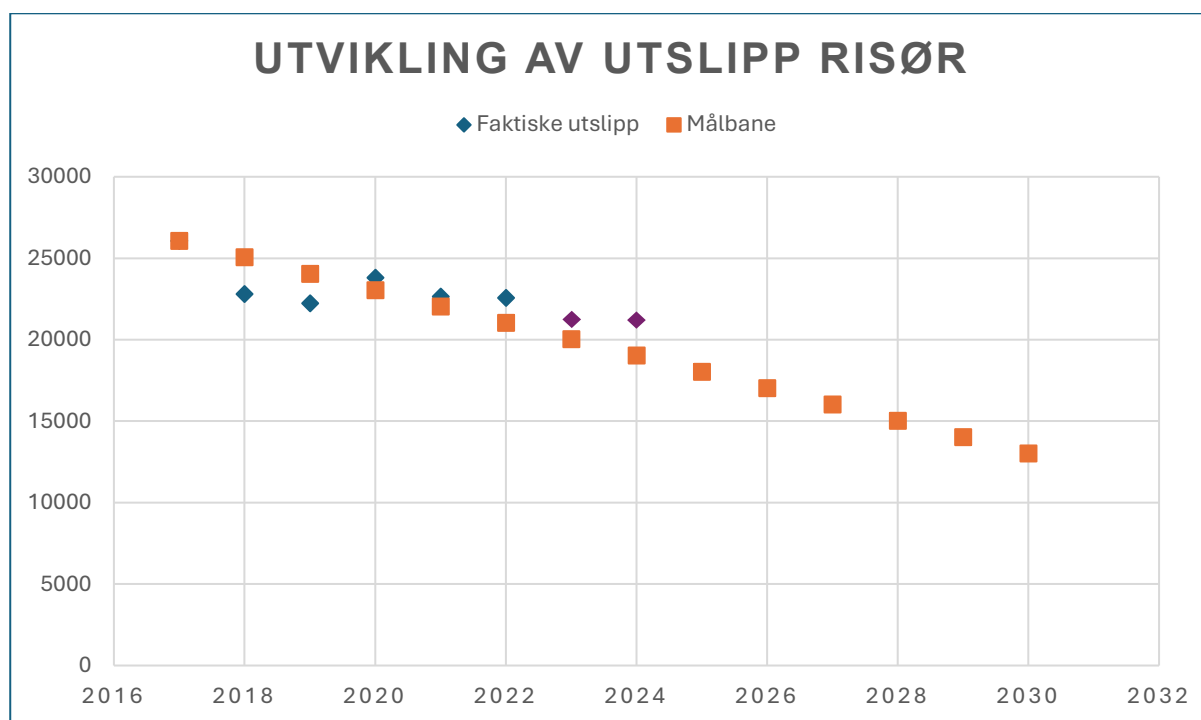
I 2021 vedtok Norge å redusere klimagassutslippene med 55 % innen 2030 sammenliknet med 1990. Risør kommune har tidligere vedtatt å følge Regionplan Agder sitt mål om 45 % reduksjon av klimagassutslipp innen 2030, sammenliknet med 2017. I Miljøplanen justerte vi opp ambisjonene til 50% reduksjon innen 2030, sammenliknet med 2017. I 2017 var utslippet i Risør som geografisk område på 26 062 tonn CO₂ e. Målet i 2030 er at kommunen har redusert sitt utslipp til 13 031 tonn CO₂ e.

7.3 Status klimagassutslipp

I 2024 hadde vi utslipp på 21 950 tonn CO₂ e. For å nå målene i 2030 betyr det en utslippsreduksjon på ca. 40% fra dagens nivå. Dette er veldig utfordrende siden mange av de relativt enkle tiltakene er godt på vei som elektrifisering av biler og

energieffektiviseringstiltak. Utfordringen framover er å finne gode løsninger som samtidig er kostnadseffektive.

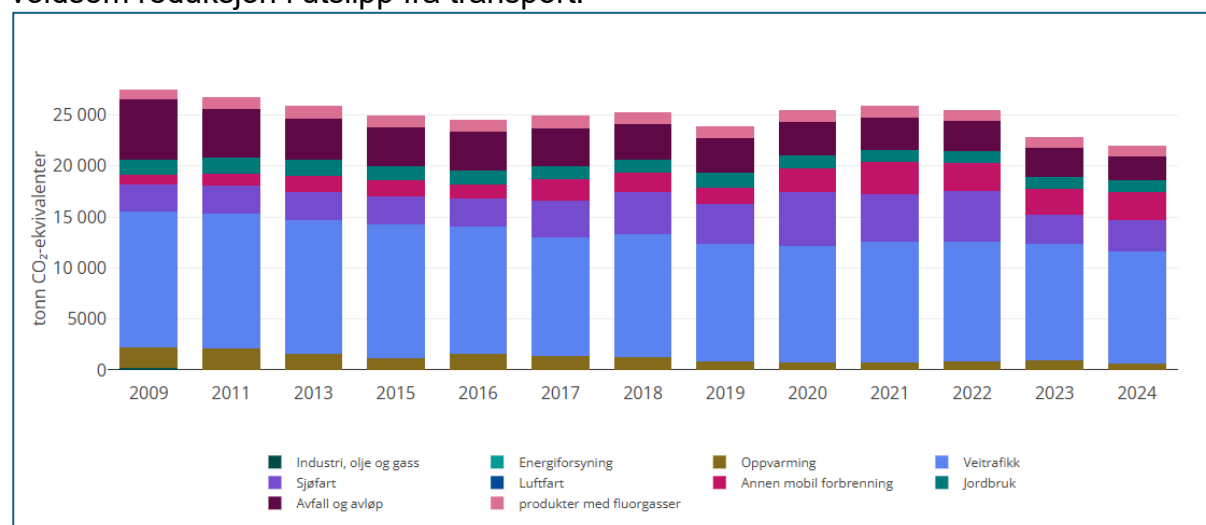
Tallene fra 2024 er de siste oppdaterte, 2025 tall forventes i begynnelsen av 2027. Kilde er Miljødirektoratet. ([Utslipp av klimagasser i Norges kommuner og fylker - miljodirektoratet.no](https://miljodirektoratet.no/utslipp-av-klimagasser-i-norges-kommuner-og-fylker))

Kilde: Miljøplan for Risør kommune (geografisk område) 2024-2030. Kilde: Miljødirektoratet

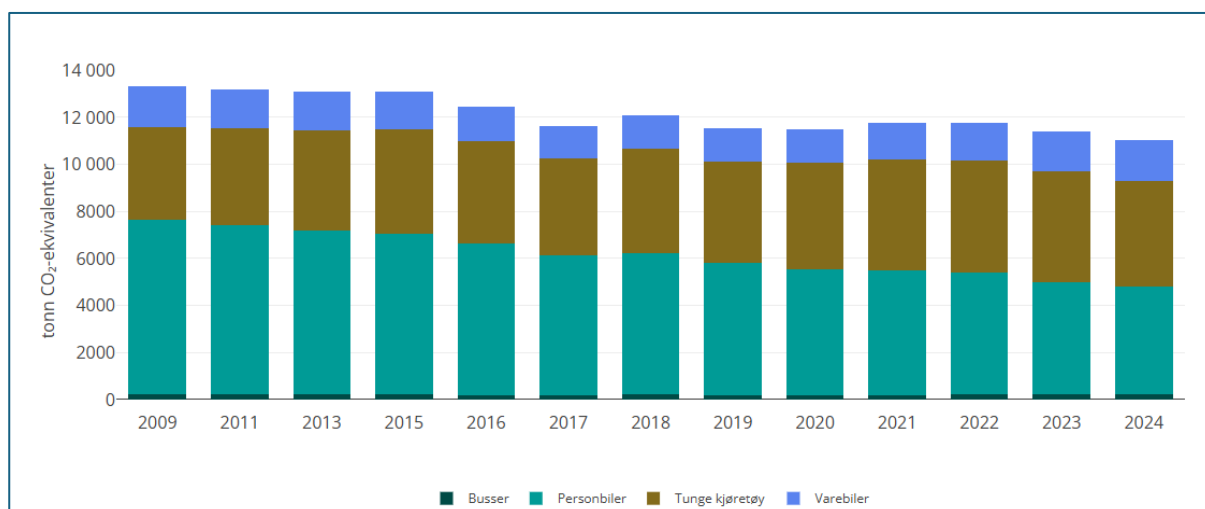
De blå prikkene viser faktiske utslipp beregnet hvert til og med 2024. De oransje boksene viser målsettingen om 50 % reduksjon innen 2030, og utviklingen vi må se for at vi skal nå målene.

For å nå 2030 målene, må vi redusere med ca. 40% fra 2024 nivået, dette tilsvarer ca. 6% per år, noe vi ikke har fått til hittil. I all hovedsak måtte dette være løst gjennom en voldsom reduksjon i utslipp fra transport.

Utslipp av klimagasser i Risør kommune (geografisk område) siden 2009. Kilde: Miljødirektoratet

Klimagassutslippene i Risør varierer fra år til år, men det har vært en total reduksjon i utslipp fra 2017 til 2024 på 4 106 tonn CO₂ e, fra totalt 26 062 tonn til 21 950 tonn (det siste året hvor vi har tall fra). Den største prosentnedgangen har vi på oppvarming (-30%), selv om denne totalt sett er relativ liten. Annen mobil forbrenning (primært bygg og anlegg og annen nærings transport) har hatt en stor økning (18%).

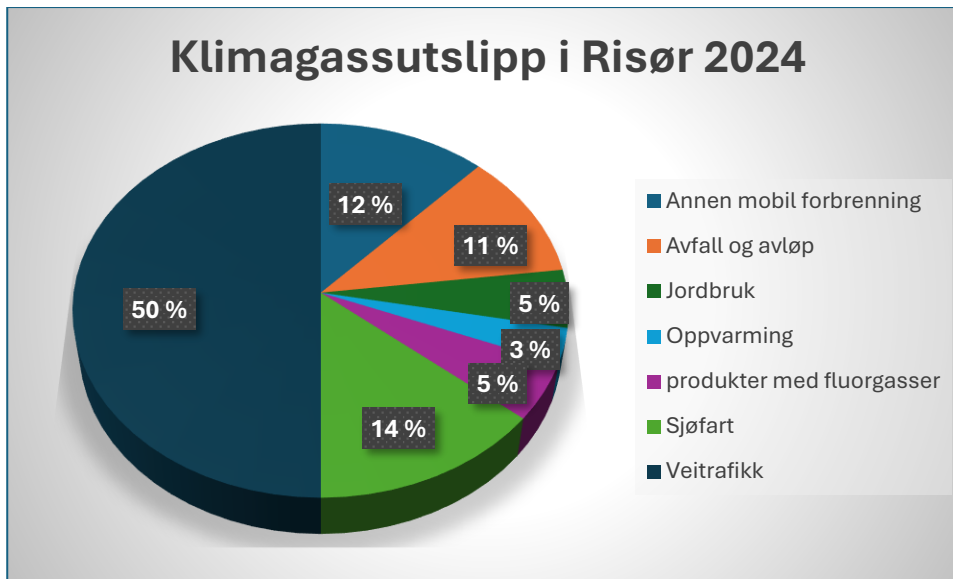

Utslipp fra veitrafikk, Risør kommune (geografisk område). Kilde: Miljødirektoratet

Vi ser at utslipp fra personbiltrafikken har en tydelig synkende trend. Her gir den økende elektrifiseringen et tydelig utslag. Utfordringen ligger på varetransporten, og da særlig på tungtransporten. Her forventes elektrifiseringen å øke kraftig de neste årene. Men, veitrafikkomfanget forblir den største utfordringen for å få ned utslippene.

Sjøfart har en nedgang på 14% i perioden 2017-2024. Den store nedgangen skyldes i all hovedsak utslipp fra skipene som lå i opplag på Krana i perioden 2017 – 2022. Siden graden av elektrifisering i skipstrafikken er nærmest ikke-eksisterende, vil en nedgang her kun skyldes færre anløp. Dette står i da i konflikt med ønsket om å øke besøksattraktiviteten til kommunen.

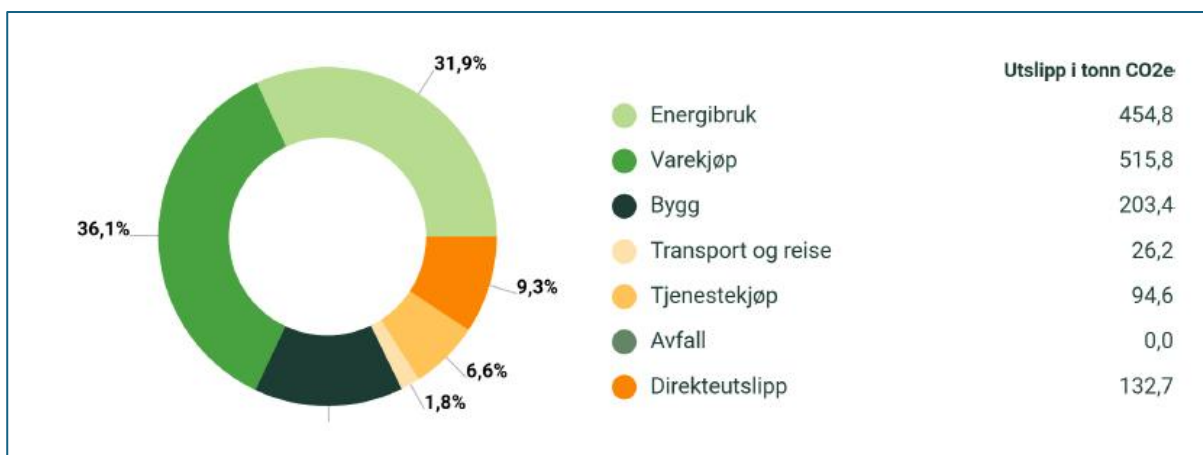
Den desidert største utfordringen er innen transport. Dette er en sektor som kommune har en relativ liten påvirkning på. Tiltak som å tiltrekke flere besøkende og fastboende vil jo gjerne medføre en økning i denne type utslipp.

Oversikt utslippskilder Risør Kommune (geografisk område), Kilde: Miljødirektoratet

7.4 Status Klimagassutslipp fra kommunens egen virksomhet

Klimaregnskapet viser at kommunens egne største utslippskilder er bygg (nybygg og reparasjon og vedlikehold av bygg), varekjøp (maskiner, datautstyr, reparasjon og vedlikehold utstyr mm.) og energibruk (elektrisitetsforbruk). På fjerdeplass kommer direkte utslipp, som er utslipp fra fyring med pellets (fjernvarmeanlegget), og bensin- og dieselforbruk fra egne kjøretøy og anleggsmaskiner.

Figur viser utslipp fra Risør Kommunes virksomhet fordelt på hovedkategoriene i klimaregnskapet for 2024.

Risør Kommunes egen virksomhet har utslipp tilsvarende 2 116 tonn CO₂. Dette er ca. 10% av totale utslipp i hele Risør Kommune (geografisk område). De største investeringene for å redusere egne utslipp er gjort i bygg (i tillegg til elektrifisering av kjøretøy), dette viser tabellen under:

Aktive energitiltak Risor Kommune 2021 til 2026										
Bygg Navn	Bygge forskrift	Nybygg / Eksisterende	Type energitiltak	Planlagt Installert KW	Årlig Reduksjon i KWh	Årlig Produksjon KWh	Årlig kg besparelse i CO2 ekvivalenter	Faktor: Strøm pris inkl Linjeleie	Estimert Kr spart i kjøp av energi pr år basert på faktor pris	Satt i drift
Frydenborg Senteret	Pluss Hus	Nybygg	Solceller	110		83 000	1 585	1,6	132 800	2022
Tjenna Senter Omsorgsboliger	Passivhus	Nybygg og Eksisterende	Grunnvarme / vannbåren	30		125 000	2 388	1,6	200 000	2023
Tyriveien Bofellesskap	Passivhus	Nybygg	Grunnvarme / vannbåren	15		62 500	1 194	1,6	100 000	2023
Søndeled Skole og Kirke	Tech 17	Eksisterende	Grunnvarme / vannbåren	80		330 000	6 303	1,6	528 000	2023
Søndeled Skole	Tech 17	Eksisterende	Solceller	94		78 510	1 500	1,6	125 616	Na
Risor Hallen	Na	Eksisterende	Grunnvarme / vannbåren	44		183 000	3 495	1,6	292 800	Ferdig prosjektert og anbud, men ikke bestilt krever ny bevilgning.
Risorhallen	Na	Eksisterende	Solceller	42		35 081	670	1,6	56 130	
Hope Skole	Na	Eksisterende	Solceller	21		19 000	363	1,6	30 400	
Skiftet veilys til LED ca 800 stk	Na	Eksisterende	LED		187 500		2 231	1,4	262 500	2025
Skiftet veilys til LED 70 stk	Na	Eksisterende	LED		16 380		195	1,4	22 932	2026
Sum					203 880	916 091	18 424		1 625 562	

Nb liste tar ikke med seg passive tiltak som, etter isolering / skiftning av dører vinduer / senkning av temperaturer / utskifting til LED lys i bygg osv.

Her ser vi at det produseres årlig 916 091 kWh elektrisitet, og det spares gjennom tiltak som LED lys 187 500 kWh. Den årlige CO2 e innsparingen er på 18,4 tonn. Disse tallene gjelder for Risor kommunes egen virksomhet.

Vesentlige energieffektiviserende tiltak for Risor kommunes egen virksomhet i 2027 vil være:

- Solceller
- Varmepumper
- Vannbåren grunnvarme
- Isolering av bygg

Den samlede investeringen for 2027 og 2028 er kr. 1 200 000,-.

En vesentlig del av klimainnsatsen i 2027 vil konsentrere seg om en klimavennlig prosjektering av den nye ungdomsskolen. Her er Klimatoppmøte en ressursgruppe i prosjektgjennomføringen. Her må Risor kommune være en klima- og miljøbevisst byggherre og prosjektere dette store tiltaket slik at det gir en energieffektiv drift, jmf. første tema i kommunens miljøplan.

7.5 Kommunens egne tiltaksområder

Miljøplanen er en plan for både klima, natur og miljø. Miljøplanen inneholder hovedmål og tiltak innenfor syv tema. I klimabudsjettet for 2027-30 blir tiltakene fra Miljøplanen nærmere beskrevet.

Miljøplanen er delt inn i syv tema, med et hovedmål for hvert tema:

Tema	Mål – Risør kommune skal:
Bygg og anlegg	Effektivisere buken av egne bygg, redusere energibruk, øke kompetansen blant utbyggere og være en klima- og miljøbevisst byggherre for egne prosjekter.
Innkjøp	Bruke innkjøp som et sentralt verktøy for å nå kommunens klimamål. Gjennom klare retningslinjer og krav skal den enkelte bestiller og behovstaker enkelt ta grønne valg.
Transport	Gjennom målrettede transporttiltak, bidra til en betydelig reduksjon av klimagassutslipp.
Arealplanlegging	Gjennom arealplanlegging, som legger vekt på fortetting og grønnstruktur, bidra til å redusere klimagassutslippene og unngå nedbygging av natur.
Bærekraftig verdiskaping og sirkulærøkonomi	Være en kommune som setter fokus på bærekraftig verdiskaping, grønne forretningsideer, gjenbruk og som fremmer mulighetene for etableringer og utvikling av næringsliv med en sterk miljøvennlig profil.
Mat-, jord-, skog- og havbruk	Legge til rette for at produseres nok mat på en effektiv og bærekraftig måte med lavt naturinngrep, og som gir lavest mulig utslipp av klimagasser i kommunen.
Naturmangfold	Sette naturmangfoldet på den politiske dagsorden og bevare naturen og landskapet på en måte som gjør at kommende generasjoner får like stor nytte og glede av det som vi gjør i dag.

Mange tiltak har en ganske indirekte påvirkning på utslipp, men har en positiv påvirkning av miljøet. Vi har valgt å ta dem med for å vise omfanget av tiltak som kreves.

Klimabudsjettet for 2027-30 viser at vi med dagens virkemidler har store utfordringer med å nå de målsettingene vi har satt. Det er krevende å finne tiltak som vi er ansvarlig for å gjennomføre og som har ønskede resultater.

7.5.1 Bygg og anlegg

Hovedmål: Effektivisere bruken av egne bygg, redusere energibruk, øke kompetansen blant utbyggere og være en klima- og miljøbevisst byggherre for egne prosjekter.

Oppvarming utgjør ca. 4% av de totale utslippene i Risør kommune, men strømbruk til bygg står for en stor del av kommuneorganisasjonens utslipp (31% i 2025). Siden 2021 er det gjennomført store energibesparende tiltak ved kommunale bygg. Aktive energitiltak fører til en reduksjon av 187 500 kWh samt en produksjon på 916 091 kWh, noe som gir en årlig besparelse på 18,4 tonn CO₂ e. Dette tilsvarer ca. 0,1% av hele kommunens utslipp (21 702 tonn CO₂ e), og ca. 4% av kommunens virksomhets egne utslipp (455 tonn CO₂ e). Passive tiltak som etterisolering, nye vinduer o.l. er ikke tatt med i denne fremstillingen. Disse tiltakene forsetter i 2027.

Annen mobil forbrenning er stort sett knyttet til anleggsvirksomhet. For egen drift jobbes det løpende med optimalisering av egen maskinpark, og de kravene vi stiller som innkjøper (også av tjenester).

Grunnlaget for gode klimatiltak for bygg og anlegg legges i spesifikasjonsfasen. For å sikre en god gjennomføring må alle involverte (primært innen Enhet for eiendom og teknisk) gjennomgå kursing og oppfølging av avtalestrukturer og utforming av bl.a. spesifikasjoner som sikrer gode klima-løsninger.

For prosjektet Risør ungdomsskole er det valgt å rehabilitere eksisterende bygninger fremfor rivning og nybygg, bortsett fra bygg 6 som skal rives på grunn av parkeringsløsning og overvanns-utfordringer. Med tanke på prosjektets miljøprofil er dette blant de viktigste valgene som kan tas. I tillegg skal det velges energiløsninger som f.eks. varmebrønner for å sikre effektiv energiløsning for den rehabiliterte skolen. Disse valgene er på linje med styringer fra kommunens vedtatte miljøplan. For å støtte prosessen rundt innkjøp vurderes det å etablere et innkjøpsteam som overordnet vurderer og utfordrer vurderingskriterier knyttet til klima.

Risør kommune har et stort utslipp fra kategorien «avfall og avløp», dette utgjør ca. 13% av totale utslipp. Avfall og avløp inkluderer klimagassutslipp fra utslippskildene avfallsdeponigass, biologisk behandling av avfall, samt utslipp fra avløp. Den store mengden utslipp kan forklares med at vi har et interkommunalt renovasjonsanlegg i kommunen, RTA, samt at vi som hyttekommune får relativt store mengder avfall sammenlignet med andre kommuner med sammenliknbare innbyggertall.

For å effektivisere avfallshåndteringen og forbedre sorteringsmulighetene, forbereder RTA moderne nedgravde løsninger for både næring og private husholdninger med plassering i Risør sentrum. Dette sørger for at kommunen bedre kan oppfylle sorteringskrav. Vi planlegger å innføre nedgravde avfallsanlegg i 2027 i Risør sentrum.

Kommunen drifter fire renseanlegg; Randvik, Bossvika, Røed og Søndeled. Det jobbes løpende med å sikre en effektiv renseprosess, selv om dette i de fleste tilfellene ikke har en direkte innflytelse på CO2 utslipp. For å sikre en god avløpsløsning også for fritidsbåter, vurderes det også her å etablere en septik løsning, denne ligge i budsjettet for 2028, men kan evt. tas tidligere.

7.5.2 Innkjøp

Hovedmål: Bruke innkjøp som et sentralt verktøy for å nå kommunens klimamål. Gjennom klare retningslinjer og krav skal den enkelte bestiller og behovstaker enkelt ta grønne valg.

Gjennom 2025 ble det jobbet med Risørs økonomireglement. Kommunens innkjøpsreglement er en del av dette dokumentet, og det var tenkt at kommunens også skulle lage en innkjøpsstrategi som en del av dette. Her ble det gjort mange vurderinger, før det administrativt ble besluttet at et innkjøpsreglement er tilstrekkelig for våre innkjøp, eventuelt at vi også utformer et administrativt reglement for innkjøp. I tillegg er det ønskelig å etablere en liten gruppe, et innkjøpsteam i administrasjonen, som får i oppgave å være tetttest på kommunens innkjøp, og også fungere som en kompetansegruppe for andre som

mer sporadisk må gjennomføre innkjøp.

Etter denne vurderingen ble det gjort endringer i anskaffelsesregelverket 1. juli 2026, og en av de nye bestemmelsene i anskaffelsesloven (§ 5a) pålegger offentlige oppdragsgivere, herunder kommuner, å ha en anskaffelsesstrategi og egnede rutiner for å ivareta relevante samfunnshensyn i anskaffelser. Formålet er en mer strategisk styring av innkjøpene og sikre at kommuner arbeider systematisk med blant annet klima og miljø. Kommunen som organisasjon må ha som mål å få utarbeidet en enkel anskaffelsesstrategi i løpet av 2027.

7.5.3 Transport

Hovedmål: Gjennom målrettede transporttiltak, bidra til en betydelig reduksjon av klimagassutslipp.

Veitrafikk er den største utslippskilden i Risør kommune, og transport både til og fra jobb, kommunens kjøretøy og tjenestereiser er en vesentlig utslippsfaktor for Risør kommune som virksomhet. De viktigste grepene kommunen kan gjøre for å redusere utslipp fra veitransport er innenfor areal- og transportplanlegging, tiltak som stimulerer til økt bruk av gange, sykkel og kollektiv og tilrettelegge for lading og elektrifisering av bilparken.

Klimabudsjettet inneholder flere tiltak for egen virksomhet innenfor temaet transport, det vesentligste er utskifting av biler i hjemmesykepleien til el-biler og elektrifisering av bilparken i enhet for eiendom og teknisk. Prisen på elbiler har steget, særlig har kostnaden for biler med 4 hjuls trekk vært høye. En ny OFA avtale er nå på plass som gjør kjøp av biler i 2026 og 2027 økonomisk gjennomførbart (særlig biler med 4 hjuls trekk som kreves utenfor sentrum).

Sjøfart inkluderer all sjøfart i kommunen, det vil si at utslipp fra både innenriks, utenriks og gjennomfartstrafikk. Her er vårt viktigste virkemiddel å fortsatt tilrettelegge for elektrifisering av småbåter og landstrøm for større båter, eksempelvis på Dampskipskaia. Ved oppgraderingen av Dampskipskaia vil det bli tilrettelagt for landstrøm kabler. Disse tiltakene er foreløpig ikke lønnsomme. Elektrifisering av fiskerihavna er vurdert, men brukerne har ikke tilrettelagt for bruk av landstrøm foreløpig.

Ved alle infrastrukturtiltak, bør det sikres tilstrekkelig kapasitet i ledningsnettet for fremtidig kapasitetsbehov.

7.5.4 Arealplanlegging

Hovedmål: Gjennom arealplanlegging, som legger vekt på fortetting og grønnstruktur, bidra til å redusere klimagassutslippene og unngå nedbygging av natur.

Revisjon av kommuneplanens arealdel pågår. Arealplanlegging er det viktigste verktøyet kommunen har for å kunne styre utviklingen i kommunen i ønsket retning. Kommunen har bl.a. gjennomført en planvask av både kommuneplanens arealdel og av eldre reguleringsplaner for å bidra til at en kommer nærmere å nå blant annet klima- og miljømålene. Forslag til ny kommuneplanens arealdel ble lagt ut på høring første kvartal 2026, og planen gir betydelig lavere klimabelastning fra planlagt arealbruk og byggeområder. Totalutslipp fra foreslått arealbruk er redusert med ca. 100 000 tonn CO₂ e i løpet av 75 år, sammenlignet med tidligere kommuneplan.

7.5.5 Bærekraftig verdiskaping og sirkulærøkonomi

Hovedmål: Være en kommune som setter fokus på bærekraftig verdiskaping, grønne forretningsideer, gjenbruk og som fremmer mulighetene for etableringer og utvikling av næringsliv med en sterk miljøvennlig profil.

Bærekraftig verdiskaping og utvikling av sirkulære verdikjeder krever kompetanse og kapital. En forutsetning for gjennomføringen er tilstrekkelig og god infrastruktur, bl.a. strøm og bredbåndtilgang. Kommunen har ingen direkte økonomiske incentiver for å støtte denne utviklingen, bortsett fra bruk av innkjøpsmakten til kommunen.

Kommunen skal blant annet støtte og motivere næringslivet i utviklingen av bærekraftig verdiskaping og grønne forretningsideer; eksisterende næringsklynger og nettverk som er de som STN+, Pågang, Innotre m.fl. er de som har best forutsetninger til å støtte dette arbeidet. En vesentlig pådriver til grønnomstilling er kravene vi setter i innkjøpene våre. Dette kan enten være spesifikke klimakrav til produktene eller mere generelle krav som miljøsertifisering. Som nevnt over, kreves det god kompetanse i prosjektteamene for å gjennomføre dette (kursing), enkelte løsninger har evt. en høyere innkjøpskostnad, men langsiktig drift er lavere enn tradisjonelle løsninger.

Kommunen er sertifisert som Miljøfyrtårn og tiltakene følges opp løpende. Tiltakene baseres på statusrapporten for 2024, disse blir gjennomgått i vårt interne Klimatoppmøte for å sikre at vårt fokus er riktig. Vi deltar i Miljøfyrtårns Pilot prosjekt for å etablere en mere effektiv prosess med miljøarbeidet – dette vil føre til at de enkelte enhetene (f.eks. en skole eller barnehave) kan konsentrere seg om tiltak for forbedringer og mindre om selve prosessene rundt disse.

RTA er en viktig aktør for å støtte gjennomføringen av sirkulære verdikjeder, effektive sorteringsløsninger mm. Som eier må vi jobbe aktivt for å utvikle RTA og etablere samarbeidsformer regionalt som bidrar til at vi kan målene.

7.5.6 Mat-, jord-, skog- og havbruk

Hovedmål: Legge til rette for at det produseres nok mat på en effektiv og bærekraftig måte med lavt naturinngrep, og som gir lavest mulig utslipp av klimagasser i kommunen.

Landbruk er en relativ liten næring i Risør kommune, men står for 5 % av de totale klimagassutslippene i kommunen. Hovedutfordringen for landbruket her i Risør er manglende drift som fører til gjengroing. For å kunne nå målet i Miljøplanen om å kunne produsere lokal mat på en bærekraftig måte, er det viktig at bøndene benytter de statlige virkemidlene og at kommunen tilrettelegger for dette ved å informere om miljøvirkemidlene vedtatt i Jordbruksoppgjøret (SMIL, RMP, PT og gjødselbruk.). Kommunen må også sørge for å få, og å utveksle, informasjon med jordbrukets interesse- og fagorganisasjoner for å se miljøarbeidet i et større perspektiv.

Kommunen fikk innvilget kr 200 000 fra Landbruksdirektoratet for å utarbeide lokal jordvernstrategi sammen med Gjerstad i løpet av 2026. Strategien ble vedtatt i mai 2026 og har som hovedmål at dyrka og dyrkbar jord ikke skal bygges ned (nullvisjon). Mer av den dyrka jorda som ikke er i bruk skal tas i bruk slik at grunnlaget for matproduksjon blir

opprettholdt og ikke gror igjen. Strategien inneholder en tiltaksdel.

Når det gjelder å legge til rette for en bærekraftig akvakultur- og fiskerinæring, så er det særlig arealplanlegging, kunnskapsinnhenting og formidling som vil være de viktigste elementene for kommunens bidrag. Klimabudsjettet har ingen konkrete tiltak utover arealplanlegging.

7.5.7 Naturmangfold

Hovedmål: Sette naturmangfoldet på den politiske dagsorden og bevare naturen og landskapet på en måte som gjør at kommende generasjoner får like stor nytte og glede av det som vi gjør i dag.

Bevaring av naturmangfold har en egenverdi i tillegg til at en intakt natur vil bidra til en balanse mellom klimagassutslipp og klimagassopptak. Skog, myr og algevekst i havet er de viktigste kildene til opptak av karbon og produsenter av oksygen. Naturtypekartlegging er gjennomført i 2026 både på land og i sjøen med Natursat-smidler fra Miljødirektoratet. Arbeidet med Naturmangfoldplanen er foreløpig satt på vent i påvente av naturtypekartleggingen og vil bli videreført i 2027. Naturmangfoldplanen vil romme de viktigste tiltakene for ivaretagelse av naturmangfold.

I tillegg har kommunen konkrete tiltak for sjørrettbekker gjennom deltakelse i det interkommunale prosjektet «Sjørret Sørlandet», og vi gjennomfører skjøtsel av truede naturtyper (kystlynghei og slåttemark) ved bruk av tilskuddsmidler fra Miljødirektoratet.

SOS Skagerrak prosjektet har en viktig rolle i å støtte utviklingen av et godt havmiljø og Risør kommune er representert i både Programstyret (ordfører) og Fagstyret (samfunnsplanlegger).

7.6 Klimatiltak

Tabellene nedenfor er delt opp med en oversikt over tiltak som gir direkte og indirekte utslippsreduksjon. Hvor direkte utslipp er kilder som fører til utslipp av klimagasser, f.eks. forbrenning av fossile energibærere. De fleste tiltakene er rettet mot indirekte utslipp, som varekjøp, avfallsreduksjon, energieffektivisering av bygg osv.

Siste del av tabellen er andre aktiviteter og verktøy som understøtter utslippsreduksjoner. Det er særlig de store prosjektene (som ny Ungdomsskole) hvor vi har en stor påvirkningsmulighet til å finne gode og kostnadseffektive.

De fleste av tiltakene er ikke effektberegnet i dette klimabudsjettet. Vi har effektberegnet energieffektivisering i egne bygg, installasjon av solceller og utbygging av fossilbiler med e-biler. Det er kun tiltakene som er angitt med en kostnad, som er lagt inn i kommunedirektørens forslag til budsjett for 2026-2029. Øvrige tiltak gjennomføres som del av kommunens ordinære drift eller gjennom prosjekter med tilskudd utenfra.

Tabell direkte utslipp												
Nr.	Tiltak	Kostnader	Redusert utslipp tonn CO2 ekvivalenter (ikke akkumulert, referer til tiltak i året)					Ansvar			Aktivitet	Beskrivelse
		2027	2028	2029	2030	2027	2028	2029	2030			
Bygg og anlegg:												
1	Økt grad av gjenbruk av utstyr og materialer i egne byggeprosjekter og i egen drift	X	X	X	X					KUL	Integrert i ungdomsskole prosjektarbeidet. Ellers gjenbruk av bl.a. taksten	Fokus: Ungdomsskolen. Bruke portaler som f.eks. "Loopfront", møbler og utstyr er særlig relevant
2	Gjenbruk/brukt kjøp av kontorutstyr og innredning	X	X	X	X					KUL	Bruke gjenbruksporatler som "Loopfront" mm.	Ungdomsskolen, andre bygg etter behov.
Innkjøp												
3	Anskaffekslses strategi	X								KUL	Ferdigstille arbeidet med en innkjøpsstrategi (deretter sørge for gjennomføring)	
4	Sette miljøkrav i større bygge/utbedrings prosjekter	X	X	X	X					ETT	Definere konkrete krav til leveransene i prosjektutliysninger, evt. kreve miljøfyrtårn sertifisering el.l.	Evt. sørge for kurs/opplæring av prosjektmedarbeider for å sikre gjennomføring
5	Klimafordelaktige krav til ekstern maskinpark som drifter kommunale veier	X	X	X	X					ETT	Ikke prioritert i 2027, men miljøkrav er 30% av vurderingskriteriene, skal brukes aktivt	Se innkjøpsreglementet, Styres gjennom kontraktsspesifikasjoner. Kreve miljøfyrtårnsertifisering for større leveranser
Transport:												
6	Øke andelen av utslippsfrie egne maskiner		X							ETT	Ingen utslippsfrie maskiner kjøpes inn i 2027, drives av maskin levetid	Planlagt innkjøp feiemaskin i 2028. Annet ikke planlagt nå
7	Utskifting av biler fra fossil til elektrisk	6 el. biler	X	X	X	14,4				KUL	Hjemmesykepleien, 6 biler i 2027	15.000 km kjørelengde, 2,4 tonn/bil
8	Klimavennlige tjenestereiser	X	X	X	X					Alle	Påvirkes gjennom holdninger/støttes av løpende klima informasjon	Løpende aktivitet, rapporteres i Klimaregnskapet
Sum		0	0	0	0	14,4	0	0	0			

Tabell indirekte utslipp												
	Tiltak	Kostnader				Redusert utslipp tonn CO2 ekvivalenter (ikke akkumulert, referer til tiltak i året)				Ansvar	Aktivitet	Beskrivelse
		2027	2028	2029	2030	2027	2028	2029	2030			
Bygg og anlegg:												
9	Installasjon av solceller på kommunale bygg	600 000	600 000			Må verifiseres				ETT	Vurdere også NAV bygget (er det hensiktsmessig?)	Tjenna (NAV)/Tjenna (Omsorg)/Kommunehuset/Søndeled skole
10	Energieffektivisering i egne bygg	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000					ETT	Diverse bygg	Vinduer/andre energitiltak/Varmepumper
11	LED lys på alle veier og bygg	(X)				2	2	2	2	ETT	Stort sett ferdig i 2026	70-80% red. av forbruk
12	Salg av egne bygg som ikke brukes	X	X	X	X					KL	K2 bygg solgt i 2026	Potensiale i 2027: Musikkens hus/Garsjordet/SFO bygget Søndeled
13	Gjennomgang av leiekontrakter	X	X	X	X					ETT	Ved nye hhv. fornyelse av avtaler skal leiekostnad justeres iht. leietager dekker strøm selv	Alle leietakere skal betale egen strøm; NB - bør sørge for status rapportering
Innkjøp:												
14	Implementering og oppfølging av delmål Innkjøp	X	X	X	X					Innkjøps-team	Fokus i 2027: Kursing, bruk av div. portaler. Koordinere med OFA	Sikre oppfylling av (strengt) miljøkrav i alle kontrakter, inkl. asfalt, bygg osv. Fokus på livsløpskostnader
Transport:												
15	Septiktømming for båter	mulig i 2027?	1 000 000							Samf	Installere et permanent tømmeanlegg for fritidsbåter (evt. på Holmen)	Alternativt i 2027?
16	Kollektivtransport til Vinterkjær/Gjerstad - Tilbringertjeneste	X								Samf	Utvikle et tilbud med AKT Svipp hhv. Risdal Touring (evt. andre)	
17	Tilrettelegge for el-bil lading i sentrum	X	X	X	X					KTM	Løpende vurdere behov og muligheter i sentrum for både tilreisende og beboere	Koordinere med Kople, evt. bygge ut fordelingsnett og transformator kapasitet (nytt hurtiglade tilbud installeres hos Circle K i 2026)

Bærekraftig verdiskaping:												
18	Innføre effektive avfalls sorteringsløsninger med RTA	X	X							ETT		Tekniske løsninger for nedgravde løsninger, fra 2027
Sum		1 600 000	2 600 000	1 000 000	1 000 000	2	2	13	2			

Tabell andre aktiviteter og verktøy som understøtter utslippsreduksjoner														
Nr.	Tiltak			Kostnader				Redusert utslipp tonn CO2 ekvivalenter (ikke akkumulert, referer til tiltak i året)				Ansvar	Aktivitet	Beskrivelse
				2027	2028	2029	2030	2027	2028	2029	2030			
Bærekraftig verdiskapning:														
19	Miljøfyrtårn: Alle enheter rapporterer og bruker klimatall i organisasjonen			X	X	X	X					KTM	Rapportere enhets klimatall, utvikle aktiviteter (mange enheter i dag rapporterer klimautslipps tall, men bruker det i liten grad som styringsverktøy)	Løpende aktivitet; Workshops/ledermøter/div. info og inspirasjon på Solsia
20	Rapportering av strømforbruk			X	X	X	X					HH	Rapportere i budsjettoppfølgingsmøter månedlig, bruke Ishavskraft - portalen	Alle enhetsledere som driver tjenester i kommunale bygg blir ansvarliggjort sitt eget strømforbruk
21	Kommunisere internt/eksternt klima-relevante informasjon/tiltak mm.			X	X	X	X					Samf	EB koordinerer med Stine H.	
22	Rapportering på klimagassutslipp i prosjekter			X	X	X	X					KUL	Starte med prosjekt Ungdomsskole	Sjekke hva Klimapartner, Miljøfyrtårn m.fl. tilbyr
23	Grønn verdiskapning / omstilling av næringsliv/reiseliv			X	X	X	X					KTM	Indirekte tiltak, gjennom nettverk som STN+ o.l. /Bør også kombineres med gjennomføringen av strengere kontraktskrav (se oppfølging av innkjøpsstrategi)	Sørge for god tilgang til informasjon og kurs gjennom nettverk, sette krav
24	Medlemskap i Klimapartner			X	X	X	X					KTM	Bruke klimaregnskap og kurs o.l. i egen organisasjon til å støtte klimaarbeidet	Vi er medlem. Følges opp jevnlig
25	Miljøfyrtårn; Gjennomføre Pilotprosjekt med sertifisering, sikre at alle enheter har en plan for sertifisering			X	X							KL	EB er miljøkoordinatorer	Gjennomføring må forankres i KL
Arealplanlegging/Mat jord/Naturmangfold														
26	Arealregnskap			X	X	X	X					Samf		Oppdateres årlig
27	Planvask i kommuneplanens arealdel og gamle reguleringsplaner			X								PBE	Større mengde areal er tatt ut av planen	Gjennomføres i 2026/2027
28	Naturkartlegging med påfølgende restaurering			X								Samf	Restaurering av myr områder	
Sum														

8 Handlingsprogram 2027-2030 – Tiltaksplan - Vedlegg

8.1 Vedlegg 1 Tiltaksplan Drift og Investering 2027-30

Tiltaksplan	Tiltaksliste til Handlingsprogram og økonomiplan 2027-30	Beskrivelse	2 026		2 027		2 028		2 029		2 030	
	Interne Tjenester		I	D	I	D	I	D	I	D	I	D
	Samfunnsutvikling		I	D	I	D	I	D	I	D	I	D
200-1	Ny teknologi , renhold	Innføre robotteknologi med mål om å effektivisere bemanningen i kommunale formålsbygg	500	-600	500	-1 200	500	-1 800	500	-1 800		-1 800
200-3	Handlingsplan for kommunale kaier og havn	Prioritering av investeringer og utbedringer av havneanlegg	0		1 700		3 000		1 500			
200-6	Fordeling av strømforbruk på den enkelte enhet	Større fokus på den enkelte enhets strømforbruk		-300		-400		-500		-500		-500
	Helse og omsorg		I	D	I	D	I	D	I	D	I	D
300-1	Digitalisering og velferdsteknologi	Øke innføring av velferdsteknologi i helse og omsorg - trygghets og varlingsgssystem, kameratilsyn m.v. Avtale om velferdsteknologi er inngått via OFA. Tidsperspektiv sees i sammenheng med årlige kostnader. Satsing på velferdsteknologi vil styrke de samlede helse- og omsorgstjenestene, inkludert habiliteringstjenesten. Inngår i en felles satsing sammen med alle kommunene i Agder og der Agder i denne sammenhengen har plassert seg i toppen i Norge.	500	-500	500	-500	500	-800	500	-800	500	-800
300-2	Oppgaveforskyvning - Tørn	Risør kommune deltar i prosjekt som gjennomgår bl. annet oppgavefordeling mellom arbeidsgrupper innfor helse		-800		-800		-1 200		-1 600		-1 600
300-Nytt	Omsorgsboliger i tilknytning til Frydenborgsenteret	Det er beregnet et fremtidig behov for ca 45 omsorgsboliger i Risør kommune og det gjennomføres en kartlegging muligheter for å bygge omsorgsboliger i direkte tilknytning til Frydenborgsenteret for å møte forventet tjenestebehov ihht demografiutviklingen. Tiltaket skal utrede mulige løsninger og kostnadsestimater som kan legges frem ved rullering av handlingsprogrammet for 2028-31, med forslag til finansiering.										
300-Nytt	Økt avlastningstilbud Frydenborgsenteret	Øke kapasiteten på avlastningstilbud på Frydenborgsenteret fra 1 rom til 3 rom med døgnbemanning. Oppstart høsten 2027 og opptrapping utover planperioden				800		2 000		3 500		3 500
	Oppvekst		I	D	I	D	I	D	I	D	I	D
400-1	Ressursfordelingsmodell skole	Ved å sikre et bedre system for fordeling av ressurser mellom skolene, vil det være potensiale besparelser i sektoren		-4 000		-5 300		-8 500		-8 500		-10 800

Tiltaksplan	Tiltaksliste til Handlingsprogram og økonomiplan 2027-30	Beskrivelse	2026		2027		2028		2029		2030	
ref.nr	Felles for hele organisasjonen		I	D	I	D	I	D	I	D	I	D
500-3	Arbeidsmiljøtiltak	Det avsettes årlig kr. 300.000 til arbeidsmiljøtiltak for organisasjonen i en omstillingsfase. Midlene kan brukes til kompetanseheving og tiltak som sikrer et godt arbeidsmiljø for ansatte i organisasjonen. kr.100.000 av midlene disponeres av Arbeidsmiljøutvalget til Inspirasjonsdagen		300		300		300		300		300
500-4	Omstilling og fornying	Midlene brukes i hele organisasjonen til tiltak som har til formål å omstille, fornye og effektivisere. Kommunedirektørens ledergruppe forvalter denne potten		200		200		200		200		200
500-5	Utgifter til valg	Det avholdes valg hvert annet år som påfører kommunen ekstra utgifter ifm gjennomføring. Det avsettes kr.250.000 hvert annet år i planperioden.		0		250		0		250		250
500-8	Kommunesamarbeid	Risør kommune deltar aktivt i dialog med våre nabokommuner om mulige samarbeid. Dette gjøres som en del av Østre Agder samarbeidet. Kommunesammenslåing er ikke del av samarbeidsdiskusjonen, men Risør kommune vil holde muligheten åpen for videre med dialog om dette med nabokommunene										
500-9	Fra utenforskap til kompetanseløp	Iverksette tverrsektorielt prosjekt i samarbeid med NAV om å få inn utnyttede ressurser inn i kommunale oppgaver. Etablere et prosjekthvor det i første ogang sees på oppgaver i H&O og Oppvekst med behov for ufaglært ressurser som kan gå på topp i tjenestene. (hjemmesykepleien/institusjon/SFO/BHG/byggedrift)										
500-10	Bemanningskontroll og trafikklys	Fortsatt holde igjen på alle stillinger ved naturlig avgang og stram styring på vikarbruk ved fravær										
500-11	Kvalitetsheving av Matrikkel	Prosjektet må revitaliseres for å få oppdaterte tall som grunnlag for kommunale avgifter og eiendomsskatt										
500-Nytt	Eiendomsskatt - gjennomføre alminnelig taksering	Gjennomføre alminnelig taksering for å få nye takster på fritidsboliger og næringsseiendommer.Vurdering rundt utskrivning gjøres etter at grunnlag foreligger.				1 000		1 000		0		0
500-Nytt	Eiendomsskatt - øke skattesats fra 3,8-4,0%%	Øke beskatningen fra 3,8-4 promille ihht dagens utskrivningsalternativ. Sum inntektsøkning vil øke med takstøkninger i perioden				-1 600		-1 600		-1 600		-1 600
500-Nytt	Eiendomsskatt - økt inntekt etter taksering - fritidsboliger	Alminnelig taksering vil gi økte skattegrunnlag særlig på fritidsboliger. Inntekt 2026 forventes å bli ca 8,6 mill, og det anslås 25% effekt ved taksering								-2 150		-2 150
500-Nytt	Eiendomsskatt - økt inntekt etter taksering - gjennomføring av skatt på næringsseiendommer	Gjenninnføre ESK på næringsseiendom. Anslår 50% vekst i inntekt fra sist utskrivning(2021). Inntektsøkning vil øke med takstøkning i perioden								-3 450		-3 450

Nye tiltak som er vurdert men ikke innarbeidet i HP/ØP 2027-30												
Tiltaksplan	Tiltaksliste til Handlingsprogram og økonomiplan 2027-30	Beskrivelse	2 026		2 027		2 028		2 029	2 030		
			I	I	I	D	I	D	I	D	I	D
200	Moland Vest max	Utbygging ca 45 000 m3. Legges i 10 års plan for synliggjøring										
200	Moland Vest min	Utbygging kun infrastruktur - Legges i 10 års plan for synliggjøring										
200	Regulering av næringsarealer på Moland Øst	Regulere for salg av råtomter (driftskostnader)										
200	Tilskudd til Idun IL - utvikling Øren	Idun IL har sent en søknad til kommunen om økonomisk støtte til bygging av et aktivitetshus på Velplassen på Søndeledtunet. Kommunedirektøren synes tiltaket er svært positivt for aktivitetstilbudet på Søndeles, og er et positivt tiltak i et folkehelseperspektiv. Idun IL ber om et driftstilskudd på 4,2 mill, samt et kortsiktig lån på 2,15 mil til finansiering av mva-belastningen ved prosjektet. Kommunedirektøren har ikke klart å finne økonomisk handlingsrom til tiltaket i fremlagt handlingsprogram og økonomiplan.				6 350		-2 150				
200	Riving av SFO bygg på Søndeled skole	Det er estimert en rivningskostnad på ca 1 mill som må finansieres av driftsmidler				1 000						
200	Reguleringsplan Ørsmålen	Ekstern kapasitet og kompetanse til oppdatering av reguleringsplan for Ørsmålen. Er viktig i forhold til en helhetlig utvikling av Søndeled og boligbygging på Ørsmålen.				1 000						
300	Sansehus i kommunen (Sandnes ressursenter)	Et sansehus er et spesialtilrettelagt miljø som stimulerer eller regulerer sansene gjennom lys, lyd, musikk, vibrasjoner, taktile opplevelser, bevegelse og visuelle effekter. Målet er å skape trygghet, mestring, aktivitet, velvære og reguleringsstøtte for personer med utviklingshemming og andre med særskilte sanse- og reguleringsbehov			200							
300 -	7'ende lege på Risør legesenter	Det er pr i dag venteliste hos alle våre fastleger. Kommunens fremtidige demografi utfordringer vil føre til et ennå større trykk på fastlegetjenesten. Ved en kommunalt ansatt				1 700		1 700		1 700		1 700
300	Økt hjelpepersonell pga økt legeressurs	Ved 7 leger er det behov for 6 hjelpepersonell på jobb mandag til fredag. Legger inn et ekstra årsverk. Dette vil også øke muligheten for å kunne takste spl oppgaver som vil gi inntekter				720		720		720		720
300	Erfaringsmedarbeider psykisk helse	Videreføring av tjenesten etter bortfall av tilskudd og økning i kommunens rammetilskudd, men allikevel ikke nok til å dekke 2 årsverk. Summen er for 2 årsverk minus det som ligger i rammen				727		727		727		727
400	Kvalifiserende møteplass/Ung løft	Felles prosjekt i ØA med en delfinansiering fra fylket				1 000		1 000		1 000		1 000

8.2 Arbeidsbøker 2027

Fra og med 2025 har vi valgt å synliggjøre noen av kommunens arbeidsplaner som vedlegg til budsjettdokumentet. Vedleggene er sånn sett ikke en del av budsjettet, men en oversikt over planlagt arbeid som følger budsjettåret.

Det betyr at det politiske nivået får en detaljert oversikt over foreløpige prioriteringer ved inngangen til et nytt år. Her er det store og små tiltak, hvor det er gjort en faglig vurderinger av behov i forhold til kommunens tjenester.

Så er det samtidig slik at arbeidslistene er gjenstand for prioriteringer hele året. Nye behov dukker opp som det er nødvendig å håndtere. Det kan være investeringer som må omprioriteres i forhold til kjøp av biler og maskiner, hvis biler eller maskiner blir ødelagt. Det kan være ulike tjenestebehov som endrer seg i bygg hvor kommunen har ulike tjenester til sine brukere, det være seg behov som oppstår i institusjoner eller ved skoler / barnehager.

Arbeidsplanen vi har valgt å legge frem er:

- I - Oversikt over vedlikeholds- og investeringsbehov ved kommunale bygg 2027 - 2030
- II - Tiltaksplan kommunale veier 2027-2030
- III - Innkjøp av bilder, maskiner og utstyr 2027-2030
- IV - Nærmiljø og trafiksikkerhetstiltak 2027 - 2030
- V - Tiltaksplan investeringer og utbedringer av kommunens havneanlegg 2027 - 2030
- VI - Tiltak og driftsprioriteringer i Statlig sikra friluftsområder
- VII - Oppgraderinger, ledningssanering og nye tiltak Vann og Avløp

8.3 Arbeidsbok 1 - Oversikt over vedlikeholds- og investeringsbehov ved kommunale bygg 2027 - 2030

	Drift	Inv. (pr. 2050)	Pr.
SUM:	22 845 000	41 270 000	
Prioritering 1 - "2027"	10 120 000	10 500 000	
Prioritering 2 - "2028"	1 610 000	9 170 000	
Prioritering 3 - "2029"	4 450 000	4 100 000	
Prioritering 4 - "2030"	6 665 000	2 900 000	
"5" - ENØK/Strømsparing "2027"	0	14 600 000	
Eiendomsforvaltning / 1210	1 000 000	0	
Oppgradere kommunale tilfluktsrom iht tilbud	700 000		1
Oppgradering og utskifting av låssystemer/innbrudsalarmer (fysisk og data) samkjøring til ett system, autobooking.	300 000		2
Skoler / 2221	5 565 000	5 720 000	
Risør barneskole			
Ny strømtilførsel	1 000 000		4
Lukking av flere mindre avvik iht vernerunde 2027	200 000		1
Nytt kjøkken blokk 1 (vernerunde 2026)	300 000		3
Nytt kjøkken i blokk 2 (vernerunde 2026)	200 000		3
Nytt kjøkken SFO (vernerunde 2026)	300 000		3
Søppelbod (Miljøtiltak/Kildesortering)	300 000		4
Montere vegger for lagring av El-sykler på Idrettsbygget	40 000		4
Blokk 3 kjeller - Bytte vinduer i kjeller ca 5 stk (Enøk)	60 000		4
Blokk 2, 9 vinduer 1 etg.		270 000	2
Hope Barneskole			
Ventilasjonsanlegg - Gymsal + SD-anlegg		1 500 000	2
Nytt kjøkken		400 000	1
Nytt belegg - Kontorbygg.	100 000		2
Søppelbod (Miljøtiltak/Kildesortering)		300 000	4
Drenering og overvannshåndtering ved garderobene	100 000		1
Nye fotballmål med vegg		300 000	2
Frittstående utebod		150 000	1
Risør Ungdomsskole			
Nytt låssystem og magnetkortlåser	210 000		4
Oppussing blokk 6	600 000		3
Oppussing blokk 7	500 000		3
Oppussing blokk 8	500 000		3
Oppussing blokk 9	500 000		4
Oppussing blokk 10	500 000		4
Åpne mellom blokkene (2 dører - ønske fra renhold)		200 000	4
Søppelbod (Miljøtiltak/Kildesortering)		300 000	4
Varmtvann til alle klasserom Blokk 6,7,8 og 9		100 000	3
Bytte El-tavle i Motorbygget	50 000		4
Bytte el..tavle i 1 etg. blokk 10	70 000		3
Solceller 600m2/60kW (Fjordkraftkalkulator)		1 200 000	5

Søndeled skole			
Koble 2 dører til Bewator	35 000		4
Solceller 30kW 500m2		600 000	5
Montere 2 varmepumper i gymsal og programmere om ventilasjon		400 000	2
Barnehager /2211	200 000	0	
Trollstua Barnehage			
Utbedre utomhus	200 000		1
Fargeskrinet			
Utleieboliger - omsorgsleiligheter / 2650	5 020 000	3 500 000	
Orreveien 1/3			
Solavskjerming vaktrom	50 000		4
Lukke flere mindre avvik fra vernerunde 2026	100 000		1
Kjøkken, maling, belysning	250 000		1
Slå sammen 4 rom til to rekker (dette er veldig preliminært tall)		1 200 000	4
Vaskes og males (utvendig)	100 000		1
Tyriveien 15, E-I			
Sirisvei 12, G-L			
Vaskes og males (utvendig)	500 000		1
Sirisvei 16			
Vaskes og males (utvendig)	500 000		1
Dueveien 12 A-D			
A-B (Brannskiller m.m.)		2 000 000	2
Sandnes Ressurssenter			
Hus 1 og 2 - Vaskes og males	380 000		3
Hus 3 - Vaskes og males	270 000		2
Søppelskur. Sette opp skur til søppeldunker		300 000	4
Hus 4 -Vaskes og males	200 000		4
Hus 4 - Utvidelse (separat inv. prosjekt)			
Hus 5 -Vaskes og males (Utvendig)	300 000		1
Hus 6, vaskes og males	500 000		4
Reparere platting nede ved sjøen	150 000		1
Gjerde 90 m	70 000		4
Sandnes R, Heimen			
Nytt kjøkken, toalett og oppussing i fellesarealer	400 000		4
Ombygging av hovedtavle	200 000		4
Oppussing av leiligheter	350 000		4
Rekkehus Sandnes 2 leil østre bygg			
En leilighet må pusses opp	300 000		1
Mesanen 8B			
Kjøkken, gulv på kjøkken og vinduet	400 000		1
Institusjoner m/boliger / 2610	3 570 000	2 900 000	
Frydenborgsentret			
Lukking av flere mindre avvik fra vernerunde	200 000		1
Nytt gulv i kantine (vernerunde 2026)		300 000	2
Bygge om kjøkken på korttidsavdelingen iht vernerunde	200 000		4

Vaskes og males	1 500 000		1
Nytt kjøleaggregat på søppelrommet	70 000		1
Avtrekksvifte vaskerommet på hjelpemiddellageret (vernerunde 2026)		100 000	1
Oppussing av personaltoalett ved fysioterapi (vernerunde 2026)	100 000		2
Ombygging av fysioterapirom (vernerunde 2026)		600 000	4
Ombygging av personsalgarderober for menn (vernerunde 2026)		200 000	1
Bytte kjølemaskiner i fm fryser / kjølerom		1 000 000	1
Skilting av uteareal (vernerunde 2026)		100 000	1
Bytte taket på hele Fr. senteret	1 500 000		4
Tjennasenteret (Carstensensgate 23, 25)			
Solceller 200m2/30kW (Preliminært)		600 000	5
Næringsbygg / 3253	2 820 000	1 900 000	
Tjenngt.9 (NAV)			
Montere flere snøfangere	70 000		1
Diverse lydtiltak i fm NAV, se QM+ melding	100 000		1
Solceller 200m2/30kW (Fjordkraftkalkulator)		600 000	5
Rådhuset			
Oppussing Innvendig Storsalen (må sees sammen med ventilasjon)	1 200 000		1
Oppgradering/reparasjon av stoler og bord. - delvis utført	100 000		1
Demontere og sette istand utvendig hovedtrapp.	100 000		1
Ombygging av ventilasjonsanlegg i Storsalen		900 000	1
Bytte vent. anlegget i 1 etg. og få inn på Datavaktmesteren		200 000	2
Linkenbygget			
Lyddemping	100 000		1
ENØK Datavaktmesteren på ventilasjon og panelovner		200 000	5
Oppussing i 2 etg (ca. 250 m2), møbler må tas separat?	300 000		4
Oppgradering - Bytte undertak, lekter, taket - ca. 1/4 del av taket.	500 000		1
Underetasjen - ombygging av det lille kjøkkenhjørnet	50 000		2
Kragstgt. 48B (Legesenteret / Helsestasjonen)			
Flere mindre avvik fra vernerunde	100 000		1
Lindgrov låven			
Vaskes og males	200 000		4
Servicebygget			
Idrettsbygg / 3810, 3811	1 000 000	13 200 000	
Idrettsbygget			
Styring av radiatorer		500 000	5
Fikse røropplegget - varmeanlegg, bassengvann, avløp (preliminært)		1 200 000	5
Nytt lysanlegg i noen deler av bygget + bytte gamle sukringskap		800 000	5
Fjerne gammel oljefyr		100 000	5
ENØK vannbåren varme, brønner og varmepumpe (preliminært)		5 000 000	5
ENØK solceller (preliminært)		600 000	5
Skillevegger i garderobene i svømmehallen og gymsalen		500 000	1
Bytte til tørrklor		100 000	1
Nytt gulv i teknis rom		200 000	1
Oppussing (Skifte råttent kledning, viduer o.l.)		4 000 000	1

Risørhallen			
Utskifting av himlinger	400 000		3
Nye rømningsdører (enøktiltak)	400 000		2
Utskifting av fast inventar, møbler i foaeen	200 000		1
Montere vannradiatorer nede		200 000	5
Kulturbygg / 3860	3 470 000	7 200 000	
Risørhuset			
Ny skranke til biblioteket		100 000	2
Skolegt.1 (Skansen)			
Bytte 2 inngangsdører	200 000		1
Prestegt.15 (Risør kunspark)			
Ny el. tavle/ombygging av tavlerommet + belysning		1 400 000	1
Solceller på taket 150m2/20kW (Fjordkraftkalkulator)		400 000	5
Varmepumpe med varmebrønner (50'kr,-/kW x 40kW - uten etterisol.)		2 000 000	5
Nytt vannbårenvarme i bygget (eller bare termostaterne)		1 000 000	3
Kabling, brytere, sikkerhetsanlegg		1 100 000	2
Balansert ventilasjon må vurderes for å tilfredstille dagens krav		1 200 000	1
Etterisolering og nye vinduer (reparere eks. vinduer vurderes ist.)	1 200 000		3
Risøya (Motorbåtforening)			
Nye vinduer	650 000		1
Branntårnet			
Bytte eller renovere vinduene 12 stk.	240 000		2
Musikkens hus			
Males	240 000		1
Gardsjordet			
Rive boden	100 000		1
Nytt tak 50%	240 000		1
Randvikveien 1			
Bytte tak	600 000		1
Administrasjonsbygg / 1300	200 000	6 850 000	
Kommunehuset			
Utvendig solskjerming (vernerunde 2026)		250 000	1
Reparere takrenner og nedløp	50 000		1
Lyddemping i korridoren 2 etg og Kastellet	150 000		2
Ny ventilasjon		1 500 000	2
Montere SD anlegg for varmen i bygget, regulering, kjøling (Miljøfyrtårn)		1 500 000	2
Solceller 250m2/ 30kW (Fjordkraftkalkulator)		600 000	5
Brannstasjon/Verksted			
Koble til fjernvarme		3 000 000	3

8.4 Arbeidsbok 2 - Tiltaksplan oppgradering kommunale veier 2027 - 2030

Med oppgradering av kommunale veier menes større tiltak som endrer veiens funksjon eller vedlikeholdsbehov.

Veinavn	Nåværende standard	Belastning / trafikk tetthet	Utbedringer bærelag	Antatt brutto kostnad investering	Årstall
Åmlandsveien fra Trondalen til Åmland	Grus/asfalt. Nedkjørt asfalt med dype spor fra Trondalen til Åsvikaskiftet. Stikkrør nylig skiftet etter større flomskade høsten 2025	5 husstander, Skognæring	Skiftes. Nytt toppdekke asfalt	2 000 000	2027
Sundsveien, utbedringer ved brua	Utbedring			300 000	2027
Oppgradering av Porsveien (Moland øst) og Molandsveien (Moland vest)	Veldig hullete og sliten asfalt	Tung næringstrafikk	Nytt toppdekke asfalt	700 000	2027
Reasfaltering av boligområder og sentrum	Mindre asfalteringsjobber i boligområder, typisk utvidet asfaltering på arealer som ikke direkte er dekket gjennom VA-arbeider.			300 000	2027
Veiooppgraderinger ifm VA-arbeider.	Prioritering følger gjennomføringsplanen for vann- og avløpsprosjekter.			300 000	2027
Åkvågveien	Trass i at denne veien nylig (ferdig 2015) er oppgradert, er det tegn som tyder på at enkelte punkter må forsterkes. Dårlig vanngjennomgang i kulvert eller stikkrør utløp Åkilenm			400 000	2027
Auslandsveien	Grus	4 husstander. Skognæring.	Nye stikkrør, grøftrensk, punktvis utbedringer, men fortsatt drift som grusvei	200 000	2027
Vestlandsstykket og Sundsveien x Furumveien	Hullete og nedslitt asfalt	100	Ny asfalt	600 000	2028
Sandkleiva	Grus, minimal	Svært liten	Breddeutvidelse og nytt topplag. Fortsatt drift som grusvei.	300 000	2028

8.5 Arbeidsbok 3 - Innkjøp av biler og utstyr til avd. for tekniske tjenester 2027 – 2030

Bil/maskintype	Beløp
Bil til VA vannverk 4-hjulstrekk elektrisk	600 000
Bil til gartner/P-vakt	600 000
Hjullaster	2 500 000
Kantslått padde/krattknuser	400 000
Ny feiemaskin, elektrisk	5 000 000

8.6 Arbeidsbok 4 - Nærmiljø- og trafikksikkerhetstiltak 2027 – 2030

Sted/lokalitet	Tiltak	Gjennomføre år	Driftskost	Investeringskost
Nærmiljø				
Ulike nærmiljøtiltak	Ulike tiltak basert på styrende dokumenter og innspill fra publikum	2027	75 000	100 000
Sikkerhetsgjennomgang Festringsanlegg Urheia. Fylle løpegraver og sikre mot fall, sikringsgjerder.	Personskade ved fall fra bru over løpegrav våren 2024.	2027		100 000
Stien fra Solsiden opp til Risørflekken	Oppgradering/overhaling	2028		100 000
Trafikksikkerhet				
TS-tiltak i boligfelt	På bakgrunn av kartlegging lages en prioritering av TS-tiltak i boligfelt. Kontinuerlig arbeid. Tiltak kan komme fra Trafikksikkerhetsutvalget.	2027		300 000
Gaterbelysning Myrheia	Trafikksikkerhet	2028		500 000

8.7 Arbeidsbok 5 - Tiltaksplan investeringer og utbedringer av havneanlegg

Tiltak	År	Beløp inkl. mva
Fortøyningsplass Skjærgårdstjenestebåten	2027	200 000
Slipp og kaifront Hødnebøkilen oppgradering	2027	500 000
Nytt bryggeanlegg i Buvika, utsetting/godsbygge lengst sør. Bryggefronten sklir ut.	2028	2 000 000
Kloakkmottak for fritidsbåter	2028	1 000 000
Ny pir v/Tollboden med lademuligheter for fritidsbåter	2029	1 500 000
Tiltak under vurdering: - Havnestrømanlegg på Dampskipskaia. Må utredes behov, og bruk. - Utvidelse ternebrygga mot Solsiden - Bryggefronter Strandgata. Avhenger sterkt av hva kommunen og fylkeskommunen kommer til enighet om		

8.8 Arbeidsbok 6 - Tiltak og driftsprioriteringer i Statlig sikra friluftsområder

Forvaltningsplan inneholder både driftstiltak og investeringer. Her kommer bare investeringene. Forvaltningsplan blir nå "løpende rullert", som betyr at det ikke er behov for å definere en viss planperiode. Innspill kan legges inn etter hvert som de kommer.

Sted	Tiltak	Brutto kostnad	Gjennomføringsår
Risøya	Ny flytebrygge	1 300 000	2027
Grunnesund	Steinbrygge og trebrygge	500 000	2027
Lille Danmark	Sanering / ny brygge	2 000 000	ukjent

8.9 Arbeidsbok 7 - Oppgraderinger, ledningssanering og nye tiltak Vann og Avløp

Tiltak	Kostnader drift	Kostnad investering	Gjennomføring år
PLS fornying		2 500 000	2027
Hovedplan revisjon eller fornying	600 000		
Sanering Heiveien		3 000 000	2028
Sanering Kamperhaug og Fjellgata		3 000 000	ukjent
Reservevann		25 000 000	ukjent
Nødvann		500 000	2027
Prosessforbedringer på renseanlegg	300 000		2027